

YENİ ÇAĞ

- **W. Ulbricht:** Avrupada barış ve güvenlik
- **C. Prestes:** Lâtin Amerikada kurtuluş hareketi
- **M. Simonetti:** Dünya komünist hareketinin birliği
- **A. Tzul:** Guatemalada devrimci savaş

KOMÜNİST KAHRMANLAR
Venezuela halkının kahraman evlâdı

KİTAPLAR VE DERGİLER
Komünist Enternasyonalî faşizme karşı

YORUMLARIMIZ
Bugünkü dünya
Büyük Harb'e doğru adım adım

ÖZEL SAYFALARIMIZ
TKP Merkez Komitesinin bildirisi
Bütün ülkelerin hükümetlerine, parlâmentolarına
ve halklarına çağrı
Batı Almanyadaki işçilerimizin başlıca meseleleri

5
Mayıs

1965

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

B u s a y ı d a :

Walter Ulbricht

Alman Birleşik Sosyalist Partisi Merkez Komitesi Birinci sekreteri
ve Demokratik Almanya Cumhuriyetinin Devlet Surası Başkanı

Luis Carlos Prestes

Brazilya Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel sekreteri

Marko Simonetti

İtalyan gazetecisi

TÜSTAV

YENİ ÇAĞ

5

Mayıs

1965

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Avrupada barış ve güvenlik dâvasına önemli bir hizmet

Walter Ulbricht

Hitlerci faşizmin hezimetini üzerinden yirmi yıl geçti. Sosyalist ülkeler halklarının yüce topluluğu, emperyalist gericiğin ve saldırganlığın yolunu kesen ana set ve yeni bir dünya harbine engel olmanın sağlam etkeni haline geldi. Sosyalist devletlerin savunma gücü, onların Varşova Anlaşması, milletlerarası alanda müşterek hareketleri Avrupa güvenliğinin sağlanması ve bütün dünyada barışın sağlanlaştırılması çabalarına değerli bir katkı ve hizmettir.

19—20 Ocak 1965 de Varşova dostluk, işbirliği ve karşılıklı yardım paktına dahil devletlerin Politik Danışma Komitesi Varşovada bir toplantı yaptı. Varşova Paktı üyesi devletler temsilcilerinin bu buluşması, Avrupada meydana gelen ve kıtanın bütün halklarının güvenlik ve barışını tehdit eden yeni durumdan doğan zaruretin sonucudur. Mesele, her şeyden evvel, Batı Alman Federal Cumhuriyeti tarafından güdülen politikanın, yani atomla silahlanma ve saldırgan «uc mevziler stratejisi» ile gizli harp hazırlığı politikasının Avrupada meydana getirdiği yeni durumu değerlendirmekti. *Şu veya bu şekil altında Nato «çok taraflı atom gücü» kurma çabaları ve özellikle Batı Almanyanın atom silâhı ele geçirme ve bu silâhın yapımı ve kullanılması meselesinin çözümüne katılma emelleri Avru-*

pada barışı tehdit etmektedir. İşte bundan ötürü bu tehlikenin önlenmesi için gerekli tedbirleri almak zarureti doğmuştur.

Varşova toplantısına katılan üye devletler temsilcileri, Batı Alman intikam politikacılarının «çok taraflı atom gücü» kurulmasına katılma yönündeki bütün planlarını, bunlar hangi şekil altında ileri sürülürse sürülsün, oybirliği ile suçlandırıdılar. Bu tehlikeye karşı etkili tedbirler alınması lüzumunda yine oybirliği ile birleştiler.

Bu yeni durum hakkında bizim görüşümüz, yani Alman Demokratik Cumhuriyeti heyetinin memorandumu olarak Politik Danışma Komitesi toplantısında da açıkladığımız görüş, aynı toplantıda Sovyetler Birliğinin ve diğer üye memleketlerin durumu değerlendiren görüşleriyle tam bir uygunluk halindedir. Bizim bu memorandumumuzda, ezcümle, Batı Alman hükümetinin sosyalist devletlerden intikam alma amaçlarının ifadesi olan askeri stratejik tutumu esasları ve ayrıntıları ile gösterilmiş ve tamamen açıklanmış; atom silâhına sahip Nato ortaklarının hazırladıkları «atomla döğülecek hedefler» ve bu silâhın kullanılması planları üzerinde Batı Alman hükümetinin gittikçe artan bir etki yaptığı ve keza bu hükümetin bizzat atom silâhına sahip olmaya adım adım yaklaştığı belirtilmiştir.

Avrupadaki durumda yeni olan nedir? Bon hükümetinin direktifi ile Batı Alman ordusu komutanlığı bir «uc mevziler stratejisi» hazırlamıştır. Bu stratejinin amacı, Bon hükümetinin atomla silâhlanma yoluyla intikam alma plânlarını gerçekleştirmek ve Natoda «çok taraflı atom gücü» meydana getirilmesini sağlamaktır. Bon hükümeti ve Batı Alman ordusu komutanlığı, bu «uc mevziler stratejisi» çerçevesi içinde, mahut Tretner memorandumu ile ileri sürülen isteği, yani kendilerine atom silahının kullanılmasıyla ilgili meselelerin çözümüne katılma hakkı verilmesi isteğini gerçekleştirmeyi öngörmektedir. Bon hükümeti, bu plânlarını gerçekleştirdikten sonra, her ahvalde saldırgan faaliyete geçmeyi aklına koymuştur. Bunu maskeleyerek için saldırının gizli harp şeklinde başlamasını öngörmektedir. Yani Alman Demokratik Cumhuriyeti topraklarında, harp ilân etmeden, askeri harekâta girişmeyi plânlamaktadır. Onun düşündüğü, bu harekâtta basit silâhlar ve bunların yanı sıra «taktik» dedikleri atom silahları kullanmaktır. Tretner memorandumu ile Batı Almanyanın doğu sınırları boyunca meydana getirilmesi teklif edilen «atom mayın kuşağı», girilecek hücumlarda cenahlara siper ödevi görecek, muhtemel karşı hücumların önlenmesine, atomlu saldırının haklı gösterilmesine ve diğer Nato devletlerini atomlu çatışmaya sürüklemeye yarıyacaktır. Açıkçası, bu atom mayınları mahut «uc mevziler stratejisi»nin önemli bir organik parçası olarak düşünülmektedir.

Ne var ki, bu atom mayınlarının kullanılması daha Nato «Faleks-64» manevralarında denenmiş, «atom mayın kuşağı» teklifi ise daha Batı Alman Harp Bakanı Fon Hassel'in Birleşik Amerika Ziyareti sırasında Vaşingtonda toplanan Nato Askeri Komitesinde ortaya konmuş olsa da, kamu oyu ancak Nato Konseyi'nin Paris toplantısında mesele söz konusu olunca endişeye düşmüştür. Nasıl düşmesin ki, Avrupanın belirli bir kesiminde atom silâhının sınırlı ölçüde kullanılmasıyla — tabiri caizse bölgesel bir harp açmak için ileri sürülen bu ve benzeri düşünceler Batı Almanyada apaçık müzakere edilmektedir. Örneğin, Sosyal Demokrat Partisi Yönetim Kurulu askeri eksper ve parlamento üyelerinden olan Helmut Şmid daha 2 Nisan 1964 de Hamburgda Nato problemlerinin tartışıldığı bir forumda, «belki de işin büyük atom harbine varmayacağı, bundan dolayı da Nato ülkelerinin bölgesel harplere hazırlanmaları gerektiği» görüşünü savunuyordu.

Bu atom savaşı politikasının aslı esası, Batı Almanyanın intikamcı istekleri ile atom silâhının kullanılmasına katılma isteklerini birleştirerek, Sovyetler Birliğine ve diğer sosyalist ülkelere şantaj yapmaktan ibarettir. Batı Alman egemen çevrelerinde bu atom diplomasinin, Alman Demokratik Cumhuriyetini Federal Alman Cumhuriyetine katmayı sağlayacak yol olduğu kanısı vardır. Bon hükümetinin, atomla silâhlanma plânları ve Tretner memorandumu dolayısıyla parlâmentodan olağanüstü kanunlar geçirmek ve Nazi suçlularını temize çıkarmak istemesi rasgele değildir. Bon hükümeti aynı zamanda iki Alman devleti arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesine karşı mücadelesini şiddetlendirmektedir. Bir yandan, Demokratik Alman Cumhuriyeti ile münasebetlerini genişletmek isteyen devletlerin hükümetlerine, onları bu yoldan caydırmak için baskı yapmaktadır. Velhâsıl Alman Demokratik Cumhuriyetinin büyük kapitalist sanayi devletleriyle ticaretini engellemek için her araca başvurmaktadır.

Bon hükümetinin kanunlara aykırı davranışları ve Batı Alman Temsilciler Meclisinin Batı Berlinde oturum yapması, gerek intikam politikasının, gerekse «uc mevziler stratejisi», «atom mayın kuşağı», ve çok taraflı atom gücüne katılma politikasının önemli bir parçasını teşkil eden mantıksız ve tehlikeli bir provokasyondur. Bon hükümeti bu suretle Batı Berlini ilhak edebileceğini, sonra da bu ileri karakol vasıtasıyla Alman Demokratik Cumhuriyetini «yutacağını» ve Doğuya doğru kapı açacağını hesap ediyor. Fakat biz Batı Berlinin Federal Alman Cumhuriyetine ait olmadığı ve hiçbir zaman olmayacağı hususunda herhangi bir şüpheye yer vermiyoruz. *Alman Demokratik Cumhuriyeti için Batı Berlin meselesi hayati önem taşıyan menfaatler meselesidir.* Polonya Halk Cumhuriyeti için Oder — Nays barış sınırı meselesi ne kadar önemliyse, *bizim için de Batı Berlin*

meselesi hemen hemen o kadar önemlidir. Hitler idaresi zamanından biliyoruz ki, Alman intikam politikacıları Danzig koridoru meselesini yalnız intikam hırslarını körüklemekte değil, harbi hazırlamakta da kullandılar. Tek sözle, Batı Berline girme meselesi, barış veya harp meselesi olabilir. İşte bundan ötürü, bu yoldaki sokulma manevralarının vaktinde önlenmesi lüzümlüdür. Batı Berlin’le Alman Demokratik Cumhuriyeti üzerinden kara yolu, su yolu ve keza hava yoluyla muntazam ulaştırma ilişkilerinin devamını isteyenler, Alman Demokratik Cumhuriyeti ile daimi sözleşmeler bağlamaya alışmalıdırlar.

Halkımızın tarihsel tecrübesinden çıkardığımız sonuç odur ki, şimdiki Batı Alman hükümeti, onun intikam politikacıları ve Hitlerci generalleri için hiçbir saldırı plânı aşırı macera niteliği taşımaz. Tecrübenin gösterdiği gibi, bu yaratıkların sosyalizmden nefretleri ve intikama susamışlıkları, gerek fiili durumun, gerekse kuvvetlerin gerçek dengesinin ayık kafayla tahlili duygusunu boğmaktadır. Batı Alman militaristleri, sırtlarını Birleşik Amerikanın ve diğer Natomuların kaynaklarına ve imkânlarına dayadıkça, Avrupa kesiminde âni hücumla geçmekle başlayacakları bir harple yetinebileceklerini ve böyle bir harbi kazanabileceklerini zannediyorlar.

Bazı Nato memleketleri hükümetleri, Batı Almanyanın «çok taraflı atom gücü»nün şu veya bu varyantla kurulmasına katılmasının onu bağlı hale getireceği ve kendi başına atomla silahlanmasına engel olacağı teranesini bıkmadan tekrarlayıp duruyorlar. Bu düpedüz bile bile lâdes denemesidir; ya da — en azından — İngiltere, Fransa ve Birleşik Amerika belirli yönetici çevrelerinin epey zamandır Alman emperyalizmi ve militarizmi hakkında birçok bakımdan gösterdikleri şaşılacak safdilliğin bir belirtisidir.

Gerçekte, onlar hem prensipte, hem de pratik politikalarında Batı Almanyanın intikamcı politikasını tutuyorlar ve Alman Demokratik Cumhuriyetine yöneltilen, öteki sosyalist ülkelere sızma ve mümkünse çeşitli manevralarla sosyalist devletleri birbirinden ayırma amacı güden bu politikayı destekliyorlar.

Zaten varlığı milletlerarası gerginliğin bir mahsulü olan Federal Alman Cumhuriyeti hükümeti, insanları küçümseme soğukluğu ve inatçılığı ile milletlerarası alanda barışı, güvenliği ve halklar arasında anlaşmayı baltalama rolü oynuyarak, bu gerginliğin devamından ve keskinleşmesinden kendi intikam politikası için fayda ummaktadır.

Şüphesiz ki, yeni durum üzerinde etki yapan, sadece Batı Alman hükümetinin her bakımdan olumsuz yönde gelişen politikası değildir. Dünya tarihsel gelişmesinin eğilimleri bu politikanın tam aksine bir yöndedir. Ve bugünkü dönemde bu eğilimler barışın korunmasına ve sağlamlaşmasına çalışan güçlerin büyümesi karakterini taşımaktadır. Sistemli ve sürekli bir barış politikası güden sosyalist ülkelerin gücü durmadan artmaktadır. Avrupanın ve diğer ülkelerin komünist

ve işçi partileriyle halk yığınları milletlerarası gerginliğin azaltılması için kararlı bir çaba gösteriyorlar. Asya, Afrika ve Lâtin Amerika bağımsız devletleri, bu kıtaların bağımsızlık uğrunda savaşan halkları barışın sağlamlaştırılması çabalarına aktif olarak katılıyorlar.

Avrupa kıtasında barışın bölünmezliği düşüncesinden hareket eden Varşova Paktı Politik Danışma Komitesi, gerçekleştirildiği takdirde Avrupanın bütün devletleri ve halkları için etkili bir kolektif güvenliğin tedricen sağlanmasına yardım edebilecek nitelikte birçok teklifleri gözden geçirdi ve destekledi.

Avrupada kolektif güvenlik, ancak nükleer silahlardan ve bunların daha da yayılmasından vazgeçme yolunda anlaşmalara, yani çok taraflı atom gücünden, Batı Alman hükümetinin eline atom silahı vermekten vazgeçme, her iki Alman devletinin her türlü nükleer silâhla donatılmasından vazgeçme temeline dayandığı takdirde gerçek olabilir. Bu bakımdan, barış içinde yanyana yaşama, Avrupa devletleri arasında atom silâhsız bölgeler meydana getirilmesi için anlaşmalar yapılmasıyla bağlıdır. Bu atom silâhsız bölgenin sadece iki Alman cumhuriyetinin sınırları boyunca meydana getirilmesiyle yetinme yolundaki teklifler reel değildir. Ortada daimi bir tehlike, yani Batı Berlinin intikamcılar tarafından provokasyon merkezi olarak kullanılması, Demokratik Almanya topraklarından geçen veya Batı Berline götüren ulaştırma yollarını kötüye kullanmaları tehlikesi vardır. Bundan ötürü, biricik yol, Avrupanın ortasında atom silâhsız bölge meydana getirilmesidir.

Biz, kolektif güvenlik deyince, Avrupa devletleri arasında milletlerarası hukuka dayanan ve barışa hizmet eden anlaşmaları anlıyoruz. Bundan dolayı, Batı Avrupa ülkeleri ile Alman Demokratik Cumhuriyeti arasında normal ilişkiler kurulması bugünkü kolektif güvenliğin esas unsurudur. Batı Alman Federal Cumhuriyeti Potsdam Anlaşması prensipleri ruhunda barış sözleşmesi bağlamaya hazır oluncaya kadar, Batı Avrupa ülkeleri ile Alman Demokratik Cumhuriyeti arasında normal ilişkiler kurulması, Avrupa güvenliğini ve Avrupa halkları arasında işbirliğini sağlama yönünde atılmış çözümleyici bir adım olur.

Varşova Anlaşmasına üye devletler, her iki Almanyanın nükleer silâhlar edinmekten vazgeçmesi için Alman Demokratik Cumhuriyetinin yaptığı teklifleri desteklediler. Bu devletler, Sovyetler Birliğinin Avrupada atomsuz bölge meydana getirilmesi, silâhsızlanma, Nato Paktı ile Varşova Anlaşmasına dahil devletler arasında saldırı-mazlık anlaşması imzalanması tekliflerini; keza Avrupada kolektif güvenliği sağlayacak tedbirler üzerinde görüşülmek üzere Avrupa devletlerinin bir danışma toplantısı yapmaları hakkındaki Polonya teklifini desteklemektedirler.

Varşova Politik Danışma Komitesi toplantısı, bundan başka, bütün dünyada tekml çekirdeksel silahların tamamen yasaklanması ve yok edilmesi ve dünya ölçüsünde silahsızlanma hakkındaki bütün teklifleri de tuttuğunu açıkladı.

Partimiz, Alman Demokratik Cumhuriyeti hükümeti ve Demokratik Almanya Milli Cephesi barışı garantilemenin Alman halkının milli meselesinin özü olduğu görüşünden hareket etmektedirler. Bundan ötürü, *milletlerarası gerginliğin azaltılması ve silâhsızlanma yönünde atılan her adım, iki Alman devleti arasındaki gergin münasebelerin yumuşamasına ve Almanyada silâhsızlanma davasının çözümüne yardım eder*. Zira Alman halkı ve Avrupanın öteki halkları için başlıca tehlike Batı Alman militarizmi olup, Alman meselesinin çözümünde ilerleme ancak silahsızlanma yoluyla ve iki Alman devleti arasında eşitlik temeline dayanan anlaşmalar yoluyla sağlanabilir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin, başkenti Doğu Berlinli Batı Berlinlilerin ziyaretine izin vermesi meselesinde, ulaştırma meselelerinde ve diğer bazı meselelerdeki teşebbüsleri, bu husustaki görüşmelerde ve anlaşmaların bağlanmasında Demokratik Alman Hükümetinin eşit haklı bir taraf olarak tanınması temeline dayanıyordu. İki Alman devleti arasındaki ilişkileri düzeltme yolunda atılan küçük adımların, ancak bunlar barışın sağlamlaşmasına hizmet ettiği takdirde bir anlamı ve değeri olabilir.

Avrupa devletleri içinde Demokratik Alman Cumhuriyetinin özel bir durumu vardır. Tarihsel gelişmenin sonucunda İkinci Dünya Savaşıdan sonra Avrupa halklarının müşterek hayatına ait ana problemler bir mihrak teşkil eden bu ülkede toplanır olmuştur. *Barışın sağlanmasına ve bütün Avrupada anlaşmaya giden yolların belirli ölçüde Alman Demokratik Cumhuriyeti ile anlaşmalar bağlanmasından geçtiği söylenebilir*. Bizim geçmişi yenmiş barışçı Alman devleti olduğumuz gözönünde tutulursa, Alman halkı için barışı sağlama teşebbüslerinin çoğunu Alman Demokratik Cumhuriyetinin yapmış olması tabiidir. *Avrupada işbirliğini uzun üsre donduran «soğuk harp» buzu eritilebilir*. Bizim politikamız Avrupada buzların çözülmesine yardım etmektedir. Biz, sosyal düzenlerine, politik amaçlarına ve dünya görüşlerine bakmaksızın Avrupanın bütün devletleri ve halkları ile, iyiniyetli bütün Avrupalılarla işbirliği yapmağa hazırız.

Kanaatimizce, Avrupada iki Almanyayı da içine alacak atomsuz bölge meydana getirilmesi, Nato Paktı ile Varşova Anlaşması devletleri arasında saldırmazlık sözleşmesi bağlanması, Avrupada gerginliğin azaltılmasına ve Avrupa devletleri arasında işbirliğinin sağlanmasına en büyük ölçüde yardım edebilir.

Biz Avrupada bütün devletler arasında iyi ilişkiler kurulmasından, bütün Avrupa ülkelerinin güvenliğini garanti edecek ve bütün

Avrupalıları harp tehlikesi yükünden kurtaracak nitelikte bir Avrupa güvenliği sisteminden yanayız.

Bize göre, bütün Avrupa halklarının hizmet payları ile meydana gelmiş müşterek tarih ve yüzyıllar boyunca gelişmiş kültürümüz gibi, barışın sağlanmasındaki müşterek menfaatlerimiz de, dünya görüşlerindeki çelişmelere ve politik ayrıcalıklara rağmen, barış içinde yanyana yaşama ve normal işbirliği için gerekli iyi ön şartları yaratmalıdır. *Biz, sosyalist devletler, Avrupa halklarının devraldığı hümanist ve kültürel mirasın kaderi bakımından özel bir sorumluluk duymaktayız.* Avrupanın $\frac{2}{3}$ si sosyalist ülkeler topraklarıdır ve kıtamızın her iki sakininden biri sosyalist devlet yurttaşıdır.

Bugün, barışı sağlamak için ve Batı Alman Federal Cumhuriyetinin atomla silâhlanmasına karşı mücadele, hangi şekil altında olursa olsun, Almanlar ve iki Alman devleti için her zamankinden daha büyük hayati bir zarurettir. Çünkü Batı Almanyanın atomla silâhlanması, yalnız iki Almanyanın birleştirilmesi yönündeki her ciddi adımı dondurmamakla kalmıyor, gerek Doğudan, gerek Batıdan bütün Almanların fiziki varlığını ve Avrupada barışı tehdit ediyor.

Faşizmden kurtuluştan ve Alman emperyalizminin kanuniyet dahilindeki hezimetinden 20 yıl sonra bugün, Partimiz, Alman Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti, Demokratik Almanya Milli Cephesi, sosyalist ülkemizin bütün yurttaşları, kendilerine düşen ana ödevin, Alman topraklarında artık hiçbir zaman harp başlamasına izin vermemek olduğunu görüyorlar. Hitler hâkimiyetinin yıkılışından 20 yıl sonra, bizim önümüzde, esefle söyleyelim ki, hâlâ bütün Almanya için harp sonrası devresini tasfiye etmek ve Batı Almanyanın yeni bir harp öncesi devresine girmesine yol vermemek ödevi durmaktadır.

İşte bundan dolayı, Varşova toplantısında, Varşova Anlaşmasına üye devletlerin ve onların birleşik komutanlığının yapıcı bir çalışma içindeki ülkelerimizin barış ve güvenliğini garantilemek için alınmasını lüzümlü gördükleri çeşitli tedbirler görüşülmüş ve tesbit edilmiştir. Biz, Politik Danışma Komitesi toplantısının vardığı sonuçları barış ve Avrupa güvenliği davasının başarısı saymaktayız. Bu sonuçlarla, Batı Alman hükümetinin hangi şekil altında olursa olsun atom silâhına sahip olmasına karşı mücadelede yeni bir aşama başlamış bulunmaktadır.

Brezilyada askeri diktatoranın izlediği politika

Luis Carlos Prestes

Brezilyadaki olaylar ve gelişmeler komünistlerin, 1964 Nisan tarihli askeri darbenin niteliğini ve iktidarı ellerine geçirenlerin gerçek amaç ve isteklerini incelemelerinde vardıkları sonuçların doğruluğunu ispatlamış oluyor.

Amerikan emperyalistlerinin düzenlediği ve yönettiği darbe, halk yığınlarının ve emekçi kitlelerinin yürüttüğü savaşı durdurmak, ülkede gereken ve halkın ısrarla istediği reformlara engel olmak amacıyla güdüyordu. Bu reformlar, güçlü iktisadi çevrelerin imtiyazlarına, emperyalist egemenliğine ve lâtifundılar temeline dayanan geri kalmış tarım sistemine son verecekti. Askeri darbe, Goulart hükümetinin uygulamaya başladığı ve Brezilyanın bağımsız gelişmesini teşvik amacını güden ilerici tedbirlere engel olmak için yapıldı. Askeri güruh, ülkeyi Amerikanın askeri ve siyasi çiftliği haline getirmek istiyor: IMF-in (milletlerarası Para Fonu) emrettiği, ülkenin bağımsız iktisadi gelişmesini köstekliyen mâli ve iktisadi politikayı izliyor.

İki resmi vesika, gericilerin gerçek amaçlarını açığa vurmaktadır: Castelo Branco'nun 31 Temmuz 1964-de İtamarati'de yaptığı ve diktatoryanın dış politikasını belirten konuşma; ve gelecek iki üç yıl için tesbit edilen «hükümetin iktisadi programı». Bu vesikaları incelediğimiz zaman, askeri darbeyi düzenliyen Amerikan emperyalistlerinin hangi amaçları güttüklerini, Branco hükümeti aracıyla neler elde etmeyi tasardıklarını daha iyi anlıyoruz.

Milli ihanet politikasının bir methiyesi

31 Temmuz tarihinde İtamarati'de yaptığı konuşmada. Castelo Branco Brezilyanın «dış politikasının doktrin temelleri»ni açıkladı. Bu konuşmada Branco, Amerikan Dış İşlerinin Lâtin-Amerika hükümetlerine zorla kabul ettirdiği politikayı doğru göstermeğe çalış-

mıştır. Ama Vaşington uşaklarının hiçbiri, bu politikayı Castelo Branco kadar hayasızca savunmamıştır.

Branco'nun küstahça açıkladığına göre, Brezilya bağımsız bir dış politika izliemez, çünkü: «Bağımsızlık kavramı ancak belirli pratik şartlar içinde etkili olur.». «Bugünkü şartlar içinde, yani karşıt politik ve ekonomik kavramlar savunan iki karşıt kuvvet kutbu dünyada mevcüt iken, bağımsızlığın korunması, askeri, siyasi ve iktisadi alanlarda belirli ve karşılıklı bir bağlılık gerektiriyor.» Brezilya halkının fikrini sormayan Castelo Branco, ülkemizin Birleşik Amerikaya tamamıyla bağlı kalmasını kararlaştırmıştır: «Batı demokrasi sisteminin görüldüğü gibi, Branco için Batı demokrasi sistemi, Amerika anlamına geliyor kültürel ve politik geleneklerine bağlı oluşumuzun sonucu olarak, dış politika alanında, Brezilya için seçilecek ancak bir yol vardır.» Diktatoryanın bütün politikası, bu «seçme zorunluluğu» na göre tesbit ediliyor: ekonomi, politika ve kültür alanlarında, Amerikan emperyalistlerine verilen çeşitli imtiyazlar bu zorunluluk ile haklı gösterilmeğe çalışılıyor.

Bağımsızlık ile karşılıklı bağlılık kavramlarını bu şekilde karşılaştırmak, hokkabazlıktan başka bir şey değildir. Bu oyunu açığa vuran sadece komünistler değildir. Branco'nun nutkunu yorumlayan, eski Dış İşleri Bakanı Santiago Dantas'ın belirttiği gibi, bağımsızlığın karşıdı karşılıklı bağlılık değil, *bağımlılıktır*: «Brezilya gibi az gelişmiş bir ülkenin Birleşik Amerikanın siyasi ve iktisadi mahreğine girmesi, karşılıklı menfaat ların ahenkli uyuşması anlamına gelmez... sadece çelişmeler, sadece çatışmalar doğurur...»

Dünyayı, önüne geçilmez bir şekilde harbe götüren, birbirine düşman iki bloka ayırmak, ilkel ve yanlış bir tezdır. Bu öznel tutum, ayrı ayrı sosyal rejimli devletlerin barış içinde yanyana yaşayabileceğini inkâr ediyor. Hiç şüphesiz, bugün soğuk harp devam ediyor; emperyalizm var oldukça, bir üçüncü dünya savaşı tehlikesi de varolacaktır. Ama öte yandan, dünyadaki siyasi gerginlik günden güne — muntazam bir süreç halinde değilse de — azalmaktadır. Hergün karşımıza çıkan olaylar bize şunu göstermektedir: Sosyalist devletlerle kapitalist devletlerin barış içinde yan yana yaşaması, çağdaş insan toplumunun gelişmesini sağlayacak en önemli objektif şarttır. Son yılların en tehlikeli olayını teşkil eden Küba buhranı bile, karşılıklı tavizlerle, konuşmalar yolu ile çözüldü. Daha sonraları, atom denemelerini kısmen yasaklıyan Moskova anlaşmaları imzalandı. Buna benzer anlaşmalar gerginliği daha da hafifletebilir.

Branconun iddiasına göre, kendimizi savunmak için, bu iki blok-tan birine katılmak zorundayız. Ama bizi tehdit eden kimdir? Vaşington'la Moskovanın iki «kuvvet kutbu» teşkil ettiğini kabul edelim, ülkemiz için bir tehlike teşkil eden hangisidir acaba? Brezilya hükümeti kamulaştırma politikası izlediği ve uyguladığı takdirde,

bu politikadan zarar görecektir kimdir? İşte, Castelo Branco bu seçmeyi yaparken millî menfaatlerimizi düşünmüyor. Ellerini Amerikan emperyalistlerine uzatıyor, kelepçenmeyi canı gönülden istiyor.

Gerçekte, daha güçlü bir devletin emrine girmeyi, «birlik kurma» diye tarif etmek gülünçtür. Genellikle, kapitalist dünyada, Brezilya ve Amerika gibi ekonomik gelişme düzeyleri birbirinden çok farklı olan ülkeler arasında eşitlik içinde birlik diye birşey olamaz.

Amerikaya uyrukluğunu haklı göstermeğe çabalarlarken Branco şöyle diyor: «Hareketlerimizde ne makyavelik metodlar, ne de şantaj politikası kullanabiliriz.» Oysa her egemen devletin karşısındaki ile eşitlik içinde müzakereler yürütmek, pazarlığa girismek hakkı «makyavelik metodlar», veya «şantaj, yalan dolan politikası» anlamına gelmez. Bu sözünün olumsuz yankılar uyandıracağını anlıyan Branco, bu etkileri lâf ebeliği ile hafifletmeğe çabılıyor: «Hiç şüphesiz, Batı sisteminin korunması olan temel amaçla, büyük bir devletin kendine özgü çıkarlarını birbirinden tefrik etmek gerek.» Ama bu tefrik nasıl yapılabilir? Büyük devlete, büyük olması için bu bloklaşma lâzım değil mi? Bu bloklaşmayı gerektiren, bütün sistemin temelini teşkil eden «büyük devlet» in menfaatleri değil mi? «Büyük devlet» in hamiliğini sağlamak isteyen Branco için, bu devletin menfaatlerine — Brezilyanın menfaatlerine zarar da getirirse — hizmet etmekten başka çare yoktur.

Branco'nun iddiasına göre: «Siyasi bağımsızlığa yeni kavuşmuş birçok devletin benimsediği tarafsızlık politikası, bu devletlerin «olgunlaşmadıkları» için eskiden kendilerini sömüren devletlere karşı duydukları haklı haksız kinden doğan, bir hassasiyetin sonucudur.» Bu «kin»i, «olgunlaşmamış olmaktan doğan bu hassasiyet»i hiç duymadığını göstermek için Branco milliyetçiliği ele alıyor. Ona göre, milliyetçilik Brezilyayı tehdit eden en büyük tehlikedir, çünkü: «Son yıllarda milliyetçilik bizde o kadar yanlış anlaşılmıştır ki, nerede ise Brezilya sosyalist bir sisteme gidiyordu.» Bundan sonra, Branco devletçilik (devletin iktisadi hayatta günden güne önemi artan bir rol oynamasını kastediyor) ve devletleştirmeye saldırıyor: «Devletleştirme ve devlet sektörünü genişletme istekleri, dış politikamızı etkiliyordu, anlaşmazlıklara yol açıyordu. Bazı kamu hizmetlerinin imtiyazını almış şirketlerle aktedilmiş kontratların feshedilmesi, maden endüstrisi alanında uygulanan tekelci politika, ve yabancı sermaye yatırımlara set çeken tedbirlerin alınması, bu eğilimin sonuçlarıydı.» Ama bütün bunlar geçmişe ait meselelerdir. Bundan böyle, «Brezilya, özel teşebbüs politikasına önem verecektir, yabancı sermayenin makul bir şekilde ülkeye girmesini kolaylaştıracak bir politika izleyecektir.» Kısacası, Branco, emperyalist sermayenin çıkarlarına uygun düşen bir dış politika savunuyor. Sözünü

şöyle bağlıyor: «Brezilya tarafsızlığı seçemez.» Başka bir deyimle, Vaşingtona tâbi olmayı seçtiğimize göre, tarafsız olamayız. . .

Diktatoryanın başında bulunan adamın açıkça söylediği gibi, hükümet, çok beklenilen Amerikan yardımına, Vaşingtonun bütün emirlerine boyun eğmekle ancak kavuşabilir. Branco'nun belirttiği gibi: «Diploması, toplumsal ve ekonomik gelişmemizin gerektirdiği kaynakları elde etmek, milli gücümüzü arttırmak için bir araç ödevini görmelidir. «Branco, bu kaynakları «yeni yatırımlar», büyük ölçüde ve «daha esnek şartlar içinde yapılacak finansmanlar» şeklinde; «dış ticaret alanında ihracat fiatlarımızı stabilize edecek, ihrac fiatlarımızda ki düşüşü telâfi edecek, bize yeni pazarlar sağlayacak bir finansman mekanizması yaratacak milletlerarası işbirliği «yolu ile bulacağını umuyor. Ama edindiğimiz tecrübeler bize şu gerçeği gösstermiştir: Amerikan emperyalistleri Lâtin Amerika ülkelerinin iktisadi gelişmesi uğrunda, şiddetli bir tepki ve bir baskı ile karşılaştıkları zaman ancak, tâvizler vermeyi göze alırlar.

Pazarlığa lüzüm görmemekle, Amerikanın Dış İşlerinin oyunlarına canı gönülden yardım etmekle, Branco Amerikanın takdirini kazanabilir. Ama ekonomimizin bağımsız gelişmesini sağlayacak en ufak yardımı göremez.

Sömürge meselesinden bahsederken, Branco halkların sömürgecilere, özellikle Portekizli sömürgecilerin zulmüne karşı yürüttükleri savaşı destekler görünmektedir. Ama hemen arkasından, şu sözlerle bir sakınmada bulunuyor: »Sömürgecilik konusunda, gerçekçi bir politika Portekize özgü sorunların özelliklerini görmezlikten gelemez.» Salazar diktatoryasını ve bu diktatoryanın sömürdüğü Afrika halklarını, bir Portekiz-Afrika-Brezilya Birliği kurmağa davet ediyor.

Diktatoryanın izlediği dış politikanın gerçek niteliği işte budur: Milli menfaatlere ihanet eden, ülkemizi Amerikan tekellerinin boyunduruğu altına sokan bir siyaset. Oysa, Brezilyanın menfaatları bambaşka bir politika gerektiriyor: Bütün halklarla barış, dostluk ilişkileri kurabilecek; bütün milletlere selfdeterminasyon hakkının tanınması; başka ülkelerin iç işlerine karışmama prensiplerine dayanacak bir politika. Milli ekonominin gelişmesi, bir an önce, bütün ülkelerle ve özellikle, karşılıklı menfaat temeline dayanan ve tüketim mallarına karşı talebin kapitalist dünyaya oranla çok daha büyük bir hızla arttığı sosyalist ülkelerle ticari münasebetlerimizin genişletilmesine bağlıdır. Ama Branco'nun savunduğu «seçme»nin sonucunu olan Sovyet ve sosyalizm aleyhtarı bir dış politika izlendikçe, Brezilya sosyalist ülkelerle nasıl ticaret yapabilir? Ülkemizin temel menfaatlerine aykırı düşen bu politika, barış isteyen Brezilya halkının gittikçe artan direnişiyle karşılaşacaktır.

Bağımsız bir iktisadi gelişmeden vazgeçen bir politika.

Diktatoryanın iktisadi ve mali politikası da Amerikan tekellerinin boyunduruğu altına girme anlamına gelen «temel seçme»nin sonucudur. İktisadi Plânlaştırma Bakanı, Roberto Campos, basında resmi özeti çıkan «Ekonomik Faaliyet Programı»nda, bu politikanın ana hatlarını açıklamaktadır.

Gerçekte Program, Milletlerarası Para Fonunun verdiği direktifler çerçevesi içinde, enflasyonu sözde durdura cak tedbirlerdir. Diktatorya, Amerikan emperyalistlerinden «yardım» koparmak umuduyla bütün bu direktifleri kabul ediyor.

Programda uzun vadeli ekonomik amaçlar da tesbit edilmiştir. Branco bu konuda şunları söylemektedir: «Hükümetin amacı, 1963'deki iktisadi durgunluğa biran önce son vermek; gelecek iki yıl içinde, üretimde % 6 kadar bir artış sağlamak (yani 1947—1961 yılları arasındaki ortalama artışı bulmak) ve ondan sonra gelen süre için % 7 bir artış sağlayacak şartları hazırlamaktır. 1980 yıllarında, ferd başına yıllık gelir 650 dolara varınca, Brezilya artık az gelişmiş bir ülke olmaktan kurtulmuş olacaktır.»

Enflasyona karşı savaşmak bahanesiyle, hükümet, Amerikalı sermaye derlerin emrettiği şiddetli tedbirleri uygulamak niyetindedir. Ama hükümet, halk çoğunluğunun kalkınma, millî kurtuluş ve bağımsız bir iktisadi gelişme isteklerini hesaba katmak zorundadır. Bu yüzden, iktisadi durgunluğa son vermek zorunluluğunu ileri sürerek, asıl amaçlarını vizlemeğe çalışıyor.

Programın asıl amaçlarını anlamak için, hükümetin, yatırım oranını artırmak umuduyla kabul ettiği «temel tedbirleri» gözden geçirmemiz gerekiyor:

a) tekrar yatırılan kârların ve yeni özel işletmelerdeki yatırımların vergiden muaf tutulması, bunlardan az vergi alınması.

b) özel sermaye birikimini teşvik edici tedbirlerin alınması; kamu hizmetleriyle ilgili sanayide gelirin mecburi yatırılması.

c) kredi, lisans ve dış yardım şeklinde, yabancı sermaye yatırımının teşvik edilmesi.

d) hükümetin malî politikasının ıslahı; devlet işletmelerindeki ve karma sermayeli işletmelerdeki açığın kapatılması.

Görüldüğü gibi, bütün bu tedbirler yabancı sermayeye yeni kolaylıklar sağlamak; hükümetin masraflarını kısmak; kârların tekrar yatırılmasını sağlamak amaçlarını güdüyor. Oysa, Brezilyalı kapitalistlerin en büyük ihtiyacı, kendi mallarını satabinecekleri bir iç pazardır.

Programda, enflasyonun asıl sebebi, ülkenin iktisadi yapısındaki eksikliklerin (Birleşmiş Milletlerin Lâtin Amerika ile ilgili İktisadi Komisyonu bu eksiklikleri kabul etmiştir) lâfı edilmiyor. Program:

«Dağıtım politikasının gerçeklere uymayışı müzmin enflasyon sürecine sebep olmaktadır» demeyi daha kolay buluyor. Bilimsel bir açıklamada bulunmayan, konkre verilere dayanmayan program enflasyona sebep olarak, hükümetin aşırı masraflarını, ve fazla yüksek ücretleri göstermekle yetiniyor. Bu izah şekli, Milletlerarası Para Fonunun menfaatlerine uygun düşmektedir.

Meseleyi alt üst edip, çok derin kökleri iktisadi yapı ile ilgili sebepleri olan bir sürecin kaçınılmaz *sonucunu*, enflasyonun *nedeni* olarak gösteren Plânlama Bakanı, enflasyonun ekonomik ve sosyal sonuçlarını açıklıyor, «hatalı bir ücret politikasından en çok zarar gören» orta sınıflara yüklenen zorluk ve sıkıntıların üzerinde duruyor.

Bu iddiasını tekrar tekrar kullanan Roberto Campos, «enflasyonu durdurmak için uygulanacak tedbirler» in genel hatlarını açıklıyor. Bu tedbirler, Milletlerarası Para Bankasının, Amerikan tekellerinin boyunduruğu altındaki ülkelerin hükümetlerine kabul ettirdiği isteklerin bir tekrarıdır. Campos'un teklifleri şunlardır:

1. Hükümetin masraflarını kısmak ve vergileri artırmak yolu ile bütçedeki açığı durdurmak.

2. Ücretleri dondurmak. Campos bu tedbirin haklı olduğunu ispata çalışıyor: «Ücretlerdeki gerçek artış, ekonomik gelişme ile oranlı olmalıdır. Ücretlilere milli gelirde bir pay ayrılırsa, enflasyona karşı alınacak tedbirler, az gelirli sınıflara fazla fedakârlıklar yüklemes...» Milli gelirde ücretlere ayrılacak oran belirtilmiyor. Ama programın başka bir yerinde, Roberto Campos, milli gelirdeki ücret oranının fazla yüksek yüksek olduğunu söylüyor. Oysa, bugün Brezilyada emekçilerin yaşama seviyesi fevkalâ de düşüktür.

3. Milli işletmelere ayrılan kredilerin azaltılması. Çünkü «verilecek kredi tutarı milli gelirdeki ve fiatlardaki artışa göre yeniden gözden geçirilmelidir.»

Görüldüğü gibi, bütün bun tedbirler emperyalist tekellerin halkımızı sömürmesini bir kat daha kolaylaştıracak, milli sanayiye büyük zararlar verecektir. Bilindiği gibi, Brezilyada Federal hükümet, milli üretimin en büyük tüketicisi olduğuna göre, federal bütçedeki kesintiler, bütün kamu hizmetlerini felce uğratacak, işsizliği artıracak, milli endüstri pazarlarını tehlikeli şekilde daraltacaktır. Düşünülen tedbirlerin tümü, yatırımları teşvik edecek nitelikte değildir. İlk zamanlarda hazineye giren para miktarı artacaktır, ama sonunda ülkenin kaynakları tükenecektir.

Ekonomiye verilecek yönü böylece açıkladıktan sonra, Plânlama Bakanı malûm lâfları tekrarlıyor. Ona göre, enflasyona karşı alınacak tedbirler tasarrufları sağlayacak, yatırımları arttıracaktır. Bakan, sanayi sektörünün «emeğe arzu edildiği kadar alan sağlayacak» güçte olmadığını kabul ediyor. Ama ona göre, bu yetersizliğin sebebi, sanayimizin teknik yönden geri kalmış olması değil; «teknğin eme-

ğın yerine geçmesi, makineye fazla yer verme eğilimi»dir. Bakana göre, izahı şudur: «uzun vadeli kredilerde kabul edilen faiz hattının gerçeklere uymaması, bundan önceki dönemlerde endüstri tesisatı ithalatçılarına tanılan imtiyazlar; devletin, kalifiye olmayan işçi ücretlerinin tesbitine haksız müdahalesi. «Roberto Campos'a göre endüstrinin teknik seviyesi de, halkımızın yaşama seviyesi de fazla yüksektir: «Ücret, para ve kredi politikamız, çeşitli üretim etkenlerini yanlış değerlendirip sermayeyi emeğin yerine geçirme eğilimine yol açmayacak kadar gerçekçi olmalıdır.» Böylelikle, gerçekçilik bahanesiyle milli üretimdeki teknik gerilik, doğru gösterilmeğe çalışılıyor.

Ama Plânlama Bakanının en önemli «keşfi» şudur: Özel mesken inşaatı özellikle teşvik edilmelidir, çünkü inşaat, «kalifiye olmayan emekçilere büyük bir iş alanı «sağlar, üstelik» böylelikle, az gelirli sınıflar meskene kavuşabileceklerdir.» Böylelikle, bir yandan ücretlerin dondurulması teklif ediliyor; öte yandan da emekçilerin ev sahibi olması isteniyor. Bu demagojiyi yapanlar, doğrusu, emekçileri pek akılsız sanıyorlar. . . Üstelik, inşaat endüstrisinin kalifiye olmayan işçilere iş sağlayacak, teknik bakımdan geri kalmış, makineleşmemiş bir sanayi kolu olduğunu iddia etmek saçmadır.

«Gelir politikası»ndan ahşeden Bakan, 1959-a kadar durmadan yükselen ücretlerin o tarihten bu yana devamlı şekilde düştüğünü kabul ediyor. Böylece enflasyona sebep olarak, kontrolsüz ücret artışlarını gösteren Bakan kendi iddiasını çürütmüş oluyor. Campos'un ısrarları belirttiğine göre, milli gelir, «vergiler, ücretler, kambyo rayıcı yolu ile», «koordine bir şekilde» yeniden dağıtılmalıdır. Bakan, para emisonlarının asgariye indirilmesini sağlamak üzere, bir kere daha, ücretlerin dondurulmasını, vergilerin arttırılmasını, ve işletmelere açılan kredilerin azaltılmasını istiyor. Buna rağmen, hükümetin «mali programı»na göre, 1946-de 596.000 milyon; 1956-de 415.000 milyon kruzero basılacaktır....

Ücretlere gelince, bu alanda «kemerleri sıkma» politikası yürütülecektir. Programın açıkladığına göre, «genel olarak, ücretler ancak yılda bir defa yeniden ayarlanabilecektir», çünkü «önüne geçilmez enflasyonist sürece sebep olacak sistemsiz ayarlamalara müsaade edilmemelidir.» Bu yüzden, federal hükümetin kontrolü altında bulunan işletmelerde, ücretlerin ayarlanması çok sıkı kayıtlar altına alınmıştır.

Vergi politikası alanında, program, bütün yükü emekçilerin sırtına yüklemek amacını güdüyor. Dolaylı vergiler arttırılıyor (tüketim mallarında % 30luk bir artış tahmin ediliyor); bütün ücretler, en düşükleri bile, vergiye tâbi tutulacaktır. Öte yandan, birikimi teşvik bahanesiyle, kazanç vergileri indirilecektir. Vergi politikamızda, tasarrufu teşvik için iki yola baş vuruyoruz: Bir yandan ta-

sarrufları vergiden muaf tutacağız; öte yandan aşırı tüketimi azaltmak üzere tüketim mallarında vergileri arttıracamız.» Bunun anlamı açıktır: Para biriktiremeyen yoksullar, tüketim mallarına konulan dolaylı vergileri zenginler gibi ödeyeceklerdir!

Programda dış ticaretle ilgili tedbirler yer almaktadır. Dış ticareti teşvik için, kruzeronun dolara göre kıymetini düşürmek istiyorlar. Programda bu tedbire «enflasyon sürecinin gelişmesine göre, otomatik olarak ayarlanacak realist bir kambyo rayıcının tesbiti» denilmektedir. Gerçekte, böylelikle, ihraç mallarının fiatları arttıkça, kruzeronun kıymeti düşecektir. Bu devalüasyonu haklı göstermek için, «kambyo rayıcının gerçeklere uyması zorunluluğu»ndan bahsediliyor. İthal primlerine son vermek bahanesiyle, Amerikadan ithal edilen buğday, petrol ve kâğıda ödenen kruzeronun kıymeti düşürülecektir.

Programın özel bir kısmı yabancı sermaye yatırımlarının faydalarına ayrılmıştır. Programı hazırlayanların mantığı çok basittir: az gelişmiş bir ülkede, birikim temposunu arttırmak, «halka büyük fedakârlıklar «yüklemek demektir. Ama yabancı sermaye söz konusu oldu mu, «kalkınma» ile «fedakârlık» karşıtı ortadan kalkıyor. Bu yüzden işte, yabancı sermaye yatırımları az gelişmiş ülkelere büyük faydalar sağlar diyorlar. «Yabancı sermayenin kredi ve yatırım şeklinde memleketi girmesi teşvik edilmelidir; böylelikle gelişmemizi geciktiren döviz sıkıntısı önlenmiş olur. «Tabii, Program, yeniden yatırılınca birkaç kat birden artan, devamlı bir şekilde dışarıya akan kârların, az gelişmiş bir ülkeye verdiği zararlarda, yabancı sermayenin egemenliği altında bulunan milli ekonominin sapa- cağı yanlış yollardan bahsetmiyor.

Yabancı sermaye yatırımını teşvik etmek amacıyla, program, kârların dışarıya çıkarılmasını sınırlayan kanunun kaldırılmasını teklif ediyor. Campos şöyle diyor: «Çıkaracağımız yeni kanun sayesinde, Brezilya yabancı sermayeyi çekecek; ve gelişmekte olan diğer ülkelerle rekabet edebilecek duruma gelecektir.»

Bu politikanın tabii sonucu olarak, «endüstrinin gelişmesinde yenilik sağlamıyacak ve fiatların ayarlanmasında rol oynamayan bazı derlet işletmelerinin, özel sektöre iade edilmesi «teklif ediliyor. Böylelikle, kâr getirebilen devlet işletmeleri, bunları satın alabilecek güçte olan emperyalist tekellerin eline düşecektir. Zarar eden, yahut ez kâr getiren işletmeler ise, devletin elinde kalacaktır.

Hükümetin «ekonomik Programı»nın genel hatları işte bunlardır. Bu programın, kısa bir süre için, başarıya uğraması, Amerikan te- kellerinin diktatorya rejimine karşı besliyecekleri güvene, Brezilyadaki yatırımlarından elde edecekleri kârlara bağlıdır. Ama Ame- rikan emperyalizmi ülkeyi daha da şiddetle sömürecektir. Ama bu sömürme, bu politikanın ilk kurbanı olan emekçi halkın, zararlarını

görecek olan milli burjuvazinin, ve ülkenin kalkınmasını, bağımsız milli bir ekonominin temel şartı olan köklü reformları isteyen bütün unsurların direnişiyle karşılaşacaktır.

Her alanda gericilik.

Askerler, eski cumhurbaşkanı Joao Goulart'ı, «demokrasiyi komünist tehlikesine karşı savunmak «bahanesiyle devirdiler. 20 Mart tarihli gizli raporunda, o zaman Genel Kurmay Başkanı olan Branco, Kurucu Meclisin toplanması olanağının, ve CGT-in (Emekçiler Federasyonu) yürüttüğü faaliyetin, mevcut nizamı tehlikeye düşürdüğünü iddia ediyor; «silâhlı kuvvetlerin Anayasa düzenini garanti altına almak niyetinde» olduğunu söylüyor; Anayasayı korumak için, orduyu «devrime, Konfederasyonun yürüttüğü kışkırtıcı faaliyetlere karşı» bir askeri darbe yapmağa, askeri bir diktatorya kurmağa çağırıyordu. Tereddüt eden subayları kandırmak için kullanılan «Anayasayı koruma» formülü, askeri darbeden sonra kullanılmaz oldu. Milli Kongrenin yapısı şiddet yolu ile değiştirildi, birçok milletvekili tevkif edildi. Parlâmentoya zorla kabul ettirilen «Teşrii Yetkiler Kanunu» hükümete Anayasayı değiştirme yetkilerini tanıdı. Polis baskısı günden güne arttı, diktatorya, ihanet politikasını günden güne daha şiddetle açığa vurdu.

Hükümetin iktisadi politikası, günlük tüketim mallarının fiyatlarını ve hayat pahalılığını durmadan yükseltiyor. Burjuvazinin bir kısmı, emekçilerin sömürülmesinden faydalar gördüğü halde, bazı burjuva çevreleri, sosyal meselelerin keskinleşmesinden, iç pazarın daralmasından endişe duymağa başladılar. Son günlerde birçok büyük işletme iflâs etti. İflasa uğrayan işletme sahiplerinden bazıları intihar etti. Hükümet, memurların maaşlarını indiriyor, ücretlileri donduruyor. Grev hakkını sınırlayan bir kanun kabul edildi. Demiryolları ve liman işçilerine, denizcilere, hava yollarının, Petrolbraz şirketinin memur ve işçilerine toplu sözleşmelerle tanınmış haklar iptal edildi. Sendika seçimleri belirsiz bir süre için geri bırakıldı. Sendika yöneticilerini Çalışma Bakanlığı tâyin ediyor. Milli Kongrenin gerici çoğunluğu Milli Talebe Birliğini yasaklayan bir kanun çıkarttı. Milli Eğitim Bakanlığı öğrencilerin yüksek okul ve üniversitelerde birlik başkanlarını seçmelerine engel olmağa çalışıyor. Milli Kongre, Branco'nun başkanlık yetkilerini 1967'ye kadar uzattı, ve cumhurbaşkanı seçimlerinde «mutlak çoğunluk» prensibini kabul etti. Bu prensibe göre bu güçsüz, kredisi kalmamış Kongre, bir adayın seçimi, nisbi çoğunlukla kazanması halinde, seçim sonuçlarını iptal edebilir. Federasyona dahil çeşitli devletlerde, valilik süresi belirsiz bir müddet için uzatmak, bütün seçimleri yine belir-

siz bir süre için tehir etmek üzere, çeşitli tedbirlere başvurulmaktadır.

Diktatorya rejimine karşı uyanan nefret arttıkça, bu rejiminin gerçek niteliği, ülkenin karşılaştığı sorunlar karşısında aczi daha şiddetle ortaya çıkıyor. Siyasi partilerin faaliyeti, basın, milli güvenlik ile ilgili kanunlar çıkaran hükümet, bu gerici tedbirlerle halkın, isteklerini açıkça bildirmesine engel olmağa çalışıyor.

Halkın günden güne artan gazabından korkan cuntacılar, mevcut baskı kanunlarıyla yetinmiyerek, silâhlı kuvvetleri takviye ediyor, orduya ayrılan ödenekleri arttırıyorlar.

Yukarıda açıkladığımız gerici dış politikanın sonucu olarak, ve Amerikan Dış İşlerinin baskısı altında, Brezilya, Sosyalist Küba hükümetiyle diplomatik ilişkilerini kesti; Amerikan Kıtası Devletleri Teşkilâtının son toplantısında, Amerikan hükümetine maşa vazifesi gören Brezilya delegasyonu, utanç verici bir tutum takındı. Branco hükümeti, Amerikanın Vietnam Halk cumhuriyetine saldırısını hemen alkışladı. Son günlerde basında çıkan haberlere göre, Brezilya topraklarında Amerikan kıtalarası roket üsleri kurulmaktadır. Milli egemenliğimize yapılan bu yeni saldırı, halkımızın güvenliğini tehlikeye düşürmektedir.

Halk kitleleri savaşa başlıyor

Gerici güçlerin baskısına, kanunsuz hareketlerine, diktatoryanın milli menfaatlerimize ihanet eden politikasına karşı uyanan hoşnutsuzluk günden güne artmaktadır. Yurtseverlerin ve demokratların yürüttüğü savaşa yeni yeni olanaklar, olumlu şartlar sağlanıyor. Son günlerde, emekçilerin giriştiği hareketler, bugünkü duruma boyun eğmek niyetinde olmadıklarını, savaşmak istediklerini belirtiyor. Halk kitlelerinin bu tutumu, bize şunu göstermektedir: Gerici çevreler, askeri darbenin başarıya uğramasıyla, politik ve ekonomik alanlarda meydana gelen gerilemenin önünü alamıyacaklar; Brezilyayı Amerikan boyunduruğu altına sokmağa, ülkedeki geriliği, yoksulluğu devam ettirmeğe çalışan politikaları başarısızlığa uğrayacaktır.

Rio de Janeiro'da, Sao Paulo'da, ve başka birkaç şehirde maden ve tekstil işçilerinin, banka ve havayolları memur ve işçi sendikalarının toplantıları, yasaları ayak altına alarak, sendikaların seçilmiş kurullarını değiştiren cuntaya karşı, işçi sınıfının duyduğu hoşnutsuzluğu, infialı; halk kitlelerinin yoksulluk ve ücretleri dondurma politikasına karşı savaşa isteğini dile getirdi. Ücretlerin artırılması için yürütülen savaşa büyük anlam taşıyan başarılar elde edildi. İşçi sınıfının bazı kesimleri, alacakların ödenmesi, ücretlerin artırılması, toplu sözleşmelerin uygulanması uğruna, greve başvurdu-

lar. *Tarım işçileri* de, büyük toprak ağalarına ve polisin baskısına karşı aksiyonlar düzenlediler.

Üniversite öğrencileri polisin üniversitenin iç işlerine karışmasına; öğretmenlerle öğrencilere yapılan baskıya karşı gösteriler düzenliyorlar. Her fırsatta — üniversite kurum ve konsey seçimlerinde, üniversite üyeleri şerefine tertiplenen toplantılarda vb — diktatorya rejimine, özellikle Milli Eğitim Bakanına karşı duydukları nefreti belirtiyorlar.

Bütün güçlülere rağmen, diktatorya rejimine muhalefetlerini belirterek, geniş halk kesimlerinin şuurlanmasına yardım eden *aydınların* sayısı gittikçe artıyor. Milletvekillerinin, siyasi partilerin, yüksek rütbeli papazların beyanlatları, basının geniş bir kısmında çıkan yazılar, rejimin günden güne daha şiddetle tenkit edildiğini göstermektedir.

Kruzero kıymetinin düşürülmesi, elverişsiz kredi şartları, sosyal sorunların keskinleşmesi, işsizliğin artması, milli ekonomiyi tehdit eden tehlikelerin günden güne büyümesi karşısında, *milli burjuvazi* bile hükümetin yürüttüğü iktisadi ve mali politikasından endişe duymağa başladı.

Şehir küçük-burjuvazisinin bir kısmı — özellikle Rio de Janeiro'da — askeri darbeyi sevinçle karşıladığı halde, Branco hükümeti hiçbir zaman halkın desteğini kazanamamıştır. Diktatoryanın sosyal temeli günden güne daralmaktadır. İşçi sınıfından korkarak, askeri darbeyi desteklemiş olan çevreler bile hayal kırıklığına uğramıştır.

Askeri darbeyi düzenliyenler arasında çatışmalar, çelişmeler yüz göstermektedir. Halkın gözünü boyamak isteyen Branco ile bakanları, reformların yapılmasına, Anayasa rejimine bir an önce dönmeğe taraftar görünmeğe çalışıyorlar; ama «şiddet taraftarı» olduklarını küştahça söyleyen aşırı sağcılar, Milli Kongrenin feshini, ordunun bölgesel devletlerin iç işlerine karışmasını, bütün sendikaların, bütün öğrenci birliklerinin yasaklanmasını, muhalefet basınının kontrol altına alınmasını istiyorlar. Branco'nun teklif ettiği «reform»lar (tarım reformu vb) Kalkınma Birliği çerçevesi içinde kalacak sözde reformlardır. Branco'nun «demokrasi» dediği şey ise, Anayasa perdesi altında, diktatörlüğünü yürütme isteğidir. Bu şartlar içinde, hükümetin, «şiddet taraftarı» olan cuntacıların keyfi hareketlerine göz yumması, cinayetlerini görmezlikten gelmesi, çok tabiidir. Halkın şiddetli muhalefeti karşısında, bazı suistimaller hakkında «kovuşturma» ya karar vermesi, sadece gerçekleri gizlemek içindir.

Pernambuco'da, Sergipe'de, Ceara'da, Rio de Janeiro'da, Gojas'da, aşırı sağcılar, bazan federal hükümetin yardımıyla, bazan de bu hükümetin «itidal» tavsiyelerine rağmen, bölgesel hükümetlere sal-

dırdılar. Guanabara valisi, Lacerda'ya gelince, adaylığına çıkarılan güçlülere çok hiddetlenmiştir.

Böylece Branco hükümetinin siyasi güçsüzlüğü günden güne artmaktadır. Yurtsever ve demokratik güçlerin, diktatorya rejimine karşı yürüttükleri savaşta kullanabileceği yeni etkenler meydana gelmektedir.

Komünistler, diktatoryaya karşı, kararlı ve uzlaşmaz bir tutum benimsediler. Askeri darbenin yapıldığı tarihten bu yana, milletle emperyalizm arasında varolan bağdaşmaz çelişme keskinleşmiş, yurtsever güçlerle vatana ihanet eden güçler arasındaki çatışmaları keskinleştirmiştir. Emperyalistlere ve toprak ağalarına karşı savaşacak, köklü reformlar sağlayacak milli ve demokratik bir hükümetin kurulması uğrunda savaş yürütmek, Brezilya halkının büyük ödevidir. Komünistler bir yandan, kitleler arasındaki aksiyonlarını geliştiriyor ve arttırıyor; öte yandan, bugünkü şartlara uygun düşecek bir program temelinde diktatoryaya karşı ve demokratik özgürlükler uğrunda savaşmağa hazır bütün akımlar, bütün güçler, bütün siyasi partilerle temas kurmağa çalışıyorlar. Anayasanın tanıdığı hak ve garantileri savunmak; siyasi tutukluları özgürlüğe kavuşturmak, ailelerine yardım etmek amacını güden geniş hareketler düzenlendi. Birçok partiyi, hattâ sağcı partilerin bazılarını içine alan geniş bir cephe kuruldu. Bu cephe, demokratik kanunların tekrar yürürlüğe girmesini, seçimlerin kanunun belirttiği süreler içinde yapılmasını istemektedir.

Bugün en önemli mesele şudur: Diktatoryaya karşı yürütülen savaş hangi şekilleri alırsa alsın, başarının baş şartı, kitle hareketi ile yurtseverlerle demokratların birliğidir. Bu gerçeği göz önünde tutan komünistler, kitle örgütlerini savunmağa, kuvvetlendirmeye; diktatoryadan hâlâ medet umanların gözünü açmağa; savaşa karşı pasif kalanları uyarmağa çalışıyorlar. Bir yandan da, komünistler, halkı uyarak, aceleye gelen aksiyonların sonuçsuz kalacağını; diktatoryanın, kitlelerden uzak kalmış birkaç kişi veya birkaç grubun gayretile; yahut da suikastçıların, maceraperestlerin çabalarıyla devrilemeyeceğini hatırlatıyorlar.

1 Nisan 1964 tarihli askeri hükümet darbesini düzenliyen Amerikan emperyalistleriyle yerli gericilerimiz, bu darbe ile ülkemizdeki demokratik kalkınmayı durduracaklarını umuyorlardı. Demokratik ve yurtsever güçlere büyük bir darbe indirmiş oldular. Bununla beraber, bu durum, halkımızın yürüttüğü devrimci savaşı ilk önce geriletmiş olmakla beraber, bugün yeni bir hamle olanağı haline geliyor. Devrimci güçler, milletimizin büyük çoğunluğunu milli kuruluş devrimini başarıya ulaştıracak savaşın içinde birleştirmektedir. Eksiksiz bağımsızlıkla elde edilecek sosyal kalkınmayı şerçeleştirince, Brezilya, bütün dünyada barışı ve mutluluğu sağlamak isteyen milletler arasında hakkı olan yeri alabilecektir.

Dünya komünist hareketinin birliği uğruna yürütülen savaşın bazı sorunları

Marco Simonetti

Amerikanın Kuzey-Vietnama saldırısı, İtalyan komünistlerine — ve komünistlerden başka unsurlara da —, dünyadaki gerginliğin azaltılması, barış içinde yanyana yaşama prensibinin uygulanması, ve bunun sonucu olarak, İtalyanın dış politikasında köklü bir değişiklik yapılması uğrunda, daha geniş, daha şiddetli bir savaş yürütmek zorunluluğunu bir kere daha hatırlatmıştır.

Kuzey-Vietnama saldırmak için seçilen tarih, bu tarihin Sovyet heyetinin Kuzey-Vietnamı ziyareti zamanına rastlaması, Vaşington'la Güney-Vietnam'daki kuklalarının ileri sürdüğü bahane, bu saldırının önceden tasarlandığını gösteriyor. Barış müzakerelerinin yapılması teklifi, bir şartla ancak sonuçlanır: Bu şart, bütün ülke ve devletlerin — Amerika da dahil — katılacağı, Amerikalıları saldırıdan vaz geçmeğe, silâhlı kuvvetlerini Hindi-Çiniden geri çekmeğe zorlayabilecek, tek çözüm yolunun Cenevre anlaşmalarının uygulanması olduğunu gösterecek, dünya çapında, kuvvetli bir hareketin yürütülmesidir.

Sovyetler Birliği, Çin ve diğer sosyalist ülkeler, daha ilk günden sorumluluklarını idrak ettiklerini gösteren, kararlı bir tutum takındılar, meseleyi müzakere yolu ile çözmek üzere çeşitli teşebbüslerde bulundular. Başka devletler de bu teşebbüslere katılırken, sosyalistlerin de bulunduğu İtalyan hükümeti, Amerikan emperyalizmine pasiflikle boyun eğmeğe devam ediyor.

Saldırıcular aleyhine düzenlenen protesto gösterileri, ve İtalyan hükümetine yapılan baskı, emekçi kitlelerinin, milli menfaatlerimizi Savunan bağımsız, barıştan yana bir politika isteğini dile getiriyor. Bu isteğin gerçekleşmesi; bu savaşın, geniş, devamlı, iyi yöneltilmiş bir savaş haline gelmesi, her şeyden önce durumu açık, gerçekçi bir şekilde incelememizi gerektiriyor.

Güney-Doğu Asyada, uzun bir süreden beri devam edegelen gerginlik, ve özellikle Vietnamda olup bitenler, genel dünya durumundan ayrı, bölgesel nitelikte olaylar değildir. Tamtersine, bunlar, genel durumdaki kötüye gidişin şiddetli bir belirtisidir. Durumun kötüye gittiğini gösteren belirtiler sadece Asyada değil; Afrikada, Lâtin Amerikada; Orta-Doğuda, Avrupada da görülmektedir. Kısacası, bu olaylar; genellikle olumlu bir şekilde ilerliyen gerginliğin azalma sürecinde tek kalmış olumsuz olaylar değil; gerginliği azaltmayı amaç güden politika, bir durgunluk ve buhran devresi geçiriyor; bu olaylara olumlu bir çözüm yolunun bulunması, kitle hareketinde yeni bir hamlenin gerçekleşmesine bağlıdır.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin gayret ve teşebbüsü ile başlayan; dünyadaki gerginliği azaltmayı, barış içinde yanyana yaşamayı amaç güden politika, son yıllar içinde önemli başarılar sağlamıştır. Bunlardan biri, atom denemelerini kısmen yasaklayan Moskova anlaşmasının imzalanmasıdır. Bu anlaşmaya katılmamış bazı ülkelerin havadaki denemelerine devam etmesine rağmen, Moskova anlaşmalarıyla yine de faydalı, olumlu bir adım atılmış oldu. NATO'ya dahil birkaç ülkenin, halk kitlelerinin baskısı altında veya başka sebepler etkisiyle direnmesi; Varşova Paktına dahil ülkelerin ihtarları, 1964'de çok taraflı nükleer gücün kurulmasını geciktirdi; böylelikle, Avrupada çok tehlikeli bir durumun meydana gelmesini önledi. Buna karşılık, Birleşik Amerika, hâlâ Batı Almanyayı NATO'nun nükleer stratejisine sokmak niyetindedir. İkinci Dünya Savaşından artakalmış meselelerin çözümünde bir adım atılmadı. Bonn hükümeti nükleer silâhlar istemekte; Demokratik Alman Cumhuriyetini ve Oder-Neisse sınırını tanımamakta ısrar ediyor. Bu intikamcı politika, birçok ülkenin direnişiyle karşılaştığı halde, Batı Almanyaya nükleer silahlar sağlama plânlarından vazgeçilmiş değildir.

Bu şartlar içinde Avrupada barışın korunması ve milletlerarası gerginliğin azaltılması konusunda, 1 numaralı sorun, yine Almanya meselesidir. Nihayet, bu dönem içinde, silâhsızlanma ile ilgili müzakerelerde her hangi bir ilerleme sağlanamamıştır. Birleşmiş Milletler teşkilâtı ise, çok ciddi bir buhran geçirmektedir. Malezya'nın kurulması konusunda, İtalyan komünistleri Endonezyanın görüşüne katılıyorlar, ama kanaatlarına göre, Endonezyanın Birleşmiş Milletler teşkilâtından ayrılması, bu meseleye bulunabilecek en doğru çözüm yolu değildir. İtalyan komünistleri, son günlerde ortaya atılan, ikinci bir milletlerarası teşkilâtın kurulması fikrine de katılmıyorlar. Bütün mesele, Birleşmiş Milletler teşkilatının, San-Francisco Tüzüğünde tesbit edilen evrensel niteliğine yeniden kavuşabilmesidir. Bu niteliği bozan etkenler, Amerikan hükümetinin (İtalyan hükümetinin de yaptığı gibi) Çin Halk Cumhuriyetini tanımaması,

ve teşkilâtın, emperyalist, sömürgeci nitelikteki davranışlara, hareketlere karışması olmuştur.

Demek oluyor ki, bugünkü milletlerarası ortam, müphem, karanlık, tehlikelerle dolu bir ortamdır. Emekçi sınıflar, halklar, milli bağımsızlığa kavuşmak istiyorlar; milletlerarası geniş hareketler, milletlerarası münasebetlerde köklü değişikliklerin, barışın sağlanması için savaşıyorlar. Ama bütün bu unsurlara rağmen, gerginliğin azalması süreci, yavaşlayıp durmuştur; son aylarda milletlerarası durum ciddi bir şekilde kötüye gitmektedir.

Bu tehlikeli dönemi atlatabilmek için, barıştan yana olan bütün güçler birleştirilmeli; gerginliğin azaltılması sürecindeki durgunluk sebepleri araştırılmalıdır. Bize göre, bu sebepler şunlardır:

1- Hâkim ve sömürücü tutumlarını devam ettirmek isteyen büyük emperyalist devletlerde — özellikle Amerikada — saldırgan eğilimlerin devam etmesi, ve kuvvetlenmesi. Bu devletler, emperyalizmin durumunu, başlıca düşmanı sosyalist dünyanın gözleri önünde, git-tikçe sarsan milli kurtuluş hareketini durdurmak istiyorlar. Kanaatımıza göre, en önemli sebep budur.

2- Sosyalist dünyada, «Üçüncü Dünya»da, ve bazı tarafsız ülkelerde meydana gelen gelişmeler ve anlaşmazlık unsurları Görüş ayrılıkları, polemikler, Asya ve Afrikada emperyalizme karşı yürütülen savaşı köstekledi, milletlerarası gerginliği azaltabilmek için kapitalist ülkelerle yürütülen müzakerelerin etkisini azalttı. Bu mesele karşısında, «Üçüncü Dünya» ülkeleri çeşitli tutumlar takındı. Örneğin, Cezayir, Birleşik Arap Cumhuriyeti ve Mali; Hindistan, ve Bazı Afrika ve Lâtin-Amerika ülkelerine nispetle, daha ilerici, bir politik ve sosyal tutum benimsedi.

Öte yandan, emperyalist kampın içinde, siyasi ve iktisadi alanlardaki gelişmeler bir kat daha keskinleşti. Fransada, De Gaulle hükümeti, otoriter ve gerici niteliği kaybetmemesine; emperyalist ve tehlikeli amaçlar gütmesine rağmen, Amerikanın en saldırgan eğilimlerine karşı gelmektedir. (Örneğin, Fransıyanın, Çin Halk Cumhuriyetini tanıması; Güney-Doğu Asya ve Almanya sınırları meselelerine karşı takındığı tutumlar vb.) Bu gelişmeler, çok taraflı bir nükleer gücün kurulması, Avrupanın siyasi «birleşimi»i gibi bazı emperyalist plânların gerçekleşmesini köstekliyor, ama emperyalistlerin saldırgan politikasını frenliyemiyorlar; kapitalist ülkeler arasındaki gelişmeler otomatik şekilde barışı kuvvetlendiremiyor. Bu şartlar içinde, kanaatımıza göre, barıştan yana güçler, bugünkü çok yönlü ve karışık niteliğine uygun düşecek teşebbüslere geçmek zorundadırlar.

İtalyan komünistleri, bu harekete, imkânları nispetinde katılmayı kendilerine ödev bilirler. Barış uğrunda yürütülen savaş, dünya komünist hareketinin başlıca meselesidir. Bu savaşın olumlu geliş-

mesi, kanaatımıza göre, iki şarta bağlıdır: 1. Bu savaşın amaçları daha konkre bir şekilde tâyin ve tespit edilmelidir. 2. Teşkilât imkânları, barış dâvasını desteklemeğe hazır bütün aktif güçlerle işbirliği ve temas sağlıyabilecek yeni ve daha esnek şekiller bulmak amacıyla, yeniden ve köklü bir şekilde gözden geçirilmelidir. Bu bakımdan, katolik güçlerle temas meselesi, İtalyada özel bir önem kazanır.

Berlinguer yoldaşın, 18—19 Şubat tarihli Merkez Komitesi toplantısında verdiği raporda belirttiği gibi: «Temel sorun, barış içinde yanyana yaşama prensipine dayanan bütün stratejiyi yeni ve daha yüksek bir düzeye çıkarmak; barış uğrunda yürütülen savaşla, ezgi altında yaşayan halkların ve sınıfların yürüttüğü kurtuluş savaşları arasında daha sıkı örgensel bağlar kurmaktır. Bu amaca varabilmek için ise, birbirinden tehlikeli iki eğilimi önlememiz, gerekiyor. Batıdaki demokratik harekette çok yaygın olan birinci eğilime göre, gerginliğin azalması ve barış, sadece, Sovyetler Birliği ile Amerika arasında yapılacak müzakerelere ve varılacak anlaşmalara bağlıdır. İkinci eğilim ise, bütün ilerici ve barıştan yana güçlerin birliğinden çok, kıta bloklarının kurulmasını istemektedir.

Oysa, kanaatımıza göre, sosyalist güçlerin, milli kurtuluş hareketinin ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketinin yürüttüğü ortak faaliyet, emperyalizmin yenilgiye uğramasını sağlayacak başlıca şarttır. Ama bir mesele daha var: Çağımıza kadar, dünya politika ve medeniyet yörüngesinin dışında kalmış kıta ve ülkelerin, insanlığın kaderi üzerinde oynayacağı rol; bu alanda tutacağı yer meselesi. Bu son sorunu çözebilmek için, bir yandan barış içinde yan yana yaşama stratejisiyle ilgili teorik sorunların tartışmasını devam ettirmek, ve çok geniş ittifaklar kurma olanaklarını göz önünde tutarak, ortak ve yakın amaçları gerçekleştirmek için savaşı geliştirmek gerekiyor. Bu amaçların arasında şunları sayabiliriz: Birleşmiş Milletlerin sömürgeciliğe son verilmesiyle ilgili kararının; geçen yıl Cenevrede toplanan Dünya Ticaret Konferansının, gelişmiş ve az gelişmiş ülkeler arasındaki münasebetlerle ilgili karar ve tavsiyelerinin bütün ülkeler tarafından yerine getirilmesi, vb.

Bu durum karşısında, sol merkez eğilimli ve Sosyalist Partisini de içine alan İtalyan koalisyon hükümeti, dış politikasında pasif kaldı, hiçbir teşebbüs göstermedi, Amerikan politikasının kuyruğundan gitti. Geleneklerine, taban örgütlerinin baskılarına, Sosyalist Gençlik Federasyonunun Vietnamdaki Amerikan saldırılarını protesto teklifine rağmen, İtalyan Sosyalist Partisi, bu çok ciddi buhran karşısında belirli bir tutum benimsiyemedi, hükümetin dış politikasını etkileyecek her hangi bir harekette bulunamadı. Şu noktayı da hatırlatmak isteriz: Olayların gidişatını doğru tahmin eden Togliatti, yoldaş şöyle diyordu: «Vietnam ve Kıbrıs'taki olaylar, bize şunu

göstermektedir: «Milletlerarası durum sağa kaymağa devam ederse, hiç beklemediğimiz bir anda çok büyük buhranlarla, tehlikelerle karşılaşabiliriz; bu buhranlar, bu tehlikeler, bütün komünist hareketini, Avrupada ve bütün dünyada, bütün işçi ve sosyalist güçleri ilgilenmek zorunda bırakacaktır.» Çok şükür, bütün sosyalistler, yöneticilerinin görüşlerini paylaşmıyorlar. Sosyalist yoldaşların büyük bir kısmı, barış uğrunda yürütülen savaşta daha mantıklı bir tutum benimsiyecek hale gelebilir. Bu alanda, oldukça olumlu sonuçlar edildiği halde, çözülmesi gereken eksiklikler daha pek çoktur.

İtalyan komünistlerinin ülkenin sola kaymasını sağlamak üzere yürüttükleri savaşın eksik gelişmesi, hükumeti, dış politikasını değiştirmeğe zorlayacak ortak hareketlerin yürütülmesine bağlıdır.

İtalyada, ve kanaatımıza göre, bütün Avrupada, işçi sınıfının, demokrasiden ve barıştan yana güçlerin geniş ve ortak hareketi şu sorunların etrafında gelişmelidir:

a) *Batı Almanyaya nükleer silâhlar vermeyi amaç edinen her plâna karşı gelmek.* Almanyanın nükleer silâhlanmasına karşı güvenilir garantiler sağlamak; bu amaçla da Avrupada her iki Almanyayı içine alacak bir atomsuz bölgenin yaratılmasına çalışmak.

b) «Küçük Avrupa»nın, Ortak Pazar çerçevesi içinde, iktisadi ve siyasi bakımdan birleşmesi yolu ile, gerçekleştirilmek istenilen *tekellerin yığışma sürecine karşı savaşmak.* Bu plânla ilgili altı ülkede, işçi sınıfı hareketi, Küçük Avrupa'nın iktisadi ve siyasi bakımdan azami şekilde birleştirilmesini amaç güden politikaya karşı savaşmak zorundadır. Çünkü bu amacın gerçekleşmesi, tekellerin gücünü arttırır, otoriter eğilimleri kuvvetlendirir, emekçilerin aleyhine sonuçlar doğurur, demokratik müessselerin varlığını tehlikeye düşürür. İşçi sınıfının menfaatlerini koruyabilmek, bugünkü gerici eğilime karşı savaşabilmek, tekellerin Küçük Avrupa'sına karşılık, bütün Avrupa ülkeleri arasında daha geniş bir iktisadi işbirliği teklif edebilmek, sağlıyabilmek için, işçilerin ve demokratik örgütlerin, Avrupa ülkeleri arasında bugün mevcut teşkilâtlarda temsil edilmesini sağlamak.

c) *Sömürgeciliğin bütün şekillerine; emperyalistlerin, halkların özgürlüğüne, bağımsızlığına karşı girdiği bütün saldırılara karşı savaşmak.* Bu amaçla, bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkelerdeki ilerici güçlerle temaslarımızı arttırmalıyız, ilişkilerimizi kuvvetlendirmeliyiz. Çin Halk Cumhuriyetinin tanınması için, İtalyan hükumeti üzerindeki baskımızı arttırmalıyız.

Kanaatımıza göre, bütün bu sorunlar, sadece İtalyayı ilgilendiren sorunlar değil. Bunlar, Avrupada bütün işçi sınıfı hareketini, bütün demokratik hareketlerini ilgilendiriyor. Avrupadaki sol güçlerin ortak hareket yürütmesi, bu yüzden elzemdir. Son zamanlarda, politika alanında olduğu gibi, sendika savaşı alanında da, işçi sınıfı

hareketinde ve demokratik hareketlerde belirli bir hızlanma görülmektedir.

Berlinguer yoldaş raporunda belirttiği gibi: «Bu hızlanmaya gereken soluğu ve etkiyi sağlayabilmek için, çeşitli Avrupa ülkelerindeki işçilerin, sendikaların, demokratik güçlerin, hareketlerini koordine etmek, bu alanda şimdiye kadar devam edegelen gecikmeyi kapatmak şarttır. Bu amacı göz önünde tutarak, Batı Avrupa komünist partilerini bir araya getirecek bir konferansın toplanmasını bir kere daha teklif ediyoruz. Bu konferans, bize, durumu hep beraber incelememize; çeşitli partilerin politika ve savaş alanlarında edindiği tecrübeleri karşılaştırmamıza; teşebbüs ve savaşla ilgili yakın sorunlar konusunda olduğu gibi, genel stratejik sorunlar konusunda da birbirine uyan, ortak sonuçlara varmamıza imkân verecektir.» (İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi toplantısı- 18—19 Şubat 1965.)

İnkâr edilemeyecek bir nokta da şudur: Milletlerarası durumun vahameti; emperyalizme karşı ve barış uğruna yürütülen savaşta, dünya komünist hareketinin birliği meselesini ön plâna getiriyor; daha sıkı bir birliğin şartlarını yaratabilecek karşılıklı konuşmaları elzem kılıyor.

Togliatti yoldaşın Yalta muhtırasında genel hatlarını çizdiği politikayı izliyen, devam ettiren Partimizin Merkez Komitesi şu noktayı bir kere daha belirtmiştir:

«Emperyalizme karşı ve barış uğrunda yürütülen savaşta, bütün birlik ve dayanışma unsurlarını korumak ve kuvvetlendirmek amacını güden çabaların yanı sıra, tartışmalar devam ettirilmeli ve geliştirilmeli; daha sıkı, geniş temaslar kurulmalı, bölgesel konferanslar sık sık düzenlenmelidir.»

Yine Berlinguer yoldaş belirttiği gibi: «Bu yolda ilerliyebilmek için, sadece bugünkü komünist hareketinin niteliğini değil; eski Komintern partileri ile Kominternden sonra ortaya çıkan yeni partilerden başka; bugün emperyalizme karşı ve sosyalizme götürecektir dönüşümler uğrunda savaşan diğer devrimci güçleri de içine alan bütün devrimci hareketin yeni, geniş, çok yönlü ve çok çeşitli niteliğini de hesaba katmamız gerekiyor. Bu da, bir yandan, komünist hareketinde eskimiş kalıp ve usullere son verecek, çeşitlilik ve otonomi içinde birlik prensipi temeline dayanacak yeni bir çeşitlenme zorunluluğunu kabul etmek demektir. Öte yandan, komünist hareketinin bir klişe, diğer devrimci hareketlerden apayrı, duvarlarla çevrilmiş, kapalı bir hareket olmadığını anlamak demektir. Komünist hareketindeki birliği pekleştirmek amacını güden çabalar, böylece, bütün dünya devrimci hareketlerinin birlik temelini atmak üzere sarfedilen ortak çabalardan ayrı olmamalıdır; bütün bu güçlerle daha geniş, daha sıkı bağlar kurma amacını da gütmelidir.»

İtalyan Komünist Partisini temsil eden heyetlerle, Cezayir Milli Kurtuluş Cephesi arasındaki temaslara, görüşmeler, tecrübe değiş-tokuşu; yine partimizi temsil eden heyetin, Birleşik Arap Cumhuriyetinde Arap Sosyalist Birliği ile yaptığı görüşmeler, bu temaslara büyük faydalarını göstermiştir. Artık bugün daha sık yapılan ve «eşitlikte birlik» prensipini uygulayan bu temaslara önemi her zaman takdir edilmemiştir. Şu noktayı da belirtelim: Ayrıntısız, yekpare birliğe dönmeye artık olanak dışı olduğu günden güne daha iyi anlaşılmaktadır. Bugün komünist ve işçi partileri arasındaki birlik demek; barış uğrunda, emperyalizme karşı birlik gibi, bazı temel sorunlarla ilgili, ama diğer alanlarda, tartışmalara, ayrılıklara yer veren bir birlik demektir. Temel sorunlarda, prensip ve politika alanlarında, Çinli yoldaşlarla aramızdaki anlaşmazlıkları, ayrılıkları unutmuyoruz. Marksist-Leninist ustadlarımız bize şunu öğütlediler: birlik uğrunda yürütülen savaş yolu, hatalı tezlere, yanlış tutumlara karşı yürütülen savaş yolundan ayrılmaz. Kanaatımıza göre, efsanevi bir birliğe çağrılarla, yahut formüllerin dogmatik bir karşılaştırılması yolu ile, anlaşmazlıklara çözüm yolu bulunmaz. Anlaşmazlıkları çözmek için, ortak bir teşebbüs, ortak bir savaş geliştirmek; komünist ve işçi partilerinin, içinde bulundukları objektif şartlara; dünyanın politik yapısında meydana gelen değişmelere uygun düşecek yeni bir birlik tipi aramak lâzım. Bundan başka birlik şekli olamaz. Bundan başka ihtimal, eski birlik şekline dönmek değil, komünist hareketindeki bölünmenin genişlemesi olur ancak.

Dünya komünist hareketinin karşılaştığı sorunları derinlemesine incelerken, İtalyan komünistleri, sosyalist ülkelerin çok yönlü, çokçeşitli gelişmesini; özellikle SBK Partisinin, XX. Kongrede tâyin ve tesbit edilen hattın uygulanması ve genişletilmesi için yürüttüğü hareketi, yakından izlemek ve incelemek zorunluluğundadırlar. Partimiz, sosyalist ülkelerde olup bitenlerle daima yakından ilgilenir. Berlinguer yoldaşın yine raporunda belirttiği gibi: «Dış politika ile; milli kurtuluş hareketine, bağımsızlığa yeni kavuşan ülkelere karşı benimsenecek tutumla; iktisadi gelişme ile ilgili sorunlar; sosyalist ülkeler arasındaki iktisadi işbirliği, işbölümü, politik ilişkilerle ilgili sorunlar, kültür sorunu, ve bizim için temel sorun olan, sosyalist demokrasininin gelişmesi sorunu gibi, sosyalist ülkelerin karşılaştığı bütün sorunların ele alınma şekli, Partimiz için çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu sorunları daha iyi tanımak, hiç sakınmadan tenkitlerde bulunmak, sosyalist ülkelerde gelişmekte olan süreçleri, sosyalizmin bütün dünyadaki gelişme olanaklarını halk kitlelerine anlatmak ve tanıtmak için bir zorunluluk olmaktan başka; kendi sorunlarımızı yakından incelemek; bu incelemeyi derinleştirmek; demokrasi ile sosyalizm, milli yol ile milletlerarası strateji arasındaki bağları aramamızı gerektiren kendi yolumuza devam

ederek, savaşımızı geliştirmek için gereken temel şatlardan biridir.»

Devrimci hareketin, bu hareketi meydana getiren bütün unsurların gerçek dinamik gücünü daha iyi anladığı takdirde, enternasyonalizm, komünist partilerinin ve böylelikle işçi sınıfının şuurlanmasını geliştirir, kuvvetlendirir, böylece çok daha etkili bir hale gelir.

TÜSTAV

Guatemalada devrimci hareketin başarıları ve perspektifi⁽¹⁾

A. Tzul

Guatemalada bugünkü siyasi durum, iki temel özellik taşımaktadır:

1. 30 Mart 1963 günü, bir hükümet darbesi yapan Guatemala ordusu iktidarı eline aldı. Bu askeri darbeye kurulan «albaylar rejimi» aşırı sağın oldukça önemli bir kesimin çıkarlarını temsil ediyor. Menfaatları, son yıllarda Guatemalada yatırılan Amerikan sermayesine bağlı bulunan, yabancı sermayenin çıkarlarını savunan büyük ticaret ve sanayi burjuvazisi rejimi desteklemektedir.

Hükümeti destekleyen diğer çevreler de, büyük toprak ağaları; ve 1954 Amerikan müdahalesiyle ortaya çıkan gerici gruptur. Alay edercesine «Milli Kurtuluş Hareketi» adı altında toplanan bu gerici gruplar, aslında ülkeyi baskı altında tutan, halkı sömüren Amerikalı yeni-sömürgecilerin elinde bir alettir. Rejimin üçüncü ve en büyük desteği Amerikan emperyalistleridir.

2. Guatemalada ters-devrimcilere karşı silâhlı halk savaşı 1963 Martında başladı. Ülkenin birçok bölgesinde ve özellikle Kuzey-Doğu'sunda, meydana gelen çeteler gerici güçlere ağır darbeler indiriyor.

Sağ çevrelerin hemen hepsi, askeri darbenin başarısını sevinçle karşıladılar. Sadece, yerinden olan eski diktatör İndigoras Fuentes'in grubu bu sevince katılmadı. Askeri darbenin amacı, 1963 Aralığında yapılacak genel seçimlerde demokratların zaferini engellemektir. Liderlerinin herbiri cumhurbaşkanı olmak sevdasında bulunan gerici gruplar, iktidarı eline geçiren askeri hükümetin uzun süre tutunamayacağını, albayların seçimlere gitmek zorunda kalacaklarını umuyorlardı.

Ama bugün gerici güçlerin saflarında o eski birlikten pek bir şey kalmamıştır.

Bugün kanuni örgütlerinden yoksun, parçalanmış demokratik güçlerden daha kuvvetli olduklarını sanan gerici gruplar, seçimlerin yine geri bırakılmasını istemiyorlar. Bunlar, iktidarı ellerine geçir-

(1) Yazı, Guatemaladaki son olaylardan önce yazılmıştır.

mek için yürüttükleri savaşta, «Anayasa düzenine dönelim» şiarını kullanıyorlar.

Ama bu grupların kastettikleri «Anayasa düzeni» nedir? Bu düzeni ne şekilde kurmak istiyorlar?

Albayları tâyiniyle kurulan Kurucu Meclis, askeri darbenin yürürlükten kaldırdığı 1956 gerici Anayasasının genel hatlarına uygun yeni bir Anayasa hazırlamaktadır. Gericiler arasında bugün rejime karşı açıkca cephe alanlar, Kongre ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin en kısa süre içinde yapılabilmesi için, Anayasanın bir an önce yürürlüğe girmesini ısrarla istiyorlar.

Bu çevreler, aralarındaki ayrılıklar ve çatışmalara rağmen, derme çatma bir birliğe varmağa, askerlere ve askeri hükümeti destekliyenlere karşı, bir cephe halinde birleşmeğe muvaffak oldular. Askeri çevreler ise, cumhurbaşkanlığına kendi adamlarından birini getirmeğe kararlıdılar. Gözlerini bu makama dikmiş yüksek rütbeli subaylar çoktur. Bununla beraber, bugüne kadar kendi aralarında anlaşmağa varamadıkları için iktidarı kontrol eden gerici güçler, seçimlerin yakın bir tarihte yapılmasına taraftar değildir. Ama askerlerin bu tutumu, rejimi destekliyen siyasi grupların menfaatlarına zarar vermektedir. Rejimi desteklemekle beraber, bu gruplardan her biri, kendi liderinin, ordunun desteğinden yararlanarak, Cumhurbaşkanı adayı olmasını istemektedir. Örneğin, «devrimci Parti» adını taşıyan partinin lideri Mario Mendez Montenegro, albayların oyununa kurban gittiğini söylüyor ve hükümete açıkça atıp tutuyor.

İktidarı ele geçirmek için yürütülen bu savaşta, Kurucu Meclis utanç verici bir rol oynuyor. Guatemalalıların dediği gibi: Meclis, orduya düşen ödevi yerine getiriyor, yeni her şeye itaat etmekle yetiniyor.

Çeşitli gerici güçlerin durumu ve dağılışı işte budur.

Cumhurbaşkanı seçimlerinin 1965-de yapılması olanağı, birçok yeni gerici partinin meydana çıkmasına sebep olmuştur. Bütün bu partiler kazanma ihtimali en büyük olan adayı desteklemeye hazırlanıyorlar. Bunun sonucu olarak, sağcı güçlerle yüksek rütbeli subaylar arasında olduğu gibi, sağcı güçlerin kendi aralarında da anlaşmazlıklar ve çatışmalar başgöstermiştir. Bu şartlar içinde, hükümet çevrelerinde sık sık darbe lâfı edilmektedir. Geçen Ekim ayında birçok yüksek rütbeli subayın emekliye ayrılması, birçoğunun başka yerlere tâyin edilmesi, hükümetin yeni bir askeri darbeden korktugunu gösteriyor.

Bu karışık şartlar içinde, demokratik ve devrimci güçlerin işbirliği büyük engellerle karşılaşiyor. İlerici ve yurtsever unsurların durumu değerlendirme şekilleri, teklif ettikleri çözüm yolları arasında büyük ayrılıklar görünüyor. Örneğin, çeşitli demokratik un-

surları toplıyan ve bir merkez martisi olan Devrimci Demokratik Birliği (URD), «Anayasa düzenine dönme «kampanyasına katılmıştır. Oysa, kukla Kurucu Meclis, cumhurbaşkanı, adaylığı için tesbit edilen asgari yaş haddini yükselttiği için, bu partinin lideri Villagran Kramer, adaylığını koyamıyacaktı. Bu partiyi meydana getiren unsurlar, gelecek seçimlerden fazla bir şey beklemediklerini, ancak «ilerisini» düşündüklerini söylüyorlar. Ama tutumlarıyla, bugün iktidarı ellerinde tutan gericiilerin ekmeğine yağ sürüyorlar. Çünkü bugün, kanun dışı edilmiş İşçi Partisinden başka demokratik eğilimli bütün partilerin seçimlere katılmasını yasaklayan bir kanun hazırlanırken, seçimlerin yapılmasını istemek, askeri hükümet darbesinin kanunleştirilmesine, diktatorya rejiminin kuvvetlenmesine yardım etmek demektir.

Devrimci Demokratik Birliğinin bu tutumu, geniş halk kesimlerinin özellikle köylülerin duygu ve görüşleriyle tezat halindedir. Kitleler arasında gericiilere karşı günden güne artan nefret genelleyiyor, gerici rejimin devrilmesini, demokratik bir hükümetin kurulmasını amaç güden şuurlu bir istek haline geliyor. Ama bu süreç şimdilik hızlı değildir. Çünkü devrimci örgütler bugün güçsüzdür, halkın duygularından siyasi bakımdan yararlanmayı, halk kitlelerine doğru bir siyasi yön vermesini bilmiyorlar.

Durumun karışıklığını arttıran etkenlerden biri de şudur: Geçitli bölgelerdeki şartlar arasında büyük farklar vardır. Diktator-yaya gösterilen direniş biçim ve yöntemleri de bu yüzden bölgelere göre değişiyor. Örneğin, Guatemala'nin Kuzey-Doğusunda çeteler, bugün halkın «devrimci halk savaşı» olarak adlandırdığı bir savaş yürütüyorlar. Hükümet bu savaş, korkunç bir hunharlıkla ezmeğe çalışıyor. Bu bölgede, bütün demokratik hareketler yasaklandığı için, kanuni savaş biçimlerine yer kalmıyor. Başkentte, kanuni, kanundışı şekiller bir arada yürütölüyor. Başkentte, hükümetin aldığı baskı tedbirleri çok sert olmakla beraber, köylerde işlenen cinayetlere oranla, pek hafif kalıyor. Güney bölgelerinde, köklü tedbirlere başvurma eğilimi çok kuvvetlidir: çeteci grupları silaha sarılmıştır. Bazı bölgelerde, kanuni savaş biçimleri hâlâ kullanılabilir. Batıda, özellikle başkentten sonra ülkenin en büyük şehri olan Quetzaltenango'da, kanuni savaş metodları ön plân da geliyor. Kısacası Guatemala Komünist Partisiyle diğer demokratik güçler, büyük bir dikkat ve esneklikle hareket etmek; devrimci savaş yürütemek için ellerine geçen her fırsatı kullanmak; mümkün olduğu yerlerde, kanuni örgütler kurmak; halk kitlelerini çok geniş bir hareket içinde toplamak; halkı şuurlandırmak; yarının büyük savaşlarına hazırlanmak zorundadırlar.

İç çatışmalarla sarsılan, silâhlı savaş ve emekçi halkın direnişini ezemiyen askeri hükümet, baskılarını daha da artırabilmek için Ana-

yasanın vatandaşlara tanıdığı temel hakları da kaldırmıştır. Ama demokratik özgürlüklerin yokluğunu duyanların, pasif bir huzursuzlukla yetinmeyip hükümetin kullandığı şiddet ve baskı metodlarına, vatandaşlarda güvenlik duygusu bırakmayan kanunsuz tevkifleri muhakemesiz hapis cezalarını, siyasi tutukluların işkence edilişlerini açıkça suçlayanların sayısı günden güne artmaktadır. Örneğin, son günlerde Baronun daveti üzerine toplanan Hukukçuların Milli Kongresi, hükümeti açıkça itham etmiştir. Hukukçular, rejimin kanunsuzluğunu, albayların çıkarttığı kararların kanuna ve Anayasaya aykırı niteliğini açıkladılar. Bugün basında yayınlanması eskiden yasak olan konulara rastlanabiliyor: Çete savaşlarından haberler veriliyor, rejime muhalefet edenlerin beyanatları yayınlanıyor, hükümet mumurlarının başvurduğu keyfi metodlar tenkit ediliyor. 1944 devriminin 20. yıldönümü münasebetiyle 20 Ekimde Üniversite Talebe Birliği başkentte büyük bir gösteri düzenledi. Bu gösterinin sonunda Merkez Parkında yapılan mitingte, söz alanların hepsi askeri diktatoryayı suçladılar. Mitinge katılanlar «Yaşasın çeteciler!» diye haykırdılar.

Ülkenin siyasi gelişmesinde önemli ve kesin etkileri olmamakla beraber, silâhlı savaş günden güne genişlemektedir. Ama hareketin içindeki komünist aleyhtarı eğilimler bu etkilerin artmasına engel oluyor. Tartışmalar dostça yürütülmüyor, anlaşmaya kolayca varılamıyor. Başlıca tartışma konusu, ve bahanesi, Guatemala devriminin niteliği ve yakın hedefleridir. Komünistlere göre, bugün Guatemalada gelişen devrimci savaş, milli ve demokratik bir nitelik taşıyor; ülkeyi yarı-feodal zengin sınıfların ve Amerikan emperyalistlerinin boyunduruğundan kurtarmak amacını güden bütün unsurlar bu devrimci savaşa katılmalıdır. Kanaatımıza göre, milli burjuvazi, sol eğilimli küçük burjuvazi ve genellikle orta sınıflar, ilerici bir etki olabilir, halkımızın kurtuluş savaşına katılabilir, katılmalıdır da. Bu görüşe katılmıyan ve kendilerini trotskist eğilimlere kaptırmış bazı yoldaşlara göre ise: Devrimimiz sosyalist bir devrim olmalıdır. Bu devrim başarıya uğrar uğramaz da, kurulması gereken rejim, bir işçi ve köylü hükümeti, başka bir deyimle, diğer bütün toplumsal tabakalara devrimci bloka girmeyi yasaklıyacak bir hükümet olmalıdır. Bu görüşe katılanlar, işçileri fabrikaları, köylüleri ise büyük toprakları zaptedip «hükümet organları»nın temellerini kurmağa çağırıyorlar. Guatemaladaki siyasi savaş, bu çağrılarının gerçekleşmesine imkân verecek bir döneme varmadığına göre, bu davranışlar ütöpik nitelikte kalıyor, daha beteri, objektif provokasyon haline geliyor. Bu unsurlar, devrimcilere görüşlerini kabul ettirebilirse, siyasi savaş tehlike ye düşer, gerici güçlere, karşı — saldırıya geçme fırsatı verilmiş olur. Bu unsurlar, partimize saldırmak ve ül-

kemizdeki ayrılıkları arttırmak amacıyla, dünya komünist hareketinde bugün devam eden polemiktende yararlanıyorlar.

Bu güçlüklerle başa çıkılabileceğine; devrimci prensiplerden hareket ederek, halka durumu ve şartları sabırla anlatırsak, ileri adımlar atabileceğimize, sağlam bir devrimci birlik kurabileceğimize eminiz. Şu noktayı da belirtmek isteriz: Partimizin birliği bugün tamdır. İstisnasız bütün komünistler, Partiyeye ve yöneticilerine atılan iftiraları şiddetle reddediyorlar.

Bununla beraber, komünistlerin hiçbir hatâ işlemediğini iddia etmiyoruz. Bu hataları herkesden önce gören, belirten, kabul eden biziz. Hattâ bazan otokritiği o kadar ileri götürdük ki yanlışları mızı mübalağa bile ettik. Faaliyetimizin eksiklerini, güçsüzlüğünü biliyoruz. Gelecek toplantılarında, Merkez Komitesi partinin çalışmalarını, çeşitli yönetim komitelerinin faaliyetlerini, çalışma şekillerini inceleyip tartışacaktır. Parti içinde görüş değiş tokuşunu kolaylaştıracak bir hava yaratmak istiyoruz. Bu metod, sağlam birliğin başlıca şartıdır. Merkez Komitesinin Ekim toplantısında, dünya komünist hareketindeki ayrılık ve anlaşmazlıklar tartışıldı. Bazı noktalarda Merkez Komitesinin görüşüne katılmayan yoldaşlar da bu toplantıya iştirak etti. Çeşitli görüşler dostça, serbestçe açıldıktan ve tartışıldıktan sonra varılan karar, oybirliği ile verildi.

Siyasi meselelerin kolektif çözümü prensibini parti içinde yerleştirmek istiyorsak, Ekim toplantısında esen havanın partide daima hüküm sürmesini sağlamalıyız. Bu şartla ancak Parti, şartların karşısına çıkarttığı ödevleri yerine getirebilir. Partinin bütün kademeleri, yönetici organların kararlaştırdığı siyasi hattın seçtiği yolların doğruluğuna kanaat getirebilmelidir. O zaman ancak Parti üyeleri daha büyük bir heyecanla bu kararların gerçekleşmesine çalışacaklardır. Bugün devrimci hareketin, böylelikle partinin de gelişmesine elverişli şartların varolması, bu metodların uygulanmasına daha da büyük bir önem kazandırıyor.

Halk kitleleri, özellikle köylüler, günün sorunlarına pratik çözüm yolları bulabilecek, kararlarını çabuk verebilecek, daha esnek ve etkili bir siyaset yürütebilecek dinamik önderler istiyorlar. Bu istek, gelişmekte olan svaşın sonucudur. Halk kitleleri, gericiilere ve ellerindeki baskı mekanizmasına karşı, yeni, daha etkili faaliyetler yürütmeye başladı. Eskiden akıllarına bile gelmiyen metodlara sık sık başvuruyorlar. Silah kullanıyorlar, haklarını savunacak örgütler kuruyorlar. Bu şartlar içinde, savaş geliştikçe, halkın gerici rejime son vermek için daha şiddetle savaşacağı beklenebilirdi. Bu eğilimi, bazı yoldaşlarımız gericiliğe karşı yürütülecek «genel savaşa çağrı» şeklinde tarif etmişlerdir. Maalesef, yukarıda da belirttiğimiz gibi, devrimci savaşın şiddeti, ülkenin bölgelerine göre azalıp çoğalmaktadır. Sabırsızlanan, ülkenin her tarafında hemen silahlı savaşa başla-

mamızı isteyen yoldaşlar bu özelliği unutmamalıdır. Partinin, kendine düşen ödevleri yerine getirebilmesi, halk kitlelerine konkre şartlardan doğan konkre sorunları doğru anlatabilmesi, bu kitlelere her konkre durumda doğru yön verebilmesi, bu bakımdan olağanüstü bir önem taşır. Biz, hazır, soyut çözüm yolları teklif etmekle yetinmemeliyiz, gerçekleri daima göz önünde tutmalıyız.

Ülkenin siyasi durumu ve bu durumun gelişme olanakları karşısında, bütün komünistlerin, bütün devrimcilerin, demokratların, yurtseverlerin gelişen olayları iyi değerlendirmeleri, birlik haline şavaşımaya kararlı olmaları şarttır. Bu unsurlar, hayatın karşısına çıkarttığı sorunları ele alırken, çok derin ve esnek bir siyasi şuura sahip olmak; hareketlerini devrimci prensiplerin temeline dayandırmak; halkın istek ve menfaatlarını, bütün milletin demokrasi, bağımsızlık, sosyal kalkınma ve refah isteklerini, kişisel çıkarlardan üstün tutmak; kısacası, devrime sınırsız bir bağlılık göstermek zorundadırlar.

Venezuella halkı ona türkü düzüyor

Venezuella’da onun üstüne, daha sırtında toprak rengi asker gömleği ve omuzunda karabinasıyla hayattayken bir türkü düzülmüştü. Geçen yılın aralık ayında acı bir şekilde, bir kazada öldü. Argimiro Gabaldon’un hayatı, yabancı emperyalistlerle onların yerli uşaklarının hâkimiyetinden yurtlarını kurtarmak için savaşan bütün Venezuellalı inkılâpçıları için bir örnekti.

Venezuellada üç yıl önce ilk partizan birlikleri Betancourt rejimine karşı silâhlı savaşa başlamıştı. O zamanlar partizanlar komutanlarını «Kumandan Carache» diye anarlardı. O zamanlar Argimiro henüz asıl adıyla anılamıyordu. Milli kurtuluş hareketinin partizan ordusunun savaş haberlerinde adı geçmiyordu. Halbuki, o, bu ordunun kurucularından biriydi. Lara eyaletinde «Simon Bolivar» partizan cephesini o açmıştı. O zamanlar, «Kumandan Carache»nin Venezuella Komünist Partisi önderlerinden biri olduğunu, partiye daha genç yaşlarında girdiğini ve adının Argimiro Gabaldon Marquez olduğunu pek az kişi biliyordu.

Bu ad, Venezuellalılara çok şey söyler. Jose Rafael Gabaldon ailesi demokratik gelenekleriyle tanınmıştır. Tecrübesini savaşlarda kazanan general Gabaldon 1929 yılında en büyük oğlu Joaquin ile birlikte, Juan Vicente Gomez istibdadına karşı silâhlı savaşını hazırlamak üzere dağa çıkmıştı. Venezuellalılar, yurtlarını Dünya Barış Konseyi’nde temsil etme ödevini general Gabaldon’a tesadüfen vermiş değillerdir.

Argimiro Gabaldon, yurdunda, gazete ve dergilerdeki sert polemikleriyle her yanda tanınmıştı. Özellikle Lara eyaleti köylüleri onu iyi tanırlardı. Argimiro Gabaldon, 17 Haziran 1919-da babasının «Santo Christo»daki çiftliğinde doğdu. Argimiro köylüler arasında büyüdü. Tarla sürmesini, dağ nehirlerini yüzerek geçmesini, avcılığı hep onlardan öğrendi. Argimiro köylülerin hayatını iyice tanıdı, çiftliklerde ilk köylü hücrelerini teşkilâtlandırdı ve orada köylü hareketinin Ramulfo Peralta gibi ilk önderlerini yetiştirdi.

Argimiro Gabaldon, san’atı hararetle seven kabiliyetli bir gazeteci, şair ve ressamdı. Fakat hayat onu siyasi savaşa çağırıyordu. Etrafında gördükleri onu seyirci bırakmadı ve Komünist Partisinin yolunu tuttu.

Bir mektubunda şunları yazıyordu: «Daha en yeni zamanlara kadar yüksek bir ideal sayılanın şimdi doğuşunda pay sahibi olmak insana ne kadar tuhaf geliyor...» Uğrunda savaştığı ortak dâva onun için en has, kişisel dilekti. Derdi ki: «Şimdi, yığınlar uyanarak bize inkılâp yolunu aydınlatırken, pek geri dönmek istiyen olmayacak. Ama, gene de olduğunu görünce, sanki sabahın safağında gözlerimin önünde bir çocuk ölüyormuş gibi içimde bir acı duyuyorum.»

Tahâkküme, haksızlığı, istibdada seyirci kalamıyan bu savaşçının, bu şerefli ve asil insanın yolu, onu, Lara eyaleti dağlarına ulaştırdı ve orada ünlü bir partizan komutanı oldu.

Venezuellada Romulo Betancourt'un kurduğu terör-rejimi, demokrasi ve hürriyet için, ülkenin emperyalist boyunduruğundan kurtarılması için bütün barışçı savaş yollarını kapayınca ve bu açıkça görülünce, 1962 yılında partizan savaşları başladı.

Argimiro Gabaldon'un komutasındaki partizanların hareketlerinde cüret ve gözüpeklik özellikle kendini gösteriyordu. 1962 Nisan'ının ilk günlerinde o'nun birliği, Humocar Alto köyüne cesaret isteyen bir akın yaptı. O zamanlar kurulan Milli Kurtuluş Ordusu'nun raporlarında bu akın hakkında şunlar yazılmıştı: «Lara eyaletinde partizanlar ... Humocar Alto'yu, belediye, polis karakolu ve milli muhafız kuvvetleri kıyasını işgal ettikten sonra kurtarmışlardır. Silâh ve cephane ele geçirilmiştir. ... Humocar Alto halkı, savaşçıları sevinçle karşılamışlardır.»

Partizanların faaliyetleri, gerici idare taraftarlarının cesaretini kırıyor, onun aleyhtarlarını da coşturuyordu. Betancourt hükümeti, partizanların faaliyet gösterdiği bölgeye büyük ölçüde polis kuvvetleri ve askeri birlik gönderdi. Sayıca zayıf olan partizanlara saldıran bu büyük ordu, savaşa girerek partizanlara ağır kayıplar verirdi. Betancourt hükümeti, partizanların tamamen ve kesinlikle yok edildiğini açıkladı.

Gerçek ise başka idi.

Venezuela Komünist Partisinin organı «Tribuna Popular» şu haberi veriyordu: «1962 Mart—Nisan aylarında hükümet çok kuvvetli bir saldırıya geçti. Artık ilk ateşten geçmiş olan ve Argimiro Gabaldon ile Lunar Marouez'in komutası altında bulunan Lara eyaleti partizanları Humocar Alto'da dağıtıldılar ... Partizanlar için artık herşey bitmiş görünüyordu. Fakat ortada bir âmil vardı ve bu, etkisine devam ediyordu. Partizanları meydana çıkardığı gibi, onların yeniden canlanmasında da etkisi az olmıyan bu âmil, Betancourt'un silâhlı ve süngülü ezgi siyasetidir.» Hükümet, köylülerin partizanları desteklemediği hakkında söylentiler yaymaktaydı. Fakat köylüler, dağa çıkanların hürriyet için savaştıklarını, onların menfaatlerini savunduklarını çok çabuk anladılar. Kısa zamanda, «güvensizliği bırakarak bazı hallerde tarafsızlığı, sonra kabullenme

yolunu seçtiler ve sonunda da partizanları açık ve faal olarak tutmaya başladılar.»

Köylülerin partizanları nasıl desteklediği, şu olaydan açıkça anlaşılıyor: Humocar Alto akınından az sonra Argimiro ağır bir hastalığa yakalandı. Arkadaşları onu bir köye naklettiler. Ama siyasi polislin bir kamyonuyla götürmek zorunda kaldılar. Kamyondakilerden biri Gabaldon'u tanıyiverdi ve polisler onu yakalayabilmek ümidiyle, daha da kuvvet alarak hemen geri döndüler. Fakat, çiftlikte çalışanların hepsi oraklara sarılarak partizanların komutanını savundular ve Argimiro güvenilir bir yere götürülünceye kadar polisleri çiftliğe sokmadılar.

Üç yıl önce hükümet her ay, partizanların kesinlikle yenildiğini ilân ediyordu. 3 yıl sonra bugün ise Venezuelada 13000 Km².-den daha büyük bir bölgede savaşlar devam etmektedir.

Hükümet, partizan kuvvetlerinin birleşmeyeceğini pek umuyordu. Fakat daha 1962 Eylülünde Lara eyaleti partizanları, birleşik bir askeri komutanlık (Comando Militaro Unitario) kurduklarını açıkladılar. Venezuela Komünist Partisi, Solcu Inkılâp Hareketi (Movimiento de Izquierda Revolucionario) ve öteki parti ve örgütlerin birlikte attığı adımlar sonucunda ülkede Milli Kurtuluş Cephesi (Frente de Liberacion Nacional — FLN) ile onun «Silâhlı Kolu» olan ve Milli Kurtuluş Cephesi'nin birleşik komutanlığının emrinde bulunan Milli Kurtuluş Silâhlı Kuvvetleri (Fuerzas Armadas de Liberacion Nacional) kuruldu.

Gabaldon'un yönettiği partizan cephesi bütün yıl boyunca faaliyetini yürüttü ve kuvvetlerini arttırdı. Geçen yılın 9. Aralıkta «Tribuna Popular» şunları yazmıştı: «Lara eyaletinde Argimiro Gabaldon'un komutasındaki «Simon Bolivar» partizan cephesi, kelimenin gerçek anlamıyla, 15000 nüfuslu 126 köyün hükümetidir.»

Gabaldonun akınları üzerine destanlar yazılmıştır. Örneğin, Las Trincheras'da Gabaldon 6 partizanla birlikte, düşmanın 60 kişilik bir birliğine karşı pusuya düşmüş ve savaşa girmişti. Çarpışma sonunda diktatörün uşakları 23 ölü vererek savaş meydanından öylesine kaçtılar ki, civar köylüler uzun zaman bunu güle güle anlattılar.

Argimiro Gabaldon öldü, fakat onun adını taşıyan birlik, Lara dağlarında hâlâ savaşıyor. Milli Kurtuluş Ordsunun raporları, bu eyaletteki savaşlardan durmadan yeni yeni haberler veriyor. Leonî hükümetinin büyük saldırısına bakmadan partizanlar hareketlerine devam ediyorlar. «Simon Bolivar» partizan cephesinin, komutanları Argimiro Gabaldon'un ölümüyle uğradıkları ağır kayba rağmen, partizanlar, zafer inancıyla geleceğe doğru bakıyorlar. Argimiro Gabaldon'un savaş arkadaşları diyor ki: «Biz sarsılmıyoruz. Dayanıklıyız ve devrimin sadık askerleri kalacağız! Biz, yurdumuz

üzerine and içtik ki, onu kurtaracağız, ya da onun için öleceğiz. Pekçokları bu and ile hayatlarını verdi ve biz bundan dönmüyoruz.»

Halk kahramanı'nın ölümü bütün savaşı Venezuela'yı yasa boğdu. O'nun cenaze töreni, Argimiro Gabaldon gibi ve onun yoldaşları, Komünist Partisinin üyeleri gibi kişilerin etrafında toplananların, ülkenin inkılâpçı kuvvetlerinin birliğinin bir göstergisi oldu.

Venezuela Komünist Partisinin önderleri, Jesus Faria, Gustavo Machado, Eduardo Machado, Pompeyo Marquez, Guillermo Garcia Ponce ve daha pek çokları hapisneden kahramanın babasına şunları yazıyordu: «İnkılâpçı savaşın şeref alanında ölenler ölmez kişilerdir. . . Argimiro'nun örneği yaşayacak ve kurtuluş hareketinin ilerlemesine ve yönelmesine kuvvet verecektir.»

Venezuelanın aydın geleceğinin savaşçısı Argimiro Gabaldon, partizan hareketinin düzeni için, Lara eyaletinde birleşik komutanlığın kurulması ve partizanların ele geçirdikleri bölgelerde Milli Kurtuluş Cephesi Komiteleri'nin kurulması için çok çaba gösterdi. Argimiro, savaşları yöneltti. Diyordu ki: «İnancım, kitlerin zaferi olmayın bir inkılâbın zafere ulaşamayacağıdır. Silâhlı savaş, — bunu bir askeri hükümet darbesiyle karıştıramamak gerek — bu savaş da kitlelerin savaşının yoludur.» Fakat Argimiro Gabaldon, tek yolun bu olmadığını ve hükümet askeri kuvvete baş vurmadığı takdirde barışçı bir yolun mümkün olabileceğini de açıklıkla kabul ediyordu. «Ben bu imkânı görüyorum, düşman da görüyor ama bu yola gitmiyor» diyordu. «Yoksa, eski roma sirklerinde ölüme atılan eski çağ hristiyanları gibi gösteri ve toplantı mı yapalım? Ya da, çatlaklara sokularak, kitlelerin soyut bir hareketi üzerinde hükümler yürüten beyannameler mi dağıtalım? Venezuelanın inkılâpçı öncüleri bunu kabul edemez.»

Düşmanın Argimiro'ya karşı beslediği kin, onun ölümünden sonra da azalmadı. O, yoldaşları için, sadece savaşta cesaretin bir örneği değildir. O, yoldaşlarına, ülkenin kurtuluşu için, yürütülen savaşın derin temelleri olan, akla yatkın taktik ve stratejik fikirlerini de bırakmıştır. İşte bunun içindir ki Argimiro'nun düşmanları, onun ölümünden sonra da hâlâ korkmaktadır.

Partizan türküsü diyor ki: «Söyleyin daha yalanları, Argimiro sizleri öldürmeyecek, diyin.» Ama o ölse de,

«Sevinmek neye yarar,

«Saha Argimiro'nun ölüsü

«Sizleri böylesine korkutursa!»

W. L:

Komünist Enternasyonalî faşizme karşı

Komünist Enternasyonalî, faşizmin tehlikesini daha başlangıç safhasında meydana çıkarmayı bilmiş olan tek milletlerarası örgüttür. İki dünya savaşı arasındaki sınıf kavgaları döneminde Komünist Enternasyonalî, anti-faşist savaşın şüphesiz ana merkezidi. Faşizme karşı yürüttüğü savaşın daha bu devresinde, milletlerarası komünist hareketinin faaliyetinde yeni şekillerin işlenmesi yer almıştı. Komünist Enternasyonalin anti-faşist faaliyeti olmaksızın komünist hareketinin İkinci Dünya Savaşından sonraki gelişmesi düşünülemezdi.

Çekoslovak tarihçisi Vladimir Suchopar'ın «Komünist Enternasyonalî Faşizme Karşı» adlı kitabı bu bakımdan ilginç bir eserdir. Milletlerarası Marksist tarihçiliğin bu ilk büyük eserinde, Komünist Enternasyonalin doğuşundan, anti-faşist halk cephesi fikrinin gerçekleştirildiği VII. Kongresine, yani 1935 yılına kadarki dönem içinde devrimci Marksist partilerin anti-faşist savaşının strateji ve taktiğindeki gelişmeyi bir bütün olarak tanıtmaya çalışılmaktadır.

Yazar, Komünist Enternasyonalin tarihsel önemini övmekte, onun çalışmaları üzerinde objektif bir değerlendirme yapmakta ve bunu yaparken de haklı olarak onun eksikliklerini belirterek gerçek duruma uygun olmayan ve gelişmeleri engelleyen davranışları incelemektedir. Komünist Enternasyonalî'nin kusurlarıyla olumlu yönlerini aynı kazana koyarak onun başarılarını küçük göstermeye çalışan düşmanlarımıza karşı ancak böyle bir tahlil inandırıcı bir cevap olabilir. Böyle bir tahlil aynı zamanda, yanlış görüşlerin, biraz başka bir şekilde bugün de milletlerarası devrimci işçi hareketi içinde ortaya çıkan ve bu hareketin strateji ve taktiğinin yaratıcı bir şekilde daha da işlenmesine engel olan görüşlerin tarihsel kökleri üzerinde düşünülmesine önyak olmaktadır.

Suchopar'ın eserinde bir sıra görüş ve düşünce ile karşılaşırız. Bunlar arasında, Komünist Enternasyonalî'nin, faaliyetinin başlangıcından beri ve iki dünya savaşı arasındaki hemen de bütün dönem boyunca karşılaştığı ana mesele ön plâna çıkmaktadır ve kapitalist dünyadaki komünist ve işçi hareketinin birçok başarısı ve başarısızlıkları da nihayet bu meselenin çözümüne bağlıdır. Bu ana mesele

şudur: Acaba, burjuva-demokratik devrimi devresini geçmiş olan ve ekonomik açıdan yalnızca sosyalist devrimin söz konusu olabileceği gelişmiş kapitalist ülkelerde demokrasi için savaş siarı ve buna bağlı olarak işçi sınıfıyla diğer demokratik kuvvetlerin birliği siyaseti sınıf savaşında sadece bir propaganda oyunu mudur? Acaba sadece, komünist olmayan demokratik kuvvetlerin çaresizliğini ve kararsızlığını açığa vurmayı hesaplayan belirli bir manevra mıdır? Acaba sadece, gerekirse vazgeçilebilecek geçici ve tesadüfi bir taktik metodu mudur? Yoksa, bu, içinde bulunduğumuz tarihsel dönemde sosyalizm için yürütülen savaşta komünist hareketinin *strateji*'sinin köşe taşı mıdır?

Suchopar'ın kitabında, V. I. Lenin'in yaşadığı zamanlarda Komünist Enternasyonalî yönetiminin, tek cephe ve halk cephesi siyasetini etraflica düşünüp çıkarmaya gayret ettiği ve böyle bir strateji hazırlamaya çalıştığı gösterilmekte ki, bu strateji yardımıyla devrimci işçi hareketi belirli ara basamaklardan ve şekillerden geçerek proletarya diktatoryasına ulaşabilsin. O zamanlar Komünist Enternasyonalî'nin ileri sürdüğü, işçi ve köylü hükümeti hakkındaki şiar da yazar, gelişmiş kapitalist ülkelerin özel şartları içinde burjuva-demokratik devriminin gelişip sosyalist devrime ulaşması ile ilgili Leninci teorinin yaratıcı bir şekilde kullanılışını görmektedir. Aynı zamanda da, demokratik ve sosyalist savaş arasındaki ilişkiler sorununun çözümü için olağanüstü büyük önem taşıyan yeni elemanlarla yeni sorunlara işaret etmektedir.

1921—1922 yıllarında «İtalyan meselesi»'ne karşı Komünist Enternasyonalî Yönetim Kurulu'nun aldığı tutumun tahlilinden görülmektedir ki, bu dönemde Komünist Enternasyonalî yönetimi, Bordıgas taraftarlarının sekterliğine karşı yürütülen polemikte, faşizmin özünü, burjuva demokrasisi ile faşizm arasındaki ilişkileri, anti-faşist kuvvetlerin birliği meselesini doğru değerlendirmiştir. Komünist Enternasyonalî yönetimi, tutulacak hattı tek tek maddeleriyle önceden göstermiş ve bu, daha sonra, Komünist Enternasyonalî'nin VII. Dünya Kongresinde kabul edilmiştir. Faşizmin tahlili ile demokratik savaşın zorunluğu gerekçesi hakkında, Avrupa komünist partilerinin Frankfurt Konferansı'nda ve 1923 yılında Komünist Enternasyonalî Yönetim Kurulu'nun geniş oturumunda Clara Zetkin'in yaptığı incelemeler de dikkate değer. Aynı şekilde, Komünist Enternasyonalî Yönetim Kurulu'nun «Bulgar meselesi»ndeki tutumu ile halk cephesi ve yeni demokrasi fikrinin gerçekleştirilmesinde ileriye doğru atılmış bir adım olan ve 1923 yılında Georgi Dimitrof tarafından yapılan teklif de dikkati çekmektedir. İtalyadaki «Matteotti buhranı» sırasında Komünist Enternasyonalinde hattâ «yeni demokrasi» kavramı ortaya çıkmış ve Gramscinin önderliğinde İtalyan Komünist Partisi, demokratik ve anti-faşist kuvvetlerin birliği

siyasetinin geliştirilmesine yapıcı bir şekilde yanaşabildiğini göstermiştir.

Bununla beraber, (Suchopar'ın eserinde gizli tutulmadığı gibi) şunu da söylemek gerekir ki, en önemli stratejik meselelerin yapıcı bir şekilde işlendiği bu verimli devre, W. I. Lenin'in ölümünden sonra devam etmemiş, kesilmiştir. 1923 yılında Saksonya ve Tübingende birleşik işçi hükümetinin düşmesinden sonra sol-radikal ve sektter siyaset hâkim duruma geçmiştir. Bu siyaset, tek cepheyi ve çeşitli halk hükümetleri şekillerini, sosyal-demokrat yöneticilerle partilerin sıra üyelerini ayırabilmek için sadece taktik bir manevra saymıştır. Böylece stratejinin yerine taktığın geçirilmesi, işçi sınıfının birliği ve geniş halk yığınlarıyla ittifakı amacını güden siyasetin dürüst taraftarlarına, proletarya olmayan yığınlara dogmatik bir etki yapmasına rağmen, gittikçe artan ve gericilerin başarısıyla belirli bir güç kazanan oportünist havaya karşı savaşmak için objektif bir zorunlulukla gerekli olmuştur. Bu meselede, Komünist Enternasyonalinin o zamanki başkanı Sinovyef, Komünist Enternasyonalî Yönetim Kurulunun 3. geniş oturumunda rol oynamıştı. Çünkü Sinovyef şu açıklamayı yapmıştı: Komünistler tabii sosyal-demokrat işçilerin hareket noktalarına yakınlaşmaya gayret edeceklerdir. Fakat, tek cephe çağrılarının sadece propaganda olduğunu, reformist yöneticilerle yürütülen polemikte elverişli bir araç ve delil olduğunu görebilirler. Bu yöneticiler tek cephenin kurulmasına her şekilde karşı gelmektedir. Sinovyef'in değerlendirmesinde tek cephe taktığı sadece, reformist yöneticilerin maskelerini düşürmeye yarayan bir manevra olarak vasıflan-dırılmaktadır.

Gericilerin hücumları ve tek cephe siyasetinin uygulanması yolunda yapılan pratik denemelerin başarısızlığı, bu siyasetin stratejik bir anlam olarak başarıyla yürütülebileceği uğrunda beslenen inançları sarsmıştı. Komünist Enternasyonalî'nin V. Kongresinde, tek cephe siyasetinin geniş olarak kullanılmasını isteyen sesler çok seyrek duyulmaktaydı. İşçi partilerinin koalisyonu olarak birleşik işçi hükümeti şiarına gittikçe daha az rastlanıyordu. İşçi hükümetinin, proletarya diktatoryası için yürütülen savaşta hareket noktası olabileceği görüşünü benimseyen komünistler azınlıktaydı. Komünist Enternasyonalî'nin bundan önceki toplantılarının önemli uyarımları ve direktifleri ve bunlar arasında Komünist Enternasyonalî'nin IV. Kongresinde işlenen ve faşizmin özünü ilgili klâsik karakteristik unutulmuştu. Gene o sıralarda sosyal-faşizm tezi ortaya çıkmış ve bu, daha sonraki yıllarda tek cephenin kurulması için yürütülen savaşa ağır zararlar vermişti. Ayrıca, aşağıdan gelen tek cepheye karşı, tamamen mekanik olarak yukardan gelen tek cephe ile çıkmaya başlamışlardı.

Suchopar'ın, eldeki orijinal vesikalara dayanarak tahlilini yaptığı ve iki dünya savaşı arasında Komünist Enternasyonalî'nin çalışmalarında görülen eksiklikler ve yanlış hesaplar, bununla beraber, faşizme karşı birlik halinde savaşta Komünist Enternasyonalî'nin rolünü hiçbir şekilde azaltmamaktadır. Yazar, halk yığınlarının aktif mukavemetinin ve anti-faşist hareketin aktif mukavemetinin meydana çıkmasında, ayrıca sol-radikal sektör görüşlerin giderilmesinde onun bu rolünü göstermektedir.

Yazar, daha 1925—1927 yıllarında ve daha sonra Komünist Enternasyonalî'nin VI. Kongresini izleyen yıllarda sol-radikal sektör görüşlerin giderilmesi için sarfedilen gayretlere büyük bir önem vermekte ve bu noktadan hareketle, Komünist Enternasyonalî içinde tek tek guruplaşma ve akımların aldıkları yeri değerlendirmektedir. Eserin son bölümlerinde yazar, 1929—1933 yıllarında «Alman meselesi»nin bir tahlilini yaparak, Hitlerin iktidara gelmesinden (ve özellikle de 1934 yılında sınıf düşmanına karşı büyük yığın hareketleri akımında) sonra komünist partilerinde sol-radikal sektör sapmalarının giderilmesi için gerekli şartların yavaş yavaş nasıl meydana geldiğini, ve bu tecrübelerin ortaya koyduğu mantığın, dünya komünist hareketinin canlanmasına nasıl yardım ettiğini, demokrasi için savaşın ve faşizm ile tekelci-kapitalizme karşı bütün demokratik kuvvetlerin birliği için savaşın komünist partiler için hayati önem taşıdığı yolundaki doğru görüşe varılmasına nasıl yardımcı olduğunu aydınlatmaktadır.

Bütün engellere ve kusurlara rağmen, (ki bunlar Stalin'in yanlış müdahalesinin de sonuçlarıdır) Komünist Enternasyonalî'nin Birinci Kongresinden başlayarak, 1935—40 arası yıllarda kaçınılmaz bir zorunluk olarak halk cephesi siyasetinin uygulanmasına kadar geçtiği yol, yaratıcı Marksizm-Leninizm'in zafer yolu olmuştur. Komünist Enternasyonalî'nin tarihi, onun büyük yaşama gücünün ispatıdır; ilerlemesini engelliyen süjektif etkileri ve sapmaları eleştirerek aşabildiğinin ispatıdır.

Komünist Enternasyonalî'nin tarihindeki zaferler ve başarısızlıklar, aynı zamanda, Marksizm-Leninizm'e karşı (revizyonist veya dogmatik) her çeşit tahrif ve her çeşit basitleştirme ile savaşmak gerektiğinin inandırıcı bir delilidir.

Komünist Enternasyonalî'nin pek çok tarihsel vesikada akseden faaliyetinin geniş tahlili açıklıkla gösteriyor ki, anti-faşist kuvvetlerin toplanması ve gelişmesi süreci içinde, devrimci proletarya hareketinin stratejisinin yeni elemanları filizlenmekteydi. Bu elemanlar, en yeni zamanların vesikalarında, özellikle Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin programındaki tezlerde ve komünist partilerinin milletlerarası konferanslarının açıklamalarında kişilik kazanmıştır. Bu bakımdan, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin ilk kuruluş yıl-

larının öğrettikleri önemlidir. Sovyetler Birliğinde askeri-komünizm siyasetinden Yeni Ekonomik Politika'ya geçiş dönemi içinde, bir tek cephe siyasetinin hazırlanması yolunda sarfedilen gayretlerde, yeni şartların özelliklerini ortaya çıkarmakta V. I. Lenin'in yaratıcılığı kendini göstermişti. 1920 yıllarında devrimci işçi hareketinin ilk hamleleri Batı'da yenilgiye uğradıktan sonra da özellikle gelişmiş kapitalist ülkelerde aynı sonuçlar ortaya çıkmıştı. Tek cephenin amacı, — siyasi ya da dini karakterlerine bakmadan diğer devrimci örgütlerle ittifakın amacı, emekçi halkın proletarya olmayan tabakalarıyla ve özellikle köylü ile ittifakın amacı — burjuvazi kampındaki en gerici ve en tehlikeli guruplaşmaları tecrit etmektir. Tek cephenin temel fikri, yani, emekçilerin bir koalisyon hükümetinin, fakat proletarya diktatoryasının olmayacak bir hükümetin kurulması fikri, ortadaki şartlar altında yeni bir strateji ve taktiğin Leninci açıdan hazırlanmasının sadece mantıki bir sonucuydu. Çünkü dünya proleter devrimi, sadece farklı sınıf menfaatlerinin değil, aynı zamanda proletarya devletleriyle burjuva devletlerinin de nisbeten uzun zaman yan yana yaşaması dönemine göre yön almak zorundaydı.

1920 yıllarının ilk yarısında Marksist teorik düşüncenin incelenmesi, kapitalist ülkelerde tek cephe siyasetinin hazırlanması sonucunu ve Sovyetler Birliğinde de Yeni Ekonomik Politika'ya varılması sonucunu doğurmuştu. Bu inceleme ve ondan sonraki dönemin kritik tahlili, Komünist Enternasyonaline ağır zararlar veren sekterliğin ve dogmacılığın niteliğini daha açık olarak kavramamıza yardım edecektir.

Suchopar bu eserinde özellikle, Komünist Enternasyonalî'nin siyasetinin, faşizme karşı komünistlerin savaşıyla doğrudan doğruya bağlı olan yönüne yer yer vermiştir. Bu sebeple, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin iç gelişmesiyle işçi sınıfının faşizme karşı milletlerarası savaşı arasındaki bu bağ tabiatıyla tam olarak ortaya konamazdı. Fakat, ikinci Dünya Savaşından sonra ve özellikle son yıllarda milletlerarası komünist hareketi içinde olayların gösterdiği gelişme, bu bağın üzerinde özellikle durulması gerektiğini ortaya koymaktadır. Proletarya diktatoryası üzerindeki bulanık tahminler, Komünist Enternasyonalin halk cephesi ve tek cephe kurma faaliyetlerine daha sonraları elverişli olmayan etkiler yapmıştır. «Proletarya Diktatoryası» kavramı, sadece sovyet devriminin ve Sovyetler Birliğinde Komünizmin kurulmasına yanaşma metodunun aynisi olarak ele alınmıştır. Pratikte başka örnek bulunamamış, teori ise başka örneklerle yer vermemiştir.

Jaroslav Kladiva

Sizin özel muhabiriniz bildiriyor

İstedğim —
kalemim silâh listesinde olsun!

W. Mayakovski

1944 Temmuzunda Paris'te, gençliğinin taptaze yıllarında cesur bir fransız kızı güpegündüz bir Hitler subayını vurdu. Bir ay sonra, ölüm hücresinden çıkar çıkmaz, daha işkence yaralarından kurtulmadan, Parisin kurtarılışına katıldı. Kaçan işgalcilerin bir trenini el bombasıyla durdurdu. Bu genç kız, yakında yayınlanan «Sizin özel muhabiriniz bildiriyor»⁽¹⁾ adlı kitabın yazarı Madeleine Riffaud'du. Aradan 20 yıl geçti. Bu yıllar boyunca o, halkların kurtuluşu için, barış ve demokrasi için savaşına ara vermedi. Madeleine Riffaud silahını kalemle değiştirdikten sonra, «Humanite»nin, «Vie Ouvriere»in ve öteki ilerici gazetlerinin özel muhabiri olarak, milli bağımsızlık ve sosyal adalet için savaşlar nerede şiddetlendiyse, o oradaydı. Vietnamda hayatıyla oynamış, Bizerta bombardmanında ölümle karşı karşıya kalmış, Cezayir'in kurtuluşu arifesinde yaralanmıştı. Emperyalizmin boyunduruk vurduğu hakların kurtuluş savaşına böylece faal olarak katılmıştı.

Madeleine Riffaud'un kitabı, her ne kadar geçmiş olayları iletirse de, hatıralar'a pek az benzemektedir. Onun mektupları tarihsel bakımdan ilginç olduğu gibi, büyük bir edebi kabiliyeti yansıtmaktadır. Bunlar, emperyalist dünya reaksiyonuna karşı sürekli savaşın en acil ihtiyaçlarına uymaktadır.

Tabiatıyla ortaya şu soru çıkıyor: Onun sürekli siyasi tazelüğünün ve tabiliğinin sırrı nedir? Bu sorunun cevabını, kanlı Viyetnam harbine katılmayı reddeden yurtsever fransız denizcisi Henri Martin'in duruşmasından notlar yeterlikle vermektedir.

Madeleine Riffaud'un mektupları, şahit olduğu görüşlere ışık tutmada kendine öz bir stil ve çeşni taşımaktadır. Onun notları ve reportajları ilk başta, olayları doğuran tarihi yapan insanlar üzerine yazılmış hikâyelerdir. Kısa ve özlü antatışıyla Viyetnam, Cezayir ve Tunus'un basit insanların dizi dizi kahraman tiplerini canlandırışına; milli bağımsızlık ve sosyal adalet için savaşan bütün bir halkın eğilmez azminin vücûd bulduğu partizanları, ihtiyarları, kadınları, anaları ve çocukları canlandırışına şaşmamak elden gelmiyor.

(1) M. Riffaud, De votre envoyée spéciale. Paris, Les Editeurs Français Réunis, 1964. 318pp.

Madeleine Riffaud'un çok sevdiği metod, olaylara katılmış olan insanlarla konuşmalardır. Bu konuşmalar ona, halk yığınlarının derin düşüncelerini, umutlarını, çabalarını dile getirebilme olanağını veriyor. Gazeteci Riffaud, silâha sarılarak fransız sömürgecilerine karşı ayaklanan Viyetnamlıların ve arapların güvenini kazanmış ve gerçekçi reportajları yoluyla onların hürriyet savaşları fransız ve milletlerarası kamu oyunun içine girmiştir. Madeleine Riffaud, daha binlerce gerçek fransız yurtseveri gibi, bu savaşta üzerine düşen payı yerine getirmiştir. Çünkü o, ezilen halkların ve bütün dünyanın önünde Fransanın haysiyetini ve ilerici geleneklerini savunmuştur.

Madeleine Riffaud'un notları ve reportajları, çizgilediği olayları aşan bir yaşantıya ulaşmıştır. Çünkü, bu olaylara katılanlar yaşamakta ve iş yapmakta; çünkü onların savaşının, onların çabalarının ve onların işlerinin motifleri değişmeden kalmıştır; ve nihayet çünkü, onların hürriyet ve adalet savaşı devam etmektedir. Bu savaş sürüp gittikçe, «Sizin özel muhabiriniz» onun ortak savaşçısı kalacaktır. Viyetnam savaş alanları üzerine «Hümanite» de yayınlanan ve bütün dünyanın ileri basınında tekrar verilen reportajlar bunu az önce yeniden doğrulamıştır.

Madeleine Riffaud'un kitabı, sömürge harpleriyle halkların milli ve sosyal kurtuluş savaşları üzerine yazılmış tarihsel gerçektir.

E. BERTHE

BUGÜNKÜ DÜNYA

Amerikanın Viyetnam saldırısında yeni safha

Çin Hindî'ne Amerikan saldırısı yeni bir safhaya girdi. Amerikan deniz piyadeleri Güney Viyetnam topraklarını çiğnemekte, Amerikan hava kuvvetlerine mensup uçaklar Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'nin ve Laos'un kendi halindeki kasaba ve köylerini bombalamaktadır. Amerikada artık hiç kimse Güney Viyetnamdaki Amerikalıların «danışman» olduğundan söz etmiyor; Amerika Çin Hindî'nde artık hukukan ve fiilen savaşıyor bir taraf halindedir; binlerce askerini ve devşirme yabancı birlikleri, tepkili uçaklarını ve harp donanmasını Güney Viyetnam yurtseverlerine karşı savaşa sürmekte, Napalm bombaları kullanmaktadır.

Birçok komünist ve işçi partilerinin Moskovada yaptıkları danışma toplantısında oybirliği ile kabul edilen bildiride şöyle deniyor: «Güney Viyetnam yurtseverlerinin kurtuluş hareketini boğmak isteyen, fakat bunda yenilgiye uğrayan Amerikan emperyalizmi, Viyetnam Demokratik Cumhuriyetine karşı açık saldırılar yolunu tuttu. Amerikan Harp Bakanlığı en ilkel milletlerarası hukuk normlarını çiğniyerek, en kaba ve en aşikâr şekilde bir sömürge politikası uygulamaya girişti. Sosyalist Viyetnam topraklarında meskûn yerlerin barbarca bombalanması Güney Doğu Asyada yeni bir durum, bütün milletlerarası münasebetleri etkileyecek ciddi zorluklar gizliyen bir durum yaratmaktadır.»

Güney Viyetnamdaki Amerikan askeri kuvvetleri durmadan artırılıyor. Bunların sayısı halen 27 bini aşmaktadır. Çin Hindî kıyıları Amerikan 7. ci filosuna mensup ana gemilerle fiilen kuşatılmış durumdadır.

Amerikan basınına göre, Pentagon, Viyetnam Demokratik Cumhuriyetinde önemli tesisler, üsler, kavşaklar olarak 85—100 kadar hedefi «imha» etmek istemektedir. Kendiliğinden anlaşıyor ki, böyle plânlar Güney Viyetnam probleminin barışçı yoldan çözümü olanağını kökünden baltalamaktadır.

Amerikan basını, Pentagonun duvarları arkasında, Güney Doğu Asyadaki Amerikan sömürgecilik macerasını devam ettirmek amacıyla «büyük bir harp» rizikosunu da göze almak isteyenlerin az olmadığını bildiriyor. Fakat Amerikada demokratik güçler Güney Viyetnam probleminin barış yoluyla çözülmesinden yana olduklarını açıklıyorlar. Son seçimlerde Başkan Conson'un Goldvotr'ı yenilgiye uğratmasını sağlayan demokratik örgütler ve bu sonucun alınmasında olumlu rol oynayanların çoğu, Amerikanın Çin Hindi'ndeki askeri saldırganlığına son verilmesinde ısrar ediyorlar. Amerikanın nüfuzlu basın organları, Vaşington'un Güney Doğu Asya politikasının «dipsizliğini» ve bu politikanın bütün dünya barışı için tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini belirtip duruyorlar.

Amerikan Komünist Partisinin önderlerinden Güs Hol, 'Güney Viyetnamdan Amerikan silâhlı kuvvetlerinin çekilmesinde ısrar ederek şunları söyledi: «Dünya şimdi en ciddi krizi yaşamaktadır. Biz şimdi yeni bir dünya harbi ve nükleer felâket arası olan bir bıçak sırtında yürümek teyiz.»

Amerikanın bu dış politikasının, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetine karşı «en sert tedbirler» alınmasına çağırان gerici ve saldırgan güçlere ton vermesi de harp tehlikesini arttırmaktadır. Harp Bakanı Robert Mek-Namara gibi nüfuzlu kişiler işte bu gerici ve saldırganlar grupundandır. Amerikanın Güney Viyetnam macerasına çokluk «Mek-Namara'nın harbi» adı verilmesi bundandır ve bu adı verenler haklıdır. Başkan Conson'un Milli Güvenlik işleriyle ilgili özel yardımcısı Bendi ile Başkanın çevresinden, Pentagon'dan ve dışişleri mensuplarından nice nüfuzlu kişiler de aynı gerici ve saldırganlar grupuna mensupturlar. Amerikan Kongre'sinde gerek Demokratlardan, gerekse Cumhuriyetçilerden ateşi başlarına vurmuş olan milletvekili ve senatörlerin harpçi korusu Amerikan politika-sında sağduyunun sesini bastırmaktadır.

Son günlerde memlekette politik hava daha da gerginleşti. Şovinizistlik zehrinin Amerikan kamu oyunun belirli bir kısmına işlediğini görmemek olmaz. Amerikan diplomasisinin dış politika maceraları, ülke içinde gericiliğin gittikçe azıtması ile atbaşı gidiyor. Amerikan Komünist Partisine karşı yeni bir dâva açılması hazırlıkları bunun açık bir örneğidir. Bilindiği gibi, Amerikanın dünyada yer yer dış politika maceralarına giriştiği devrelerde, ülke içinde «umacı avı» da alıp yürümektedir. Fakat bu defa, Amerikan gericilerinin, memleket kamu oyuna daha önceleri olduğu gibi etki yapamadıkları da bir gerçektir.

Birleşik Amerikada kuvvetlerin ayrışımı o derece gelişmiştir ki, Amerikan basını artık toplum içinde «Harp partisi» ve «Barış partisi»nden söz etmeğe başladı. Ünlü politik yazar Valter Lipman, Amerikanın politik yaşantısındaki bu iki ana akıma, kendine göre

«Neo-izolâsyанизм» (barışçı çözümünden yana olanlar) ve «İdeolojik globalizm» adını verdi. Bu ikinci akımın temsilcileri, gerçekte, kapitalist âlemde, düzeni Vaşington yönetici çevrelerinin hoşuna gitmeyen her ülkenin işlerine Amerikanın «global ölçüde» karışmasından yana çıkıyorlar. Bir başka deyişle, bu tekelci kapital grubu, yeryüzünün çeşitli bölgelerindeki devrimci değişimlere, her ne pahasına olursa olsun, hattâ bir harp tehlikesini de göze alarak, engel olmayı kendine ödev edinmiştir.

Bilindiği gibi, Amerikan yönetici çevreleri, İkinci Harp bittikten hemen sonra kendilerini birtakım «global ödevler»le yükümlü sayarak milletlerarası jandarma sıfatıyla ortaya çıktılar. Amerikanın harp sonrası esas dış politika doktrinlerinin sivri ucu sosyalist ülkelere ve Asya, Afrika, Lâtin Amerika ülkelerindeki milli kurtuluş hareketine doğru yöneltilmişti. «Truman doktrini», «Ayzenhaver doktrini» ve Kenedi'nin «İlerilik birliği» bu soydandır.

«Yunayted Steys niyus end vorld riport» dergisine göre, şimdi Amerikan politikası gittikçe daha saldırgan olmaktadır. Amerika halen 30 ülkede askeri kuvvet bulunduruyor. Ayrıca 42 ülkeyi «savunma»yı üzerine almıştır. Ama kime karşı «savunma?»

Amerikan askeri kuvvetlerinin, göz açıp kapayıya değişir hale gelen Saygon kukla hükümetlerini kime karşı «savunduğu» hiç kimsenin güzünden kaçmıyor. Onlar bu kukla hükümetleri, bizzat bu hükümetlerden ve yabancı istilâcılardan kurtulmak için çalaçakmak döğüşen Güney Viyetnam halkına karşı «savunuyorlar». Güney Viyetnam Kurtuluş Cephesi artık ülkenin $\frac{3}{4}$ ünü, yani nüfusun $\frac{2}{3}$ nin yaşadığı kısmını kurtarmış bulunuyor. Bu cephenin programı Güney Viyetnam halkının bütün tabakaları tarafından geniş ölçüde destekleniyor. Çünkü bu program, Amerikan istilâsına son verilmesini, milli bir koalisyon hükümeti meydana getirilmesini ve ülkede demokratik bir rejim kurulmasını öngörüyor.

Amerikan harpçıların gerçekte kimi «savunduğunu» bütün dünya açıkça görmektedir. Amerikan siyasi gözlemcilerinden Pirsın, «Nü York Post» gazetesinde şunları yazıyor: «Güney Viyetnamda o kadar sık hükümet değişikliği oluyor ki, âdeta büyük Min'in mi, küçük Min'in mi, yoksa düpedüz Miki Maus'un mu iktidarlarda olduğunu kimse izliyemiyor. 30 Ocak 1964 tarihinden beri bu ülkede 14 kere, yani ortalama her ay bir kere hükümet değişti. Güney Viyetnam hükümeti harpçı askerler tarafından harpçı askerlerle kurulmuştur ve harpçıların çıkarına hareket etmektedir. Bu konuda hiçbir Güney Viyetnam vatandaşı hayale kapılmıyor.»

İşte böylece, «savunma» teranesinin, bizzat Birleşik Amerika burjuva çevreleri arasında da bir zamanlar kazanabildiği itibarı yitirdiği görülüyor.

Vaşington politikacıları, gittikçe artan bir azgınlıkla, Güney Doğu Asyada yürüttükleri «pis harbe» çekebilecekleri müttefikler arıyorlar. Böyle müttefikleri yalnız Güney Korede, Tayvan'da ve Bon'da değil, Temza kıyılarında da buldular. İngilterede Vilson'un işçi hükümeti, Amerikanın Güney Doğu Asya macera harekâtından kenarda kalmadıktan başka, bu maceraları — teşvik ettiği ihtimali de dahilgerçekte destekleme yolunu tutmuş buluyor. Londra'nın nüfuzlu dergilerinden «Ekonomist» bir yazısında «Şimdi Güney Doğu Asyada Anglo-Amerikan işbirliği için yeni bir alan açıldı» demekten zevk duyuyor. Britanya mali sermayesi, baştanbaşa Rods veya Kitçener ruhunda donatılmış Amerikan «Kanoner politikası»nı doğru buluyor.

İkinci Dünya Harbinden sonra, bu en büyük iki emperyalist devlet arasında, alabildiğine reklâm edilen «su sızmaz Anglo-Amerikan ilişkileri»ne rağmen, hemen de bütün sömürgecilik âleminde kıyasıya bir rekabetin alıp yürüdüğü gayet iyi bilinmektedir. Bu mücadelede İngiliz emperyalistleri hep kaybediyorlardı. Şimdi onlar, Birleşik Amerika tekellerine hizmet etmekle, kendileri için elverişli bir durum sağlayacaklarını umuyorlar.

Amerikan emperyalistleri, milli kurtuluş hareketine karşı mücadelede sömürgesilerin çabalarını birleştirmek için Nato çerçevesi içinde de hummalı bir faaliyete girişmişlerdir. Danimarka silâhlı kuvvetleri Başkomutanı General Ramberg bir beyanatında, Nato'nun şimdi «yeni taktik» hazırlamakta olduğunu söylemiştir. İşin esası, Atlantik Bloku üyelerinin «bölgesel silâhlı çatışmalar» için azami ölçüde hazır bulunmaları lüzumu üzerinde bir anlaşmaya varmış olmalarıdır. Ramberg, aynı beyanatında, Nato'nun «yanğın ekibi» dedikleri bir kuvvet meydana getirilmesi plânlarından da söz etmiştir.

Bütün bunlara bakarak diyebiliriz ki, emperyalistlerin, bağımsızlık ve tam milli kurtuluş için savaşan halkların kuyusunu kazma çabaları gitgide artmaktadır. Bu tutum bütün dünya için harp tehlikesini büyötmekte, emperyalist gericiliğin yeryüzünün çeşitli bölgelerinde daha azıtmasına imkân vermektedir.

Afrikada milli kurtuluş hareketinin nice seçkin savaşçılarına karşı son zamanlarda birbiri ardısıra suikastler yapıldı. Nairobi'de Kenyanın ünlü toplumcularından Pinto emperyalist ajanlarının kurşunlarıyla can verdi. Burundi Krallığının Başbakanı Piyer Ngendandumbe kiralık katillerin bir suikastine kurban gitti. Kongo (Brazavil) Cumhuriyetinin ünlü devlet adamlarından birkaçı da tuzağa düşürölerek kaçırıldı ve canavarca işkencelerle öldürölüldüler. Evet, bir yandan açık saldırganlık, bir yandan da alçakça arkadan hançerlemek, çağımızda emperyalist gericiliğin aşırı faaliyetinin karakteristik belirtileridir.

Milletlerarası komünist hareketi, gerici emperyalist çevrelerin artmakta olan saldırganlıkları karşısında kayıtsız kalmıyor. Komünist ve işçi partileri, hürriyet ve bağımsızlığı uğrunda kahramanca savaşan Viyetnam halkı ile dayanışmalarını belirttiler. Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin Moskovada yaptıkları danışma toplantısının bildirisinde bugünkü milletlerarası durum hakkında tam ve açık bir değerlendirme vardır. Bu bildiride özetle şöyle deniyor: «Komünist ve işçi partileri temsilcileri, bugünkü şartlarda dünya gelişmesinde ana eğilimin, sosyalizmin mevzilerini sağlamlaştırma, milli kurtuluş ve milletlerarası işçi hareketinin yükselmesi, barışı korumak ve sağlamlaştırmak için savaşan kuvvetlerin büyümesi yönünde olduğunu tesbit ettiler. Aynı zamanda, dünya gericiliğinin ve her şeyden önce Amerikan emperyalizminin yeryüzünün çeşitli bölgelerinde faaliyetini arttırdığına, durumu gerginleştirmek için sosyalist ülkelere karşı, sömürgecilikten kurtulmuş memleketlere karşı, halkların devrimci hareketine karşı açık saldırılara girişme yolunu tuttuğuna işaret ettiler.

Bu durumda, bütün komünist partilerinden, kendi enternasyonal sorumluluklarını her zamankinden daha fazla kavramaları, emperyalizme, sömürgeciliğe ve yeni sömürgeciliğe karşı, tekelci kapitalin egemenliğine karşı müsterek savaş için, kurtuluş hareketini aktif surette desteklemek ve emperyalist saldırılarına uğrıyan halkları savunmak için, milli egemenliklere ve devletlerin bütünlüğüne saygı temeli üzerine kurulmuş bir genel barışı sağlamak için sınıksı birleşmeleri istenmektedir...»

Bütün dünyada barışsever halklar Birleşik Amerikanın giriştiği yüzkarası emperyalist saldırıları şiddetle suçlandırıyorlar. Bu saldırılara son verilmesinde ve Amerikan askeri kuvvetlerinin Güney Viyetnamdan çekilmesinde ısrar ediyorlar. Saldırganların yaptıkları cezasız kalamaz. Birçok Sovyet vatandaşlarının, Viyetnam halkı tarafından yürütülen hürriyet ve bağımsızlık savaşına doğrudan doğruya katılmaya hazır olduklarını bildirmeleri, Viyetnam Demokratik Cumhuriyetinin savunma gücünü arttırmağa yardım için Sovyetler Birliğinin gerekli tedbirleri almakta olması, Viyetnam halkı ile kardeşçe dayanışma duygusunun ve sosyalist enternasyonalizmin parlak bir ifadesidir. Bu, emperyalist kampın kendilerinden geçen ve uçurum kenarında perende atan maceracılarına ciddi bir ihtarır.

Bütün anti-emperyalist demokratik güçlerin topluluğu ve sıkı birliği! İşte milletlerarası devrimci hareketin başarılının teminatı budur; emperyalist gericiğin bütün yeltenişlerini başarısızlığa mahkûm eden son derece önemli etken de budur. Bu sıkı birliği sağlamak için, tekmil anti-emperyalist mücadelenin öncü gücü olan dünya komünist hareketinde birliğin sağlamlaştırılması gerekmektedir.

M. KREMNOF

Amerikan ırkçılarının cinayetlerine karşı

Alabama ötedenberi bir yandan zenciler üzerinde en gaddar bir baskı ve ezginin uygulandığı, öte yandan bu baskı ve ezgiye karşı kahramanca mücadelelerin yürütüldüğü bir eyalet olarak bilinir. Daha 1930 yıllarında, Skotsbiri'yin elinden dokuz zenciyi kurtarmak üzere Alabama'da girişilen mücadele, Birleşik Amerikada zencilerin linç edilmesinin kanunlaşmasına karşı protesto hareketinin bütün millet ve bütün dünya ölçüsünde genişlemesi için bir sinyal ödevi gördü. 1955 yılında Alabama'nın Montgomeri şehrinde otobüs ulaştırmasına karşı Dr. Martin Lüter King'in yönetiminde yapılan meşhur boykot, vatandaş hakları uğrunda şimdi yürütülmekte olan büyük mücadelenin başlangıcı oldu. 1963 yılında yine Alabama'nın Birmingham şehrinde arka arkaya yapılan güçlü yığın gösterileri, ertesi yıl Amerikan Kongre'si tarafından «Vatandaş hakları kanunu» nun kabul edilmesine önemli bir etki yaptı. Bu kanun, toplu yerlerde zencilere karşı ayırım yapılmasını yasaklamakta ve onlara seçim haklarıyla ilgili bazı garantiler vermektedir.

Şimdi dünya kamu oyunun dikkati Alabama'nın Selma şehri üzerinde toplanmaktadır. Bu küçük şehir, bir yandan zencilerin kahramanlıklarla dolu hürriyet mücadelesinin, öte yandan faşist örneği canavarlığın sembolü oldu.

Geçen yaz aylarında Misisipi eyaletinde yürütülen geniş kampanya zencilerin seçim hakları uğrunda mücadeleleri yeni bir düzeye çıkardı. Bu yılın Ocak ayı ortalarında Dr. King ulaşılan başarıları daha genişletmek maksadiyle, Selma şehrinde zencilerin seçmen kütüklerine yazılmasını sağlamak için bir kampanyaya başladı. O sırada Selma şehrinin seçim hakkına sahip olması gereken 15 bin zencisinden ancak 335-i seçmen kütüklerine kaydolunabilmişti. Wilkoks ve Lounds gibi zenci nüfusun beyazlardan dört kere fazla olduğu komşu şehirlerde ise, zenciler hiçbir şekilde kütüklere kaydedilmemişti. Buralarda zencileri seçim sandıklarına yanaştırmamak için ne hilelere başvurmadılar ki! Onların okur-yazarlığını titiz bir yoklamaya tabi tuttular. Kütük Büroları kasten günün en elverişsiz saatlerinde açılıyor ve kısa çalışma süreleri arasında fasıllar giriyordu. Oy kullanmak üzere kütüklere kaydolunmakta ısrar eden zenciler işten çıkarılıyor, tehdit ediliyor, döğülüyor, hattâ öldürülüyordu.

Sözünü ettiğimiz kampanya açılınca, her gün yüzlerce zenci, Kütük Büroları önünde sıraya girmeğe başladı. Başlarında polis şefi Ceymis Klark'ın ve yardımcı avenesinin bulunduğu ırkçılar ve ayı-

rım taraftarları, Anayasa haklarını kullanmak isteyen zenci ahaliye, kitle halinde tutsaklama, zorbalık ve terörle cevap verdiler. Daha ilk gün işi külhanbeyliğe döken ırkçılar Dr. King'e saldırdılar ve döğdüler.

Zencilerin kütüklere kayıt işinin kasten yavaşlatılmasına karşı giştikleri protesto gösterilerini, gericiler daha büyük ölçüde terör ve zorbalıkla karşıladılar. Bir ara, mahkeme binasının basamaklarında oturarak protesto gösterisi yapan yüz kadar zenci öğretmeni coplarla döğdüler, tekmelediler, saçlarından sürüklediler. Bir ara da, ırkçılar bir grup zenci çocuğunu coplarla önlerine kattılar ve solukları tükeninceye kadar kovaladılar.

Kovuşturmalar da durmadan artıyordu. Şubat ortalarına doğru 3300 kişi tutsak edilmiş ve hepsi de gayet pis, soğuk ve rutubetli zindanlara atılmıştı. Martin Lüter King ve yardımcısı rahip Ceymis Bevil de bu tutsak edilenler arasındaydı. Bevil gripten hastalandı. Onu cezaevi revirinde tedavi altına aldılar. Ama karyolasına zincirle bağladılar.

Alabama'nın ziyadesiyle meşhur ırkçı valisi Corc Vallas, Selma şehrini kasıp kavuran polis şefini ve avenesini takviye için oraya askeri birlikler gönderdi.

Canavarca baskı ve terör 7 Mart «kanlı pazar» günü en yüksek noktasına ulaştı. O gün 500 kadar nümayişçi Alabama başkenti Montgomeri'ye bir yürüyüş tertiplemişlerdi. Vali Vallas'tan bu yürüyüşü «ne pahasına olursa olsun» durdurma emrini alan atlı polisler daha şosede nümayişçilerin karşısına çıktılar. O andan itibaren olup bitenler Hitlerci komandoların canavarlıklarından farksızdır. Eyalet askerleri, polis şefinin avenesi ve «gönüllüler» dedikleri komando, nümayişçilere coplarla ve gözyaşartıcı bombalarla saldırdılar. 84 kişi yaralandı. Bunların 17 si ağır yaralıydı, hastanelik olmuşlardı. «Nü York Tayms» gazetesi bu olay hakkında şunları yazdı: «Selma'da olup bitenler ancak bir polis devletinde eşi görülen sahnelerdir. Dışten tırnağa silâhlı kuvvetler nümayişçilere çullandılar. Yaka paça ettikleri ilk 15—20 zenciye derhel ayakları altına aldılar. Bunlar çırpınarak kendilerini savunmaya çalışıyor ve avaz avaz bağıryorlardı. Gözyaşartıcı gaz da kullanıldı. Bunun dumanları arasında, nümayişçilerin başları üstünde 15—20 kadar copun nasıl inip kalktığı görülüyordu... Askerlerin çiğnedikleri 4—5 kadın çimenler üzerinde perişan bir halde yatıyorlardı...»

Bu korkunç sadizme çok geçmeden yüzkarası bir olay daha eklendi. 9 Mart günü, memleketin dört bucağından gelmiş vatandaş hakları savunucularından 500 kadar beyazın da aralarında bulunduğu 1000 kişi tekrar yürüyüşe geçtiler. Fakat yeni bir çatışma tehlikesi başgösterince, bu nümayişçiler geri döndüler. Buna rağmen, ırkçı külhanbeyleri, bu yürüyüşe katılan beyazlardan üçünü feci şekilde

döğdüler. Döğülenlerden biri olan Boston'lu rahip Ceymis Rib, girdiği komadan kurtulamıyarak öldü.

Güney eyaletlerindeki terör yeni bir olay değildir. Bu, zencilere karşı baskı ve ezgi sisteminin tümüne özğü bir olaydır. Misisipi'de ve diğer eyaletlerde döğmeler, öldürmeler, şurda burda bomba patlatmalar hep cezasız kalan günlük olaylar halini almıştır. Bu olaylarda, Federal hükümetin, gerekli müdahalede bulunmak, polis gücü kullanarak Anayasa haklarının ve kanunların, zencilerin hayat ve haklarının savunulmasına garanti altına almak yeteneğine sahip olmadığı görölmüştür.

Fakat bu defa Alabama'da ırkçı yöneticilerin yaptıkları zorbalıklar, işledikleri cinayetler, en ilkel temel hakları savunmakla görevli olanların bizzat bu hakları kabaca çiğnemeleri, gerek Amerikada, gerekse bütün dünyada şimdiye kadar görölmemiş ölçüde öfke ve nefretle karşılandı.

Birleşik Amerikanın birçok şehirlerinde güçlü protesto gösterileri yapıldı ve ırkçılar şiddetle suçlandırıldı. Nüyork'un Harlem semtinde on bin kişinin katıldığı — bunların yarısı beyazlardı — bir protesto gösterisi yapıldı. Vaşingtondaki protesto yürüyüşlerine 15 bin, San Francisco'daki yürüyüşlere 7 bin kişi katıldı. Detroit'te yapılan 10 bin kişilik gösteride, Mişigan eyaletinin valisi Romni başta yürüyordu. Amerikanın diğer bölgelerinde, Dallas ve Nyü Orlean gibi Güney şehirlerinde de böyle yürüyüş ve gösteriler tertiplendi. Ayrıca Vaşington'da Beyaz Saray önünde, Filâdelfiya'da «Hürriyet kampanyası» önünde ve diğer birçok şehirlerde oturma gösterileri yapıldı.

Alabama'ya ve Vaşingtona yağdırılan yazılı protestoların arkası kesilmedi. Bunlar arasında sendikalar birliklerinin, ruhani çevrelerinin, eyaletler yaşama meclislerinin, üniversitelerin, çeşitli sosyal örgütlerin, valilerin, demokrat ve cumhuriyetçi senatör ve temsilcilerin, sendika yöneticilerinin, din adamlarının, bilginlerin ve keza halkın bütün katlarını ve aktif güçlerini temsil eden birçok kişilerin protesto mektupları ve bildirileri vardır.

Birleşik Amerika hükümetinin Viyetnamda girdiği yeni saldırı hareketleri de Amerikan halkının hoşnutsuzluk ve öfkesini arttıran bir etken oldu. «Zorlama dışı hareketler koordinasyon komitesi»nin başkanı Con Luis bu konuda şunları söyledi: «Viyetnama ve Kongo'ya askeri kuvvetler gönderen Başkan Conson'un, böylesini neden Selma'ya-Alabama'ya göndermediğini anlıyamıyorum.» Bu ve benzeri demeçler oldukça tipiktir.

Amerikan emperyalistlerinin saldırıları sonucunda Viyetnam halkının uğradığı kan kaybı, ırkçıların zencilere karşı işledikleri cinayetlere gösterilen tahammülayrı görünse bile, bunların ikisi de aynı politikanın parçalarıdır. Selma'da olup bitenler, Birleşik Amerika-

nın Viyetnamda hürriyeti savunduğu yolundaki ikiyüzlü iddiaları ancak çürütüyor. Selma olayları, aynı zamanda, Viyetnamdaki Amerikan müdahalesine karşı savaş ile zencilerin kurtuluşu savaşının birbirine kopmaz şekilde bağlı olduğu gerçeğinin daha açık şekilde görülüp anlaşılmasına yardım ediyor.

Kamu oyunun Selma olaylarıyla ilgili tepkisi o kadar kuvvetli olmuştur ki, Başkan Conson 15 Martta Amerikan Kongre'sine zencilerin seçim haklarının savunulmasını öngören yeni bir kanun tasarısı teklif etmek zorunda kalmıştır. Söz yok, böyle bir kanuna ihtiyaç vardır. Ve Başkan Conson'un hareketi bu bakımdan olumludur. Bununla beraber, zencilerin hayatları ve hakları doğrudan doğruya hukuki müdahaleyle savunulmadıkça, bu gibi yasama tedbirlerinin gayet sınırlı bir değer taşıdığı da bir gerçektir. İşte Güney eyaletlerinde Federal hükümet askeri kuvvetleri kullanılarak ırkçıların dizginlenmesi yönündeki isteklerde ısrar edilmesinin sebebi budur.

Alabama'da mücadele devam ediyor. Bu mücadele hiçbir zorbalık ve terörle durdurulamaz. Artık bu mücadeleye, zencilerin tam kurtuluşu sağlanmadıkça, son verilmiyeceğini bütün dünya bilmektedir. Mücadelenin hamle ve ölçülerine bakarak diyebiliriz ki, Selma'da, Birleşik Amerika demokrasisinin gelişmesini kökten etkiliyecek nitekte büyük başarılar elde edilecektir. Zenci halk, genel Amerikan, gerekse dünya kamu oyununun sürekli ve gittikçe daha kuvvetli olması istenen kitlevi desteğine muhtaçtır. Mevcut alâmetler onun bu desteğe sahip olacağını, bir yandan Viyetnamdaki kanlı müdahaleye, öte yandan zencilere karşı ezgi politikasına son verilmedikçe hürriyet ve barışsever halkların protestolarının gitgide şiddetleneceğini göstermektedir.

HAYMIN LUMIR

Hayır, unutmıyacağız!

Biz Polonyalılar için Hitlercilerin cinayetleri meselesi bilhassa ıstırap konusudur. Denebilir ki, Sovyet halkından başka hiçbir halk, bizim çektiğimiz çileyi çekmemiş, bizim gördüğümüz dehşeti görmemiştir.

Batı Alman hükümetinin Naziler hakkında «zaman aşımı» prensipini uygulama kararı, hem hukuk, hem de ahlâk bakımından tartışılabilir. Bana, şahsıma gelince, bu karar karşısında tepkiyle dile gelen benim duygularımdır, anılarımdır, Alman işgali zamanında bütün Polonyada gördüklerim ve kendi sırtımda denediklerimdir. Bunlar unutulur şeyler de değildir.

Niteliği ve vardığı ölçüler bakımından Hitlercilerin cinayetleri hakkında basit hukuk normları hiçbir şekilde uygulanamaz. Nazilerin işledikleri cinayetler meselesi herkesçe kabul edilen yasama çerçevelerine sığmaz. Bu mesele dünyanın bütün insanlarını ilgilendirmektedir. Söz konusu olan, insanlığın insaniyeti meselesidir. Hitlercilerin bütün insanlığı hedef tutan cinayetleri yüz yıl da geçse unutulamaz.

Yalnız Polonyanın verdiği ölü sayısı 6 milyondur. Altı milyon insanın canına kıyılmıştır. Bu, akla hayale sığmaz bir rakamdır. Canavarca bir hunharlıkla öldürülenlerin haddi hesabı mı var! Nice insan en iblisçe düşüncelerin mahsulü usullerle ve kahpece öldürüldü! Bu kayıplar elbette hayatımızda derin izler, ruhlarımızda açık yaralar bırakmıştır. Bu yaralar gençlerimizin yüreklerini de sızlattırmaktadır. İnsanlık bu yaraları ve bu hüsrânı hiçbir zaman unutmıyacaktır.

Şahsen ben de çok çile çektim. Varşova Geto'sunu gördüm. Treblinka ve Maydanek gibi insan kırımı kamplarından geçtim. Köyümde evimin ve gözlerimin önünde, nice insanları, hiçbir sebep yokken, sadece milli menşelerinden ötürü, bazan da sadece cellâtların keyfi için öldürdüler. Bizim mahalleden bir tanıdığım bu şekilde öldürüldü. Cesedi günlerce karda kaldı. Kaldırıldıktan sonra da, kar üzerinde günlerce silinmiyen kan izi âdeta intikam diye bağıırıyordu. O görüntü aklımdan çıkmıyor, gözlerimin önünden git-

medi ve gitmiyecek. Her yıl, ilk kar düştüğü zaman, ben karda o kan lekesini yine görüyorum ve o korkunç yıllarda olup bitenleri tekrar hatırlıyorum. Yüreğim kan ağlıyor.

Gerek Osviensim ve Treblinka'da, gerekse Varşova Geto'sunda birçok akrabalarım, dostlarım ve tanıdıklarım ölüp gittiler. Eminin ki, Polonyada mateme bürünmemiş bir tek aile ocağı yoktur ve bütün Polonya halkı kurban gidenlerin hâtırasını yüreklerde yaşatmaktadır. Faşistler bütün bir gençliği, bütün aydınları kırıp geçirdiler. Örneğin, ben Sandomej Seym'i üyelerindenim. Bu şehrin bütün aydınları Osviensim kampına gönderilmişti. Aralarında birkaç yakın dostum da vardı. Hepsi de öldürüldü. Osviensim veya Meydanek'te olup bitenleri, şimdi buraları ziyaret edenlerin havsı alması almaz. İnsanın insana böylesine acımayacağını, onu öldürmeden önce böylesine eza cefa edebileceğini tasavvur etmek güçtür.

Hitlerci canilerden hesap sorulmasını «zaman aşımı» prensipi ile geçiştirme kararı, Polonyada bütün vatandaşlarımız arasında derin tepkiler uyandırdı. İşletmelerde, köylerde, devlet çiftliklerinde emekçilerimiz, Bon yöneticilerinin bu kararından duydukları öfke ve nefreti belirtiyorlar. Mensup olduğum birlik, yani Polonya Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu da özel bir toplantı yaparak Bon hükümetinin kararını protesto etti. İstisnasız, bütün Polonyalılar bir ağızdan liyakıyorlar: Bu kararı reddediyoruz. Nazilerin cinayetlerini unutmuyoruz, unutmıyacağız!

Şimdi Batı Alman hükümeti dünya kamu oyunun baskısı altında meseleyi tekrar ele almak ve Nazilerin affını ertelemek zorunda kaldı. Fakat mademki ertelemeden söz ediliyor, o halde «zaman aşımı»nin uygulanması öngörülüyor ve Hitlercilerin cinayetleri insanların belleklerinden yine silinmek isteniyor demektir. Fakat insanlık buna razı olamaz. Ertelemek meseleyi çözmez. Zira böyle cinayetler hiçbir zaman unutulamaz. Aradan kaç yıl geçerse geçsin, katil Naziler kovusturulabilir ve yargılanabilir.

YAROSLAV İVAŞKEVIÇ

Cezalarını görmelidirler!

Geçenlerde Çekoslovakya televizyonu, yayınlarından birine, «Artık duymuşsunuzdur, Hitler sağmış!» diyerek başladı. Dış politika yorumcusu, böyle demekle, Batı Alman hükümetinin Nazi harp suçluları hakkındaki son kararının bütün saçmalığını açıkça göz önüne sermek istiyordu. Bilindiği gibi, Bon hükümeti, Nazi suçluları hakkındaki kovuşturma va yargılamalara 8 Mayıs 1965 tarihinden itibaren son vermeyi tasarladığını açıkladı. Eh, televizyon yorumcusu haklıdır, zira böyle bir Batı Almanyada bütün vatandaş haklarından Hitler de yararlanarak yaşayabilir!

Aklı karalı Bon politikacıları galiba halkları hafıza-i nisyan ile malûl sanıyorlar. Ama aldandılar. Harp suçlularını affetme yeltenişi bütün insanlığı heyecana getirdi ve her yerden hoşnutsuzluk ve protesto uğultuları yükseldi.

Birçok hükümetler, yığınsal örgütler ve kamu oyu Baon hükümetini şiddetle protesto ettiler. Çoğu memleketlerde protesto miting ve gösterileri yapıldı. Faşizmi temize çıkarma plânlarının gerçekleştirilmesine engel olunması isteği ile imza toplama kampanyaları açıldı. Dünya basını Bon hükümetinin tasarılarını oybirliği ile suçladı. Birleşik Amerika, Kanada, İngilterede ve diğer birçok memleketlerdeki Batı Alman elçilikleri önünde nümayişler yapıldı, bu elçiliklere protesto mektup ve telegrafları yağdırdı. İşçi sınıfının milyonlarca üyeli milletlerarası teşkilâtları, barış taraftarları, kadın ve gençlik hareketi, faşizme karşı mukavemet savaşçıları öfke ve nefretle seslerini yükselttiler.

Hoşnutsuzluk fırtınası, Batı Alman hükümetini bir manevra çevirmeye sevketti. Bütün dürüst insanları duyarlıkla ayağa kaldıran bu mesele çetin mi çetin. Bon yöneticileri bugünlerde Hitler faşistlerinin müthiş cinayetleri meselesi üzerinde tekrar düşünmek zorunda kaldılar. Başka türlü de olamazdı. Zira milyonlarca insanı öldüren katiller nasıl olur da cezasız bırakılabilir? «Zaman aşımı» bahanesiyle, barbarlık politikasının ideolog ve uygulayıcılarının suçlarını yok farzetmeğe kimin hakkı vardır? Böylesi hangi ahlâk kuralına sığar? 8 Mayıs 1965 tarihinden sonra — veya her hangi bir sürenin bitiminde — Hitler, Borman ve benzerleri gibi zalimlerin sokaklarda serbestçe dolaşmaları, meyhane sofralarından tekrar meydan okumaları ve genç Almanları «hayat sahası» seferine hazırlamaları olacak şey midir? Eski bir SS ajanının sizi sokakta durdurmasına ve yüzünüze karşı küstahça sırıtarak, «Evet, ben vaktiyle birkaç bin kişiyi kurşunladım, amma artık siz bana şey yapamazsınız!» demesine tahammül edilebilir mi? Tek sözle, katil Nazilere bir nevi

«diplomatik dokunulmazlık» bağışlanmasına, serbestçe yaşama olanağını elde etmelerine ve hattâ arada politik faaliyete katılmalarına müsaade edilebilir mi? ... Bu sorulara bütün dünya bir ağızdan cevap veriyor: «Hayır, asla!»

Gel gör ki, Bon yönetici çevrelerinde, harp suçlarının günahlarını affetme» ye can atan gayretkeşler az değil. Bunlar sağa sola ağız açıp, hümanizmden, hukuktan ve ahlâktan dem vuruyorlar. Fakat bunların bizzat kendileri söz konusu korkunç cinayetlerin kurbanları değil, çokluk uygulama ortaklarıdır.

Globke'ler, Tretner'ler veya Nazi cinayetlerini araştırma merkez servisinin yönetmeni, sabık hücum kıtaları subaylarından olan ve daha önce Sovyet mahkemesi tarafından harp suçlusu sıfatıyla mahkûm edilmiş bulunan Başsavcı Şule gibiler af yetkisini nereden alırlar?

Batı Almanyada Nazilerin cinayetlerini «yumuşatmak» için pek çok çaba sarfedilmiştir. Harpten ötürü sorumluluğun tek başına Hitler'e ve Nazi Almanyasına düşmanlık tezini savunan ve gittikçe yükselen sesler duyulmaktadır. Örneğin, eski Harp Bakanı Straus «zaman aşımı» süresinin uzatılması konusunda şöyle diyor: «Bu, insanlığın hukuk bilincine indirilen şiddetli bir darbe ve tarih üzerinde kalpazanlık olur; çünkü harp suçlarını sanki yalnız Almanlar işlemiş iddiasını ispat yolunda bir belge yerine geçer.» Adalet Bakanı Buher ise, yabancı memleketlerin bütün protestolarını Batı Almanyanın içişlerine karışma sayarak reddediyor, ve açıktan açığa «katillerle sarmaşdolaş yaşama» çağrısında bulunuyor.

Federal Almanyada intikamcılar, militaristler, aşikâre ve hükümetin desteğiyle toplantılar yapıyorlar. İllegal faşist faaliyetin cezasız kaldığının bir delili olarak şu olay dikkate değer: «Zaman aşımı» meselesinin Batı Alman Parlâmentosunda görüşülmesi arifesinde Naziler gamalıhaç ile donatılmış bir beyanname dağıttılar. Bu beyannamede şunlar yazılıydı: «Nazilere atfedilen cinayetlerin kovuşturulmasına zaman aşımından dolayı son verilmesine karşı oy kullanan milletvekilleri ölüm cezasına çarptırılacaktır. İmza: İnfaz sorumlusu — Üçüncü Bölge Güvenlik Tugayı Komutanı.»

Bazı verilere göre, Batı Almanyada yaşamakta olan 160 bin Nazi suçlusundan sadece 12 bin eski Nazi harp sonundan beri mahkemeye verilmiş, ve bunlardan da ancak 5 bin kadarı cezaya çarptırılmıştır. Aynı süre içinde, Batı Almanyada barış taraftarlarına, demokratlara, komünistlere ve diğer gerçek yurtseverlere karşı ise 100 bin kovuşturma yapılmış ve dâva açılmıştır.

Kamu oyunun baskısı sonucunda Nazileri yargılamaktan kaçınmadıkları ahvalde, onlara en hafiften cezalar verdikleri de bir gerçektir. Düşünün, 300 bin insanın canına kıyan bir Nazi için 15 yıl hapis cezası nedir? Netekim SS generali Volf'e işte bu ölçüde «ceza»

verilmiştir. SS hücum komandoları şefi ve canlı insan fırınlama «uzmanı» Harder 3,5 yıla, 800 bin kişinin imhasında büyük suç payı olan gestapocu Sumbah da 4 yıla mahkûm edilmişlerdir. Krakov'da 40 bin kişiyi kırıp geçiren cellât Felens ise beraet ettirilmiştir.

Bir savcının yaptığı hesaba göre, Bon adliyesinin ceza normu, bir adam öldürmeye karşılık 10 dakika haptir!

Hitlerci canileri ille affettirmeye can atan Bon faşist avukatları başlıca iki yola başvurdular. Birincisi, daha Bismark zamanında kabul edilmiş olan ve Batı Almanyada hâlâ yürürlükte bulunan Ceza Kanununa dayanmak. İkincisi, insaniyet edebiyatı yapmak. . . Örneğin, Bon Devlet Sekreteri Fon Haze şöyle dedi: «Federal hükümet, bu meseleyi hukuk ve ahlâk bakımından enine boyuna inceledikten sonra şu sonuca varmıştır ki, Anayasa ve hukuk kuralları açısından zaman aşımı sürelerinin uzatılması imkânsızdır.» Başbakan Erhard'ın kanaatine göre de, «milletlerarası hukuk, yirmi yıllık yargılanabilme vadesi geçtikten sonra Nazi suçlularının adli kovuşturulmasına müsaade etmemektedir.»

Ne var ki, milletlerarası hukukun zaman aşımı diye bir şey tanımadığı da herkesçe bilinmektedir. Milletlerarası hukuk barışa ve insaniyete kastedenleri, harp suçlularını, bu cürümleri üzerinden ne kadar zaman geçmiş olursa olsun, kovuşturma ve cezalandırma ödevini bir zorunluk olarak devletlere yüklemektedir.

Milletlerarası hukuk normları, Milletlerarası Askeri Mahkeme Tüzüğü'nün 6-ncı maddesinde yansıtılmıştır. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1946—47 karar suretleri, Alman askeri kuvvetlerinin 8 Mayıs 1945 tarihli teslimiyet protokolü, dört müttetik devlet hükümetleri tarafından Almanyanın hezimetini hakkında yayınlanan 5 Haziran 1945 tarihli bildiri ve Potsdam Konferansı kararının «harp suçluları ve Nazilerin icraatının plânlanmasına, uygulanmasına katılanlar tutsak edilmeli ve mahkemeye verilmelidir» diyen maddesi gibi belgeler de harp suçlularının cezalandırılmasını bir zorunluk saymaktadır. Demokratik Alman Cumhuriyeti bütün bu belgelerin gereklerini yerine getirmiştir. Ama Federal Alman Cumhuriyetine gelince, onun Anayasasının 25 ci maddesinde şöyle denmektedir: «Milletlerarası hukukun genel normları federasyonun hukukunun organik parçalarıdır. Kanunlar önünde öncelliği olan bu normlar, federal sınırlar içindeki vatandaşlar için doğrudan doğruya hakların ve ödevlerin çıkış kaynağıdır.» Batı Alman Anayasasının 139 cu maddesi de, aynı zamanda, icra organlarının, hukuki protokollerde yer alan ve «Alman halkının nasyonal sosyalizmden ve militarizmden kurtarılmasını» öngören talimatı yerine getirmekle yükümlü olduğundan söz eder.

Bu durumda, Nazi canavarlarını affetmeğe kalkışan Bon hükümeti, hem milletlerarası hukuk normlarıyla, hem de kendi esas kanunuyla gelişmeye düşmektedir.

Sadistlerin savunucuları, problemin ahlâki yönünden söz ederek, insanlığı, her şeyi affeden hıristiyan tevvekkülü davranışıyla suçlulardan yana çıkmaya sürüklemek istiyorlar. «Di Velt şöyle yazıyor: «İşte o zaman, halkımızda, kendi hata ve suçlarının bilincine varmanın doğurduğu fikrin, insan düşkünlüğünü affetme fikrinin, cezalandırma fikrinden daha kuvvetli olup olmadığı anlaşılacaktır.»

Katillerin avukatları, savundukları kişilerin geçen yıllar içinde kökten değiştiklerini iddia ediyorlar. «Şpigel» dergisine verdiği bir mülâkatta Adalet Bakanı Buher diyor ki: «... zaman aşımı prensipi, yirmi yıl evvel cinayet işlemiş bir adamın, eğer daha sonra tam bir dürüstlikle yaşamış, diğer normal insanlardan bir farkı görülmemiş ve kendi öz tabiatını değiştirmişse, toplumun yeniden değerli bir üyesi olabileceği noktasından hareket etmektedir.» Adalet Bakanının bu sözlerini «Di Velt» şöyle yankılıyor: «O zamanın 25 yaşındaki adamı, bugünün 45 yaşındaki adamı ile bir tutulamaz.»

Fakat Nazi suçlularının «ıslah-ı nefis» ettiklerine böyle bel bağlamak tamamen yersizdir. Bunun yersizliğine kanaat getirmek için, Batı Almanyada halen faşistlerin ve intikamcılarının, SS-lerin ve eski askerlerin dış bileme toplantıları yapmakta olduklarını hatırlamak yeter. Son zamanlarda Nazi canavarları aleyhine açılmış her hangi bir dâvanın duruşmasında, sanık sandalyelerinde oturanların gazete fotoğraflarındaki küstah suratlarına şöyle bir bakmak, onların dünya görüşlerinin zerrece değişmediğini, hiçbir şeyden ders almadıklarını ve illetlerinin devam ettiğini görmemize yeter. Bir suçlu Nazi'nin kendiliğinden itiraflarda bulunduğu, korkunç cinayetlerden sanık Nazilerin suçlarını kabul ettikleri ve pişman oldukları görülmüş şey değildir. Hayır, onlar daima her itham ve delili reddeder veya suçu başkalarının üstüne atarlar. Amaçları, ne pahasına olursa olsun sinerek renk vermemek, sonuna kadar beklemek, sonra — ilk fırsatta — yine eski bilâklerini okumaktır.

Ve Nazizm Batı Almanyada yavaş yavaş illegallikten çıkmaktadır. Bunun bir delili de, Bon yöneticilerinin göz göre göre Almanyanın faşist geçmişini affetmeğe kalkmalarıdır.

Hitler elbette geberdi. Ama onun zihniyeti ve ideolojisi hâlâ diridir. «Üçüncü Rayh»ın Borman, Müller ve benzerleri gibi elebaşılarının âkibetlerine dair tam bilgi yoktur. Onlar belki de — kimbilir nerde — birer sıçan deliğine sinmişlerdir. Gazeteler 1000—1800 kadar «kodaman» Nazi canavarının adaletle yakayı kaptırmamak için bucağın kaçıklarını yazıyorlar. Daha ufak çaptaki onbinlerce harp suçlusunun yaptıkları da budur. Bunlardan hiçbiri, affe-

dileceğine ve işlediği cinayetlerin unutulacağına güvenmemelidir. İnsanlığa ve insaniyete en büyük kötülükleri yapmaktan suçlu olan Nazi canavarlarının mahkeme önüne çıkarılmaları ve suçları üzerinden ne kadar zaman geçtiğine bakılmaksızın cezalandırılmaları gerektir.

Cinayetlerinin hesabını vermekten ve cezasını görmekten kaçınmayacaklardır.

R. SOKOLOF

„Büyük Harb”e doğru adım adım

ABD Güney-Doğu Asya’da harbi yayıyor.

1965 ilkbaharı, milletlerarası durumda tehlike çanlarının  aldığı bir özellik taşıtmaktadır. Amerikan emperyalistlerinin Çin-Hindinde tutuşturdukları harp kundağı sönmek bilmiyor. ABD Güney ve Kuzey Vietnam halklarına karşı bilfiil bir imha harbi yolunu tutmuştur. Bu harpte en modern teknik silahları ve napalm, fosfor bombası ve zehirli maddeler gibi en barbar yok etme araçlarını kullanmaktadır. Bugün artık Güney Vietnam a “yardım”dan söz eden hemen de hiçbir amerikalı siyaset adamı yoktur. Amerikan basınında, Çin-Hindi harbinin bir “Amerikan harbi” olacağı ve bu harne katılan Saigon hükümet kuvvetlerinin önemsizliği hakkında yapılan açıklamalara gittikçe daha sık rastlanmaktadır.

Çin-Hindi’ne yığılan ABD silahlı kuvvetleri gittikçe artmaktadır. İşgalcilerin saflarını durmadan binlerce yeni yeni amerikan askeri doldurmaktadır. Çin-Hindi yarımadası kıyılarında ABD 7. Filosu yığınak yapmıştır. Bu Filo’ya 125 gemi ve 650 uçak ile 64000 deniz eri ve pilot bağlıdır. Bu harp havası içinde Pentagon’un bazı temsilcileri, “gerekirse” Çin-Hindine 350000 Amerikan askeri göndermek zorunluğundan söz etmiştir. Bunun için de amerikada kısmi seferberlik gerek eğinin kaçınılmazlığı üzerinde durmuşlardır.

“Amerikan harbi” Vietnam halkını binbir acıya boğmaktadır. 22 Mart’ta Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi, işgalcilerin ve onların Saigon kuklalarının yaptıklarını tanıtan birçok olay ve rakkam açıkladı. Bu işgalciler 11 yıl içinde 160000-den fazla intikam-seferi yapmışlar ve aşağı yukarı 170000 kişi öldürmüş, hemen de 800000 kişiye işkence yapmış ve onları yaralamış, 400000-den fazlasını hapsetmiş ve 5 milyondan fazla insanı da, “Stratejik köy” ve “İşkan merkezi” dedikleri toplama kamplarına doldurmuşlardır. Yanık toprak taktiği, Çin-Hindi’ndeki kanlı harbin olağan görüntüleri olmuştur.

Amerikan soldateskasının barbarlıkları Güney-Vietnam yurtseverlerine karşı yürüttükleri umutsuz harbin gidişini nasıl değiştirmeydiyse, ABD-Hava Kuvvetleri’nin Vietnam Demokratik Cumhuriyeti topraklarına yaptığı haydutça baskınlar da Kuzey Vietnam halkını dize getiremeyecektir. ABD-nin işleri Çin-Hindi’nde gittikçe daha fazla kötüleşmektedir. ABD-nin prestijinin millet-

lerarası alanda uğradığı siyasal kayıp ve Pentagon stratejisinin Vietnam'da girdiği çıkmaz, şimdilik duyulabilen, görülebilen tek sonuçlardır.

Amerikalı yorumcu Walter Lippmann şunları yazıyor: «Biz, Güney-doğu Asya'da eski rejime karşı bir sıra ayaklanmaların tuzaklarından birine düştük. Daha da hiddetlenrek sağa sola darbe indirmekle durumu hiçbir şekilde düzeltemiyeceğiz.»

Pentagon stratejicileri, bu akli başında tavsiyeyi duymak istemiyorlar. Pentagon ile Beyaz Saray ve State Department'deki en saldırgan kişiler, saldırganlığın bugünkü ölçüsünden ve imha harbinin metodlarından henüz memnun değiller. Onlar, askeri hareketin daha da arttırılmasını ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti top raklarına daha ağır akınlar yapılmasını istiyorlar. Amerikalı yorumcu Sulzberger, amerikan askeri önderlerinin Çin-Hindî'nde işgali yaymayı ısrarla istediklerini bildiriyor.

Yorumcu diyor ki: «Partizanlara karşı harbe başka bir yön verebilmek gayreti içinde bizim askeri yöneticilerimiz, faaliyetlerinin siyasal sonuçlarını dikkate almamak eğilimindedir.»

ABD basınının haberlerine göre bazı amerikan önderleri, «Kuzey Vietnamı açığa mahkûm dize getirmek için» plânlar düşünüyor. Bunun için, Vietnam Demokratik Cumhuriyetinin büyük ölçüde yiyecek maddesi ithal ettiğine işraetle, Kuzey Vietnamın komşularıyla ulaştırma yollarını bombalamayı ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'ne karşı bir deniz ve hava ablukası kurmayı teklif ediyorlar.

Bütün bunlardan anlaşılacağına göre şimdi Wahington'da sert siyaset hattı taraftarları ağır basmaktadır. Bunların, Güneydoğu Asya'daki ABD siyasetine etkisi artmaktadır. Bununla beraber, Çin-Hindî'deki kışkırtmaların feci sonuçlar doğurması imkanı bakımından, amerikan kamu oyunun direnci de artmaktadır. Vietnam'da harbi yavaş yavaş yama siyasetinin öncüleri hatta kendi ülkelerinde, eskiden böyle bir siyaseti hararetle desteklemiş olan Senatör ve Kongre öyeleri arasındaki taraftarlarını da kaybetmektedir. Vietnamdaki çatışmayı barışçı, diplomatik yollarla çözmeye yolundaki istekler gittikçe daha fazla açıklık kazanmaktadır. İlerici amerikan aydınları saflarında, özellikle bir çok üniversite ve yüksek okul öğrenci ve öğretmenleri arasında harbe karşı çıkışlar kuvvetlenmektedir. İleri oldukları ya da hükümete karşı muhalefet yaptıkları hemen de hiç söylenemeyecek olan bir sıra amerikan gazetesinin baş yazıları huzursuzluk ve endişe ile doludur. Amerikan kara kuvvetlerinin Vietnam Cüngellerine gönderilmesi ve böylece amerikalıların daha büyük kayıplara uğramasının kaçınılmaz olacağı gibi bir geleceğe sevinecek bir kimseye herhalde pek rastlanamaz. Washington askeri önderleri şimdiye kadar, başlıca deniz ve hava kuvvetleri

göndermeyi ve çarpışmalara faal olarak girişmekten uzak kalmayı tercih ettiler.

Johnson hükümetinin siyasetine karşı yapılan tenkitler gittikçe sertleşmektedir.

Ünlü amerikalı sosyolog Lewis Mumford, başkan Johnson'a hitaben yayınladığı (ve «San Francisco Chronicle» gazetesinde açıklanan) açık mektubunda şunları yazıyor: «Hükümet, bizim güvenimizi kötüye kullandı. Biz, kanun çerçevesi içinde ve kullanabileceğimiz bütün araçlarla, pratik olmayan ve hiçbir haklı sebebe dayanmıyarak bütün ahlak sınırlarını aşan böyle bir siyasete karşı koya-cağız. Bizim muhalefetimizi giderebilecek ve güvenimizi yeniden kazanabilecekleri tek bir yol vardır. O da, tuttukları hattan vazgeçmeleri ve bu durumdan kurtulmak için insana yaraşır bir çıkış yolu aramalarıdır.»

Amerikan siyasetinin Vietnam'da girdiği çıkmaz, ABD-nin bar-barca saldırganlığına karşı bütün dünya halklarının protestoları ve amerika içinde kamu oyunun gittikçe artan baskısı, (ki amerikan basını bu baskıyı «olağanüstü kuvvetli» olarak vasıflandırıyor) amerikan diplomasisini bu durumdan sıyrılma yolları aramaya zorlamaktadır. Bu amaçla amerikan diplomasisi, saldırganlıklarını haklı göstermek için yeni bahaneler yaratmaya ve aynı zamanda da, kamu oyunu herhangi bir şekilde yatıştırmak için, sözümüne barış sevgisi laflarıyla ve vaatlerle kamu oyunun dikkateni başka taraflara çekmeğe gayret ediyor. Bu bakımdan başkan Johnson'un özel bir faaliyet gösterdiği göze çarpmaktadır. Amerikan basınının açıklamalarına göre başkan Johnson, ABD-nin Vietnam siyasetini anlatmak amacıyla elliden fazla teşebbüste bulunmuştur. Tabii bu da, ABD-nin hakim çevrelerinde Vietnam-sorunu etrafındaki sallantı ve şüpheleri göstermektedir.

Başkan Johnson, Baltimore'da John-Hopkins Üniversitesinde verdiği son demeçlerinden birinde, ABD-nin Vietnam'da «barışçı bir çözüm yolu» aradığını ve «herhangi bir ön şart koşulmaksızın» görüşmelere hazır olduğunu ileri sürdü. Ne tuhaftır ki, bu «barışçı çözüm yolu»nun aranması, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti şehirlerine ve köylerine akın yapan tepkili uçakların uğultularının ve patlayan bombaların gürültüleri içinde kendine has bir şekilde yapılıyor. Amerikan diplomasisinin bu «Teksas-USulü», insan haklarının ve milletlerarası ilişkilerin genellikle bilinen ilkeleriyle bağdaşmıyor.

İleri sürülmeyen «ön şartlar»a gelince: Vietnam meselesinin barışçı çözümü için 17 bağlantısız ülkenin çağrısına Amerikan hükümetinin verdiği ve başkan Johnson'un Baltimore demecinden hemen sonra açıklanan cevap, bu soruyu tamamen aydınlatmıştır. Bu cevabı hazırhyanlar, sözümüne Güney Vietnama karşı «Kuzey Vietnam saldırısı» durdurulmadan Güney-doğu Asya'da barışın *imkânsız*

olduğuna, yani başka bir deyişle, Güney Vietnam yurtseverleri yabancı işgalcilere ve onların yurt içindeki ortakçılafına karşı kurtuluş savaşlarını durdurmadıkça bunun olamayacağına doğrudan doğruya işaret etmektedirler. Acaba bu bir şart değil mi?

Amerikan siyasetçileri, Güney Vietnam halkının iradesini, istegini hiçe sayıyorlar; bu ülkede halkın menfaatlerini temsil eden tek *gerçek kuvvetin* Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi olduğunu, yoksa amerikanın teknik savaş araçlarıyla korunan, amerikan deniz-piyadelerinin, polis ve jandarmanın ayakta tuttuğu ve dünyada her şeyden çok kendi halkından korkan «küyük» ve «büyük» Minh'ler olmadığını kabul etmek istemiyorlar.

Amerika başkanı, Baltimore demecinin sonunda, Güneydoğu Asya'da amerikan siyasetinin son amacının, bu bölgenin ekonomik gelişmesine katılmak olduğunu belirtti; bu amaç için ABD-Kongresinden 1 milyar dolar isteyeceğini ilave etti. Beyaz Saray'ın yolları gerçekten öğrenilebilecek gibi değil. Daha bir müddet önce aynı başkan Johnson, Güneydoğu Asya'ya gönderilen bomba, cephane ve uçak için, yani başka bir deyimle Vietnam halkının yok edilmesi ve elinin yarattığı herşeyin malıvedilmesi için, ABD-nin yılda hemen de 1 milyar dolar harcadığını açıklamıştı. Bütün bunlar, «geliştirme» arzusuyla nasıl bağdaştırılabilir?

ABD-nin hâkim çevreleri, bu harbe milletlerarası özellik kazan-dırmak, yani amerikanın askeri paktlardaki müttefiklerini bu harbe karıştırmak için gösterdikleri bütün çabalara rağmen, Güneydoğu Asya'da harbi yayma siyasetlerinin sonucu olarak kendilerini fiilen müttefiklerinin çoğunluğundan tecrit ettiler. Pratik olarak «hür Dünya», kendi önderi etrafında toplanmayı reddetti. Önderlerinin dış siyaset maceraları, barışa ve milletlerarası güvenliğe karşı en ciddi tehlikeyi doğurdu.

«New York Times» gazetesinin Paris muhabiri, 29 Uartta şunları yazıyordu: «Washington'un yürüttüğü Kuzey Vietnama bombardıman akınları siyaseti ve hiçbir görüşme isteğinde olmaması gerçeğı, Amerikanın dostları arasında utanç doğurmaktadır.»

Vietnam'da ABD saldırganlığını suçlayan bir sıra tarafsız devletin tepkisi daha da şiddetli olmuştur.

Amerikan diplomasisi, ABD-nin Güneydoğu Asyada uyguladığı anlaşılmaz stratejiyi açıklamak için az çaba göstermemiştir. Beyaz Saray'ın özel görevli yüksek memurları, müttefiklerin şüphelerini dağıtmak ve inanç beslemiyenleri Birleşik Amerikanın «iyi niyetleri»ne inandırmak ödeviyle dünyanın çeşitli bölgelerine gönderildiler. Batı Avrupada bu rolü oynamak, Atlantik Paktı diplomatları için altı ayda bir düzenlenen geleneksel seminerde NATO ülkeleri temsilcileriyle birkaç gizli konuşma yapan State Department'in ünlü temsilcilerinden Walt Rostow ile devlet sekreterinin temsilcisi George

Ball'a düştü. Amerikanın en tecrübeli diplomatlarından olan ve nazık siyaset gezilerinde ihtisas sahibi Averell Harriman da aynı amaçla Hindistan'a ve Yakın-Doğu ülkelerine geziye çıktı. CENTO ülkeleri temsilcileriyle bizzat Dean Rusk faydalı görüşmelerde bulundu. Ve nihayet, eski Güney Vietnam büyük elçisi Henry Cabot Lodge, başkanın uzak-doğuda özel temsilcisi olarak Avusturalya ve Yeni Zelanda da bulundu.

ABD'nin Çin-Hindi saldırganlığını açıklamak amacıyla amerikan propagandası son zamanlarda «Kağıt bina Teorisi»ni ortaya attı. Oyun kağıtlarından kurulan bina örneğiyle benzetme yapan bu yeni propaganda çeşnisine göre, Birleşik Amerikanın Güney Vietnamdan çekilmesi halinde, bu bölgedeki bütün amerikan ittifakları sisteminin ve emperyalist taraftarı rejimlerin yıkımı kaçınılmaz olur ve bugün tarafsız olan — Laos, Kamboçya, Birmanya — gibi ülkeler büyük ölçüde sola itilir.

«United States News and World Report» dergisi yapmacık bir endişe ile amerikalıların yurtseverlik duygularına ve müttefiklerin dayanışmasına şu çağrıda bulunuyordu: «Güney Vietnamın komünistlerin eline geçmesiyle, «Kağıt bina Teorisi» pratikte gerçekleşmeye başlamış olur. Bu ise, Hindistandan Japonyaya ve Filipinlere kadar bütün Asya'nın komünistleşmesi sonucunu doğurur. O zaman yeni harp sınırları Hindistan ile Avusturalya olur ve Birleşik Amerika'nın savunma hatları iki yeni devletten, yani Alaska ile Havai'den geçecek şekilde çekilir.»

Bu «Kağıt bina teorisi» dışardan çok inandırıcı görünmekte ve ABD'nin Asya siyasetinin yıkımına — her ne kadar Çin-Hindi macerasının sonucuna bağlamıyorsa da — belirli derecede önceden işaret etmesi bakımından daha da inandırıcı görünüş kazanmaktadır. Fakat sadece bu açıklamalar tam değildir ve bize madalyanın yalnızca bir yüzünü göstermektedir. Amerikan emperyalistleri, gerçekte gene de kendileri saldırgan olmakla beraber, bu «Kağıt bina teorisi» yardımıyla kendilerini «savunan taraf» olarak gösterebilirler. Amerikan propagandası belki de bu yüzden bu teorinin fazla reklâmını yapmaktadır. Bununla beraber Güneydoğu Asya'da bir emperyalizm savunması değil, ancak, en iyi haber alan amerikan yorumcularının kıt da olsa sözünü ettikleri delillerden görülebileceği gibi, geniş siyasi amaçlargaüden faal bir saldırganlık söz konusu olabilir.

Örneğin Walter Lippmann'ın yazdıklarına göre, savunma bakanı Mc. Namara ve Pentagon'daki diğer önder kişiler şu inançtadır: Güney Vietnam harbi «gelecek için kesin bir denemedir» ve «Kurtuluş harpleri»nin geleceğini bu harp tâyin edecektir. James Reston'un yazdığına göre, Johnson hükümeti Vietnam harbine, yalnız Güneydoğu Asya'da değil, batı yarı küresi de dahil dünyanın diğer bölgelerinde de Birleşik Amerika'nın komünizme karşı savaşma kabili-

yetinin «kritik bir imtihanı» gözüyle bakmaktadır. Washington siyasetçilerinin fikrine göre, Çin-Hindi harbinin ABD için başarılı bir sonuç vermesi, ABD-nin bütün siyasi ve askeri stratejisine, özellikle her hangi bir yerde çıkacak olan milli kurtuluş hareketlerine karşı savaşta, kesin değilse de çok önemli bir etki yapacaktır.

«New York Herald Tribune» gazetesi şunları yazıyor: «ABD-nin Vietnam'da kuvvetli bir tutumu olması, bizim bütün yarı küremizde komünistlerin bozguncu faaliyetlerine darbe indirir. Bu, Lâtin Amerikaya gösterecektir ki, ta Güneydoğu Asya'da her şeyini bir tek kartla oynamaya hazır olan Sam Amca, Guatamala Cüngellerinde ya da Kolombiya dağlarındaki olaylara gerekirse karışmakta tereddüt etmiyecektir.»

Washingtondaki hâkim çevreler böylece Güney Vietnamı, milli kurtuluş hareketlerine karşı ve sosyalizmin hamlelerine karşı savaşta en ileri hat saymaktadırlar. Kim bilir, ikinci hat nereden geçecek? Belki, sömürge boyunduruğunu fırlatıp atmış olan ülkelerin birinde, ya da milli kurtuluş savaşı alevlerinin parladığı bir ülkede. Emperyalistlerin bundan sonraki darbesi acaba sosyalist Küba'yı tehdit etmiyor mu? Amerikan ordusu kurmay başkanı Harold Johnson Güney Vietnamda yaptığı teftiş gezisinden sonra, Pentagon'un Çin-Hindi'ndeki bugünkü harbi bir sıra «bölgesel harplerin» muhtemel bir başlangıcı saydığını bu kadar açıklıkla boşuna söylememiştir.

Güney Vietnam acaba, üzerinde yalnızca yeni çeşit savaş araçlarının değil, aynı zamanda Birleşik Amerikanın milli kurtuluş hareketlerine karşı savaş imkanlarının da denendiği bir manevra sahası haline mi geldi? Tabii ki hayır. Herşeyden önce bu bölgede bir amerikan askeri üsleri ağının bulunması gerçeği ve askeri SEATO Paktı ile ABD-nin Asyadaki müttefiklerini (Siam, Güney Kore ve Filipinler'i) kendi amaçlarına kullanma imkânları ABD-ne Çin-Hindinde belirli stratejik çıkarlar sağlamaktadır. Ayrıca Güneydoğu Asyada son yılların olaylarından, antikomünist propaganda ve sözümona bir «komünist saldırganlığı» tehlikesi etrafındaki oyunlarında faydalanmışlardır. Ve nihayet Güney Vietnam, Washington'un siyaset arabasına koşulmalarına izin vermiyen Asya ülkelerine karşı bir saldırganlık için olağanüstü elverişli bir hareket noktasıdır. «New York Times» gazetesinin askeri uzmanı Hanson Baldwin'in yazdığı gibi, ABD-nin, yalnız kuzeye karşı değil, aynı zamanda güneye karşı da bir stratejik köprübaşı olarak Güney Vietnama ihtiyacı vardır.

Güneye yönelmiş Amerikan saldırıları için, Güneydoğu Asya halklarına karşı sömürge harbinde «ikinci kol» olacak ilâve bir hareket bölgesi, Kukla-Malayziya-Federasyonu'dur. Harald Wilson'un İşçi Partisi hükümeti, Pentagon'un stratejik plânlarına bu federasyonun

alınmasıyla hararetle hem fikirdi. Amerikan ve İngiliz tekellerinin Malayziya'da rekabeti ne kadar kuvvetli olursa olsun, ana meselelerde, yani milli kurtuluş savaşlarını bastırmak meselesinde, menfaatleri birleşmektedir.

Birleşik Amerika, Malakka yarım adasında sağlamca yerleşmek için denemelerini kuvvetlendirmektedir. Amerika Birleşik Devletleri genel kurmay başkanları birleşik komitesinin başkanı general Wheeler geçen yılın Nisan ayında Malayziya, yı ziyaret etti; ülkenin askeri önderleriyle gizli görüşmelerde bulundu. General Wheeler Abdul Rahman hükümetine, «Amerikan silahlı kuvvetlerinin, bu bölgede herhangi bir askeri olayın çıkması halinde buna karışmaya hazır olduğuna» dair garanti verdi. Şimdi artık Pentagon pratik faaliyete geçti. Örneğin ABD, masrafı da kendisi karşılamak üzere, Malayziya subaylarının amerikan askeri okullarında gerekli eğitimi görmelerini sağlamayı üzerine aldı. Bu yılın 7. Martında Rahman hükümeti, silahlı kuvvetlerinin geliştirilmesine yardım etmek amacıyla Amerikanın yaptığı 4 milyon dolarlık kredi teklifini kabul etti. Bazı haberlere göre, ABD, Malayziya'ya tepkili uçaklar vermek niyetindedir. Amerikan casusluk servisinin Malayziya'da faaliyeti son zamanlarda artmıştır.

Malayziya'yı SEATO'ya almak meselesi gündemde bulunmaktadır. Bu pakta girmesi için de Washington'un sadık vasalı Siam yoluyla teklif yapıldı. Federasyonun savunma bakanı Abdül Razak Siam'ın teklifini yorumlarken, Malayziya'nın SEATO'ya girmesi meselesinin «henüz açık kaldığını» belirtmekle beraber, «SEATO'dan gelecek yardımı ülkesinin selâmlıyacağına» da aynı derecede işaret etmiştir.

Amerikan stratejicileri, Asyadaki milli kurtuluş hareketlerine son verdirmek için kurdukları plânlarda, Kuzeydoğu Asya ülkelerinin yeni saldırgan ittifakı olan SEATO'ya, doğmakta olan bu pakta, büyük önem veriyorlar. Malayziya, eski sömürgelerinden kukla federasyonlar kurma işinde derinleşen ingiliz neo-kolonializminin tipik bir eseridir. Buna karşılık SEATO, amerikanın şimdiye kadar da birçok saldırgan askeri paktlar yaratmış olan «blok siyaseti»nden doğmuştur. Geçmişin tecrübelerine dayanan Washington bu yeni pakta, saf bir «Asya» özelliği vermek, yani asya ülkelerinin kabul edebileceği bir hale sokmak istemektedir.

Bu paktın omurgası artık kurulmuş, bu yılın Şubat ayında Japonya ile Güney Kore, «Temel Antlaşma» denilen anlaşmayı parafe etmişlerdir. Bu iki müttefike ilerde Formoza ile Filipinler ve mümkün olduğu kadar da, Amerikan taraftarı paktlar zincirini Siamda bağlamak için, birkaç Güneydoğu Asya ülkesi katılacaktır. Böylece Asyada sömürgecilerle, hükümdarları kendi halklarının menfaat-

lerine ihanet eden ülkelerdeki ortaklarının birlik cephesi kurulmuş olacaktır.

Amerikan emperyalistlerinin Güneydoğu Asya plânları artık önemli ölçüde gerçekleşmekte ve barış ile milletlerarası güvenlik için ciddi sayılacak bir tehlike doğurmaktadır. Günümüzde herhangi bir «bölgesel anlaşmazlık», dünyanın şu veya bu bölgesinde millî kurtuluş hareketlerine darbe indirme yolunda yapılan her deneme, kaçınılmaz bir şekilde milletlerarası özellik kazanmakta ve bir dünya harbi doğurma tehlikesi taşımaktadır. Barış içinde yan yana yaşama siyaseti ile ters-devrim ihraç siyaseti bağdaşmaz iki kavramdır. Emperyalist siyasetçiler bunu ne kadar çabuk anlarsa, yeryüzünde gerçek barışın kurulması imkânları ve farklı toplum sistemleri olan ülkeler arasında dostça işbirliği ilişkilerinin yaratılması o kadar gerçekçi olacaktır.

Vietnam halkı, Amerikan saldırganlığını geri tepmek ve kendi egemenliğini korumak için kahramanca çaba gösteriyor; Amerikan emperyalizmine karşı savaşta en ön safta bulunuyor. Vietnam halkının kurtuluş cehdinin milletlerarası özelliği de burdan geliyor.

Demokratik Vietnam Cumhuriyeti başkanı Ho Şi Min diyor ki: «Biz barışı seviyoruz, fakat harpten korkmuyoruz. Anayurdumuzun hürriyeti, bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü için Amerikan saldırganlarını yurttan atma kararımız kesindir. Ülkemizin halkı, savaşta dayanışması, cesur maneviyatı ve yaratıcı bilgisi sayesinde ve aynı zamanda bütün dünya halklarının desteği ve dayanışması sayesinde, bu büyük direnme harbini tam zafere ulaştıracağına kesin inanç bağlamıştır.»

Çin-Hindinde Amerikan saldırganlığının doğurduğu ve tehlike çanlarının çalındığı böyle bir durumda dünyanın bütün ülkelerinin komünist ve işçi partilerinin, bütün barış sever ve demokratik kuvvetlerinin, işgalcilerin geri püskürtülmesinde Demokratik Vietnam Cumhuriyetinin korunması için birlikte hareket etmesi; emperyalist saldırganlığına uğrayan ya da bunun tehdidiyle karşı karşıya bulunan bütün halkların korunması için girişilecek hareketler özel bir önem taşımaktadır. Bu durumda, *bütün* sosyalist kampın, — anti-emperyalist savaşta öncü kuvvetlerin — söz *birliği*, olağanüstü büyük bir önem taşımaktadır.

Demokratik Vietnam Cumhuriyetinin korunması için Sovyetler Birliği kararlı adımlar atmış, ABD'nin saldırganlığının püskürtülmesinde demokratik Vietnama yardıma hazır olduğunu açıklamıştır.

Demokratik Vietnam Cumhuriyeti parti ve hükümet heyetinin Sovyetler Birliğini ziyaretinden sonra açıklanan Sovyetler Birliği-Vietnam ortak bildirisinde şunlar yazılıdır: «ABD'nin Vietnam Demokratik Cumhuriyetine karşı saldırıları şiddetlendirilecek olursa, bu takdirde Sovyetler Birliği, gerektiğinde, Demokratik Vietnam

Cumhuriyeti hükümetinin baş vurması halinde, Vietnam halkının haklı davası için ve Demokratik Vietnam Cumhuriyetinin sosyalist başarılarının korunması için savaşmak arzusunda olduklarını proletarya enternasyonalizmi duygularından hareketle belirten Sovyet yurttaşlarına, Vietnam'a gitmeleri için izin verecektir.»

Sosyalist kamptaki her fikir ayrılığı, emperyalizme karşı savaş mutlakla zayıflatmaktadır. Milletlerarası taahhütler, emperyalizmin saldırgan faaliyetlerine karşı sosyalist ülkeler arasında düzenlenmiş bir dış siyaset hattı olmasını gerektirmektedir. Her bir sosyalist devletin dış siyaseti, toplumsal gelişme süresinde ister istemez bütün sosyalist sistemin dış siyaset faaliyetlerinin bileşik akımına ulaşmaktadır. Her vaziyette bu siyasetin dayanağı sadece milli ekonomik ve politik kuvvet değil, sadece kendi otoritesi ve etkisi değil, aynı zamanda bütün olarak sosyalist dünya sisteminin kuvvet ve otoritesidir. Bu sebeple, kardeş ülkelerin birliğinin sağlanması, emperyalizme karşı faaliyetlerinde birliğin garanti edilmesi, emperyalist saldırganlıklara karşı savaşta çabalarını ve faaliyetlerini yoğunlaştırmaları, gerçek devrimci bir anlam kazanmaktadır.

Bu birlik için var olan şartlar sosyalist toplumun özünde yerleşmiştir. Sosyalist ülkelerin sosyal ve ekonomik temellerinde birleştirici olan, ortak bir baş düşmanın — emperyalizmin — varlığı ve bu düşmana karşı savaşta menfaat birliğidir; iç sosyal ödevlerin, milletlerarası taahhütlerin, son amacın bir oluşudur. Ve bütün bunlar, sosyalist topluluğun bütün ülkelerinin dış siyasetlerindeki ortak hattı, bu siyasetin hedefi ve ödevlerini objektif olarak tayin etmektedir.

Emperyalist saldırganlığına karşı savaşta en önemli rolün sosyalist kampa düştüğü kendiliğinden anlaşılır. Bütün demokratik hareketin ve işçi hareketinin, milli kurtuluş hareketlerinin faaliyetleri, bütün barış taraftarlarının faaliyetleri muazzam önem taşımaktadır. Demokratik Vietnam Cumhuriyetine karşı saldırganlığı durdurmak, ABD birliklerinin Güney Vietnamdan çıkmasını sağlamak için yürütülen bu savaşta faaliyetleri mümkün olduğu kadar etkili bir şekilde teşkilatlandırmak, günümüzün en önemli ödevidir ve en önemli ödev kalacaktır.

Komünistler, milletlerarası olaylardaki gelişmeyi iyimserlikle izlemektedir. Komünistler, ters-devrim ihracının önlenmesi ve bir emperyalist saldırganlığının geri püskürtülmesi için bütün şartların günümüzde var olduğu inancındadır. Fakat, bu şartları garanti etmek için, anti-emperyalist savaşta bütün barışsever ve demokratik güçleri seferber etmek gerektir.

M. STONE

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin Bildirisi

Ondokuz komünist ve işçi partisi temsilcisinin 1965 Martı başında Moskovada yaptıkları danışma buluşmasının çalışmaları TKP Merkez Komitesince büyük bir ilgi ile izlenmiş, yayınlanan vesikalar dikkatle incelenmiştir. Bu buluşma, milletlerarası komünist hareketinde önemli bir olaydır; birliğin kuvvetlendirmesine doğru atılmış ileri bir adımdır.

Sosyalist kampın gittikçe daha da kuvvetlenmesi, milli kurtuluş hareketlerinin gelişmesi, sömürgecilik sisteminin tamamiyle çökmeğe yüz tutması emperyalizme, gericiliğe ve harbe karşı mücadelenin güngeçtikçe daha geniş halk yığınlarını sarması karşısında her an biraz daha zayıfladığını gören emperyalizm, gittikçe daha çok küstahlaşmakta, saldırgan tıynetini daha açık göstermektedir. Dünya gericiliğinin vurucu kolu rolünü oynayan Amerikan emperyalizmi, milletlerarası kaideleri hiçe sayarak, halkların içişlerine açıkça müdahale etmekte, gerici kuvvetleri desteklemek, demokratik hareketleri boğmak için her vasıtaya başvurmaktadır.

Viyetnam olayları barış kuvvetlerinin daha sıkı birleşmesi, bunun için her şeyden önce dünya komünist hareketinde birliğin korunması ve kuvvetlendirilmesi zorunluğunu bir kere daha ortaya koydu. Moskova buluşmasına katılanların Viyetnam olaylarıyla ilgili bildirisi çalışmalarının olumlu ve ümit verici seyrinin ilk belirtisi olmuştur. TKP Merkez Komitesi, Moskova buluşmasına katılanların, Amerikan emperyalizminin Demokratik Viyetnama silâhlı saldırısına, Amerikan kuvvetlerinin Güney Viyetnama askeri müdahalesine karşı mücadelede milletlerarası dayanışma lüzûzumunu belirten çağırısını tamamiyle tasvip eder.

TKP Merkez Komitesi, dünya komünist hareketinde bugün mevcut anlaşmazlığın emekçi sınıfların hayati menfaatleri, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrundaki mücadelenin ana ödevlerini yerine getirmeğe yardım etmekten uzak olduğu, tersine, emperyalist çevrelerin bu anlaşmazlıktan faydalanmaya çalıştıkları inancındadır.

Emperyalizme karşı, halkların kurtuluşu, genel barış ve ayrı ayrı sosyal düzendeki devletlerin barış içinde yanyana yaşaması, işçi sınıfının hayati menfaatleri ve tarihi amaçları uğrundaki mücadelede

birliğinizi zayıflatan engeller yersiz ve temelsizdir. Danışma buluşmasına katılanların belirttikleri gibi, «Komünist partilerini birleştiren şeyler, şu anda onları ayıranlardan çok daha kuvvetlidir»- Müşterek amaç, müşterek ideoloji ve 1957, 1960 Moskova toplantılarının müşterek program mahiyetindeki kararları mevcut anlaşmazlığın, birlikte hareketi engellemesini önliyecek kuvvettir.

TKP Merkez Komitesi, komünist ve işçi partilerinin tam eşitlik ve bağımsızlık şartları içinde yeni bir milletlerarası toplantı yapılması ve böyle bir toplantının hazırlanması için yeni yollar ve metotlar aranması lüzumuna inanıyor. Böyle bir toplantının başarı ile gerçekleştirilmesini sağlayacak hazırlık çalışmalarının bütün kardeş partilerin iştirakiyle kollektif bir şekilde yapılması en uygun ve en demokratik yoldur.

TKP Merkez Komitesi, Moskova buluşmasına katılanların kabul ettikleri vesikalarda açıklanan bütün fikirlerle ve özellikle yeni bir milletlerarası toplantı üzerinde görüşmek üzere, 1960 Moskova toplantısına katılan 81 partinin temsilcilerinin bir danışma buluşması yapmaları fikriyle tam mutabakatını belirtir.

Yeni bir milletlerarası toplantının hazırlanması ve başarı ile gerçekleşmesini sağlayacak elverişli şartların yaratılması işine bütün kardeş partilerin aktif olarak katılması ve bunun için her şeyden önce, yoldaşça olmayan, kırııcı, komünizm dâvasına zarar getirici açık polemige son verilmesi fikrini TKP Merkez Komitesi tamamiyle benimsiyor.

Dünya komünist hareketinin birliğini korumak, Marksizm-Leninizm ve 1957, 1960 Moskova kararları temeli üzerinde kuvvetlendirmek için, Türkiye Komünist Partisi gayretlerin diğer kardeş partilerin bu yoldaki gayretleriyle birleştirmegi enternasyonal bir vazife bilir.

**TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ**

*Faşist Almanyanın yenilgisinin
XX. yıl dönümü münasebetiyle
SBKP-si Merkez Komitesinin, Yüksek Sovyet
Prezidyumunun ve Hükümetinin Çağrısı*

Yirmi yıl önce tarihin en çetin, ve en kanlı harbi bittiyordu. Dünya gericiliği kara kuvvetlerinin doğurduğu barbarlığın, insanlığa karşı yaptığı cinayet kıskırtıcılığının timsali Hitler faşizmi yerle bir oldu. Nazi Almanyası kayıtsız şartsız teslim oldu.

Bütün dünya, faşizme karşı harbin en ağır yükünü taşıyan Sovyet halkının tarihi kahramanlığını biliyor. Hitler ordusu kuvvetlerinin büyük bir kısmı Sovyet. – Alman cephesinde ezildi. «Yenilmezlikleri» ile mağrur faşist sürülerinin şerefsiz sonu geldi. Kahraman sovyet savaşçıları yenilmiş Reichstag üzerinde zafer bayrağını dalgalandırdılar.

Alman faşizminin ve muttefiklerinin ezilmesi, hürriyet sever bütün halkların büyük bir zaferi oldu. Bu zafer, anti-Hitler koalisyonu devletlerinin, partizanların, halk mukavemeti savaşçılarının, yurtseverlerin, bağımsızlık, savaşçıların birleşik ve devamlı çabaları sayesinde kazanıldı. Bu şanlı zaferin XX. yıl dönümünde, Sovyetler, zafere pay katanları saygı ile anarlar. Özellikle Hitler aleyhtarı koalisyonu memleketleri orduları savaşçıları, partizanları, ortak düşmana karşı kahramanca savaşan mukavemet militanlarını hatırlar. Memleketlerinin nazilikten kurtarılmasına yardım eden Alman Mukavemetinin cesur savaşçıları selâmlar.

Büyük zafer pahalıya mal oldu. Elli milyon ölü, milyonlarca sakat, dul ve yetimlerin ıstırabı. İşte İkinci Dünya Harbi insanlığa bunlara mal oldu. 20 milyondan fazla Sovyet yurttaşının hayatına mal oldu. Faşist barbarları 1700 şehir yıktılar, 70.000 köy yaktılar. Ve bunlar uğradığımız zararın tamamını göstermez.

Hitlerciler, Polonya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Fransa, İngiltere, Yunanistan, Belçika, Norveç, Danimarka ve daha bir/çok memleket halklarına ağır kayıplar ve ıstıraplar getirdiler. Bu memleketler, Hitlercilerin hayvanca, vahşetle toplama kamplarında harp

esirlerini, kadınları, ihtiyarları çocukları kırdıkları ölüm fabrikalarının insan yakma fırınlarının bütün Avrupa üzerine duman kustuğu zamanları unutmıyacaklardır, Sovyet şehir ve köylerinin harabeleri Auschwitz ve Buchenwald, Polonya baskenti Varsovanın, İngiliz şehri Cocentry, Çek köyü Lidice, Fransız burcu Oradour'un harabeleri, faşizmin canavarca cinayetlerinin suçlayıcı şahidi olarak insanların hatırasında kalacaktır.

Halklar, bu gün ve yarın için dersler çıkarmak maksadı ile harbin korkunç olaylarını hatırlamaktadırlar.

İkinci Dünya Harbi gösterdi ki, zamanımızda dünya hegemonyası gayretleri, kaçınılmaz olarak yıkımla sonuçlanıyor. Bu Hitlerin izinden yürümek isteyenlere ciddi bir ihtar. Halklar, kendi hâkimyetlerini kurmak için insanlığı yıkıma sürüklemeye hazırlananları silip süpüreceklerdir.

İkinci Dünya Harbi göstermiştir ki, modern dünyada halkların sosyal ilerleme ve milli kurtuluş hareketlerini durduracak kabiliyette bir kuvvet yoktur. «Anti-komintern pakt» etiketi altında harbi hazırlayan ve başlayanların, saldırganı cesaretlendirenlerin, sosyalizmi, milletlerarası devrimci hareketi ezme plânları hazırladıkları iyice bilinmektedir. Oysa, harbin sonuçları, ilerilik düşmanlarının plânlarını altüst eden halklar tarafından kararlaştırılmıştır.

Faşizme karşı kazanılan zafer dünyanın politik çehresini değiştirdi. Faşizme karşı savaş ve halkçı demokratik devrimler sırasında Batıda ve Doğuda yeni sosyalist ülkeler doğdu. Bir dünya sosyalist sistemi kuruldu. Sosyalizm, yenilmez bir rejim olarak yer yüzünde sağlamca yerleşti. Bu gün, Alman faşizminin belinin kırıldığı yerde başarı göstermek her zamandan daha az mümkündür.

Milletlerarası gericiliğin vurucu gücünün — Alman ve İtalyan faşizmi ve Japon militarizmi-ezilmesi, Asya, Afrika ve Güney Amerikada baskı altında kalmış halkların milli kurtuluş hareketini büyük ölçüde ilerletmiştir. Büyük Çin halkı mükemmel bir zafer kazandı. Yeni yeni memleketler sosyalizm yoluna gireceklerdir. Tarihi gelişme kanunu budur.

Halklar İkinci Dünya Harbinden başka dersler de çıkardılar. Onun hazırlanışının ve başlamasının tarihi, bir harb tehlikesinin yaratıldığında bu tehlikeye karşı antif savaşta her gecikme, saldırganları cesaretlendirmeye eşit olduğunu gösteriyor. Hitler faşizminin canice avantürünü engellemek mümkün mü idi? Evet, eğer barışsever kuvvetler birleşseler ve enerjik olarak hareket etselerdi. Evet, eğer Batının bazı çevreleri, sahte «tatmin ediciler» inin doktrinini kabul etmeselerdi, bu çevreler gerçekte saldırganları cesaretlendiriyor, ve kendi yurtlarının milli menfaatlerine karşı hareket ediyor-

lardı. Evet, eğer tam zamanında Sovyetler Birliğinin ön gördüğü kollektif güvenlik sistemi kurulabilseydi bu mümkündü.

Bu gün dünya önünde bir soru beliriyor: İnsanlığı çekirdeksel harbin yıkımına sürükleyecek olan yeni dünya harbini nasıl önlemek?

İlim ve teknik devrim, insanın eline güçlü, kuvvetler verdi. O atom çekirdeğinin içine girdi, uzayın işgaline kalkıştı. İnsan dahasının dev başarıları yaratıcı gayeler uğruna kullanılmalıdır.

Oysa şimdi durum şudur: Dünyamız daha şimdiden yığın tahrib araçları ile tıka basa dolu olduğu halde, daha korkunç yeni tahrib araçları yaratılmıştır. Silâhlanma yarışı yavaşlamıyor. Bazan dünyanın bir bölgesinde bazan başka bir yerinde gerginlik ocakları ateşleniyor; bölgesel harpler açılmıştır bunların bir dünya yangınına sebep olma tehlikesi vardır.

Vietnam olayları bütün dünya halkarında haklı bir endişe uyanıyor. Bütün dünyanın gözü önünde, Birleşik Amerika silâhlı kuvvetleri Güney Vietnama karşı silâhlı bir müdahalede bulunuyor, Demokratik Vietnam Cumhuriyetine karşı barbarca bombardımanlara girişiyor. Bu tutumlar saldırıdan başka bir şekilde vasıflandırılmaz. Sosyalist memleketler barışsever bütün halklar, Amerikan saldırganlığının mutlaka durdurulmasını, Güney Vietnamdan Amerikan askerlerinin çekilmesini, bütün Vietnam halkının hürriyet ve bağımsızlığını sağlamak için imzalanan Cenevre anlaşmalarına tam riayet istemektedirler.

Tehlikeli bir gerginlik ocağı Kâraib denizi bölgesinde tutulmaktadır. Burada kahraman Kübaya karşı kıskırtmalar kesilmiyor ve Amerikan kuvvetleri Dominik Cumhuriyetinin iç işlerine karışıyor. Kongoda, Angolada Mozambikte ve bazı başka memleketlerde, sömürgeciler halkların milli kurtuluş hareketini silah zoru ile bastırmaya çalışıyorlar. Fakat ne bombalar, ne gaz, ne napalmlar, yıkılmış sömürge imparatorluklarını diriltemez. Gelişmekte olan memleketler ve halklar zaferlerinin sonuçlarını sağlamlaştırıyor ve onların ışığa, ilerlemeye milli ve sosyal kurtuluşa doğru yürüyüşlerini kimse durduramaz.

Harbin derslerini göz önünde tutan halklar, orta Avrupada olayların gelişmesini dikkatle izliyorlar. Bu da gayet tabiidir. Batı Alman intikamcılar, iki defa alman militarizminin kurbanı olan memleketleri tehdit etmektedirler. İntikamcılar Avrupada bu gün mevcut hudutları tanımayı redediyorlar. İnatla çekirdeksel silahlar elde etmeye çalışıyorlar.

Daha vakit varken harp serüvenine ve saldırganlığa aşılmaz bir set çekmek gerek. Halkların son dünya harbinden çıkardıkları ders budur.

İçinde bulunduğumuz devirde bu başarılabilir bir iştir. Dünya durumu İkinci Dünya Harbi öncesi devirden temelli olarak farklıdır. Milyonlarca insan barış için savaşıyor. Onlar su inanca varmışlardır ki, bir çekirdeksel harp dünyamız için bundan evvelki harplerle kıyas edilemeyecek yıkıntılara sebep olacaktır. Sosyalist devletler toplumunun muazzam maddi gücü ve politikası barış hizmetine verilmiştir. Asyanın, Afrikanın, Avrupanın, güney Amerikanın barış sever devletleri, işçi sınıfı, kapitalist memleketlerdeki emekçiler bir dünya harbine karşı savaşı her gün daha bir az fazla destekliyorlar.

Nazi Almanyasının yıkılışından sonra geçen yirmi yıl içinde, barışçı güçler, birkaç defa milletlerarası ağır çatışmaları barışçı yollardan çözmeye ve militaristleri akıllarını başlarına toplamaya muvafak olmuşlardır. Bu, bugün de yapılmalı ve yapılabilir de.

Barışın kaderi için devletlerin hükümetlerine ve parlâmentolarına büyük bir sorumluluk düşüyor. Onlar hiçbir halkın bir dünya harbi istemediğini, bir çekirdeksel harp yıkımında yok olmak istemedikleri gerçeğini göz önünde tutamazlık edemezler.

İkinci Dünya Harbi arifesinde meydana gelen olayların tekrarlanmasına müsaade edilemez. Bu devirde komünizm düşmanlığı ile körleşmiş bazı Batı çevreleri, kendi memleketlerinin gerçek menfaatlerini unutmuş ve alman faşizmi ile anlaşmışlardı. Yüz kızartıcı Münih politikası saldırgana meydanı boş bırakmıştı. Bu politikanın sonuçları biliniyor. O her şeyden evvel onu yürütenlere kanşı döndü.

Harp yıllarında, Hitlerlere karşı koalisyon kuran memleketler, ortak düşmana karşı birleşmiş olarak omuz omuza savaştılar. Sosyal rejim ayrılığı buna engel olmuyordu. Bu gün de, kapitalist ve sosyalist devletler arasındaki rejim farkı, bütün hükümetlerin barış içinde yan yana yaşama politikasına engel olmamalı. Hitler saldırılarına karşı ortak savaşta müttefik bazı devletlerin, harpte kendilerini birleştiren iş birliği bağlarını kesme dış politikalarını tarih hiçbir zaman doğrulamıyacaktır. Sovyetler Birliği, milletlerarası güvenliğin ve dünya barışının yararına, başka memleketlerin ve halkların iç işlerine karışmamak, karşılıklı haklı menfaatlere hürmet için bütün gayretleri birleştirme uğrunda aralıksız savaşıyor.

Sovyetler Birliği, bütün dünya hükümetlerini, gerçekci bir gözle kuvvetler münasebetlerini ve atom asrında muhtemel bir harbin sonuçlarını takdir etmeye, yeni bir dünya harbi tehdidini önleyecek etkili tedbirleri almaya bir daha çağırır.

Halklar, hükümetlerden, milletlerarası iklimi sağlamlaştıracak enerjik teşebbüsler bekliyor. Askıda olan meselelerin, sözlerle değil hareketle çözümü, hükümetlerin tessebbüsüne bağlıdır. Halkların sözcüsü olan bütün dünya parlâmentolarına büyük bir sorumluluk düşmektedir.

Sovyetler Birliği kendi yönünden, genel barışın ve halkların güvenliği yararına zarurî olan her şeyi bir daha yapmaya hazırdır. Büyük Leninin tavsiyelerine sadık Sovyetler Birliği barış dâvasını savunmuş ve savunacaktır ve kararlı olarak bir dünya harbini önlemek için savaşacaktır. Kimse gücümüzün barışçı arzularından şüphe etmesin. Fakat yine kimse saldırgan kuvvetlere yıldırım hızı ile karşı gelme kararımızdan şüphe etmesin.

Halklar, saldırgan kuvvetlere zamamında karşı koyabilmek için birleşmelidirler. Barış için savaşın ara verilmeye tahammülü yoktur. Unutmamak gerek ki harpler halklara birdenbire yükleniyor. Bu konuda Birinci ve İkinci Dünya Harplerinin nasıl başladığını hatırlamak yeter.

Faşizim tiranlığına karşı mukavemetin kuvvetli zihneti, onun kahramanlığı, onun militarizme ve harbe karşı kini, onun barışa ve özgürlüğe hudutsuz bağlılığı, barış için savaşanlar safında bu gün de yaşayabilir. İdeolojik ayrılıkları, politik inançlar ve dini inançlar, milyonlarca insanın geniş bir barış savaş cephesinde birleşmelerine engel olmamalı.

SBKP Merkez Komitesi, Sovyetler Birliği Başkanlık Divânı ve Sovyet hükûmeti, barışın sağlamlaşması, safların sıklaşması, çekirdeksel harbin tehlikesini anlayamamış olanların harekete getirilmesi için, bütün dünya halklarını enerjik hareket etmeye çağırır.

Hitlerciliğe karşı zaferin yirminci yılı, harp ocaklarının ortadan kaldırılması için iki misli kuvvetli bir savaş günü olmalıdır.

Her seyden evvel Birleşik Amerikanın Vietnamdaki saldırısına son vermek lâzım. Vietnam halkı, yabancı mudahalesi olmadan kendi kaderini tâyin etmelidir.

Bütün barış dostlarının gayretleri ile, Dominik Cumhuriyeti, Kongo, Angola, Mozambik halklarına hürriyet ve millî bağımsızlık için savaşan öteki memleketlere karşı sömürge harplerinin derhal kesilmesi kaçınılmazdır, Yer yüzünde sömürgesiliğin ve yeni sömürgeciliğin yeri olmamalı.

Hitlerciliğe karşı zaferin bu yirminci yıl dönümünde, İkinci Dünya Savaşının askıda kalmış meselelerin çözümü için gayretleri arttırmaya çağırıyoruz.

Almanya için barış meselesine bir çözüm yolu bulunmalıdır. Avrupa için, ayrı sosyal düzenleri olan devletlerarasında barış içinde yana yaşama ve pratik iş birliği prensipleri temelinde sağlam bir güvenlik sistemi kurulmalıdır.

Sovyetler Birliği bütün çekirdeksel güçleri, dünya önünde resmen, çekirdeksel silâhlardan vaz geçmeye davet eder. Bu silâhın yayılmasına daha fazla sayıda memleketin çekirdeksel silâhlanma yarısına katılmasına engel olmak gerek. Bir çok hükûmetler tarafından ileri sürülen, dünyanın çeşitli bölgelerinde atom silâhlarından

temizlenmiş bölgeler yaratma plânlarını destekliyoruz. Yabancı topraklarda bulunan üslerin kaldırılması, büyük devletlerin harp bütçelerinin azaltılması, hasım askeri gruplar arasında bir saldırmazlık paktının imzalanması, silâhlanma yarısının durdurulması gibi tedbirler, devamlı bir barışın yollarını açacak mahiyettedir. *Bu gayretlerin son hedefi genel ve tam silâhsızlanmadır.*

Hitlerci Almanyaya karşı kazanılan büyük zaferin şerefli XX. yıl dönümü gününde SBKP Merkez Komitesi, SB Başkanlık Divânı ve Sovyet hükümeti bir daha bütün hükümetleri, parlâmentoları ve halkları barışın korunması için enerjik bir aksiyona çağırır.

Hitlerciliğe karşı savaşta ölen askerlerin mezarı üstünde sönmez şeref alevi yanmaktadır. Militarizme, saldırganlığa ve baskı ile barbarlığın bütün şekillerine karşı sönmez alev bütün temiz yüreklerde yanmaktadır.

İnsanlığın yarını, hükümetlerin ve halkların bu gün yaptıklarına bağlıdır. Gelecek kuşakların kaderi, yaşayan kuşakların elindedir.

Barış kuvvetleri harp kuvvetlerinden güçlüdür. Onlar muzaffer olmalıdır.

SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

SOVYETLER BİRLİĞİ
BAŞKANLIK DİVÂNI

SOVYETLER BİRLİĞİ
BAKANLAR KURULU

Batı Almanya'daki işçilerimizin başlıca meseleleri

Ahmet Saydan

Dışarıya işçi akının önemli sebepleri. Türkiyeden batı memleketlerine özellikle Batı Almanya'ya işçi akını artan bir tempo ile devam ediyor. Batı Almanya'da bugün 120 bin işçi çalışıyor. Dışarıya çıkmak için 250 bin işçi sıra bekliyor. 500 bin kadar işçi de kayıt için sırada. Dışarıya akan veya gitmek isteyen işçilerin önemli bir kısmı uzman, usta işçidir.

Bu durum, sanayileşmek ve kalkınmak gibi önmeli bir dâvası, ve bunun için de halâ uygulanmakta olan resmi bir kalkınma plânı bulunan Türkiyenin, bu kalkınmayı sağlayacak kuvvet yönünden devamlı kan kaybına uğradığını gösteriyor.

Bugün Türkiyede egemen olan Amerikan tekelleri, büyük burjuvazi, büyük toprak ve çiftlik sahipleri memleketin sanayileşmesine, bununla ilgili sosyal güçlerin gelişmesine, ve kuvvetlenmesine engel olmaya çalışıyorlar. Bu çabaların başlangıcı özellikle İkinci Dünya Harbinin sonunda Marşal plânı ve Truman doktrini ile Amerikan emperyalizminin Türkiyeye sokulmasına kadar dayanır.

Amerikan emperyalizminin amacı, Türkiyeyi geri kalmış bir tarım memleketi halinde tutmak, toprak reformuna engel olmak, derebeylerinin hegemonyasını devam ettirmek, büyük burjuvazi toprak beylerinden faydalanarak memleketin ekonomisi ve politikasına hâkim olmaktır. Vaşington politikacıları, sanayileşmenin ülkemizdeki sosyal güçleri ve çelişmeleri geliştireceği anlamına geleceğini ve bu sınıfların emperyalizme karşı milli bağımsızlık hareketinin beşiği olacağını biliyorlar. Şüphe yok ki, köklü bir toprak reformu derebeyliği ortadan kaldıracak, emperyalizmle birlik kurmuş en gerici bir sınıfın varlığına sosyal anlamda son verecek, ülkemizin normal demokratik gelişmesini sağlayacaktır. Halkçı, ilerici güçlerle beraber milli burjuvazi yurtsever, aydınlar köklü bir toprak reformu kampanyasına katıldıkları halde, bu savaş, özellikle Menderes devrinde, içeride durumu çok kuvvetlenmiş olan Amerikan emperyalistlerinin ve onlardan arka bulan derebeylerin ve kompradorların mukavemeti ile karşılaşmış ve ülkemizde yirmi yıldır sözü edilen köklü bir toprak reformu yapılmamıştır. Sanayi kurulmasına, toprak refor-

munun başarılmasına engel olan Amerikan emperyalistleri ve kompradorlar, Türkiye'yi sefalet ve emperyalistlerin «yardımı» ile yaşamaya mahkûm bir memleket haline getirmişlerdir. Türkiye bu durum karşısında hızla artan nüfusunu besleyemez olmuştur. Köylerden İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi büyük şehirlere akın gün geçtikçe artmış ve büyük şehirler gece kondu mahalleleri ile kuşatılmıştır.

Bu gün Türkiye'de sayısı 2,5 milyonu bulan bir işçi sınıfı vardır. Bunların bir kısmı İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Samsun, Trabzon gibi belli başlı şehirlerdeki orta ve küçük işletmelerde toplanmışlardır. Bir kısmı Zonguldak gibi maden bölgelerindedir. Bir kısmı da tarım işçisidir. İşçilerimizin % 30 — a yakın bir kısmı sendikalarda teşkilatlanmıştır. Türkiye'de sendika hareketi hızla gelişiyor. İşçi sınıfının toplu, bulunduğu bölgelerde sık sık grev ve gösteri hareketlerine rastlanıyor. Bunlar bazan Kozlu madenlerinde olduğu gibi ordu ve polis birliklerinin kanlı terörü ile bastırılıyor. İşçi sınıfı sık sık Morison, Tumpene Hamilton gibi Amerikan şirketleri ile çatışıyor. İşçi sınıfının baskısı ile burjuvazi grev, toplu sözleşme gibi bazı esaslı işçi haklarını kanunlaştırmak ve bazı sosyal hakları resmen kabul etmek zorunda kaldı. İşçi sınıfı gün geçtikçe şuurlanıyor ve politik bir güç olarak da kendini gösteriyor Amerikan tekellerinin ve dış ticaretin devletleştirilmesi sendikalarda sağlam bir savaş zemini buldu. Burjuvazi işçi sınıfının sosyal ve politik isteklerinden kurtulmanın, onun savaşının hızını azaltmanın yolunu işçiyi yığınlarla dış memleketlere göndermekte buldu.

Demek oluyor ki, Türkiye'den dışarıya işçi akının sebeplerini şöyle özetleyebiliriz; *Amerikan emperyalistlerinin, derebeyi ve kompradorların memleketin hızla sanayileşmesine, toprak reformuna engel olmaları.* Bu sebeple Türkiye'nin artan nüfusunu besleyemez hale gelmesi, burjuvazinin işçi sınıfının savaşının ve demokrasi düzeninin gelişmesine, onu dışarıya sürmekle engel olmaya çalışmasıdır.

İşçinin yığınla dış memleketlere sürülmesi sınıf savaşının hızlanmasını önleyebilir mi? Daha sonra sınıf savaşı hızını çok daha fazla arttırmak şartı ile geçici bir zaman için evet. Batı Almanya gibi gelişmiş kapitalist bir memlekette konjonktürün yükseldiği devirlerde muayyen ölçüde yabancı işçiyi «emmesi» mümkündür. Fakat konjonktürün duraklamasının ve gerilemeye başlamasının, yani kapitalist ekonomisindeki devri buhranların ilk kurbanları yabancı işçiler bu arada Türk işçileri olacaktır. Batı Almanyada ekonomik buhranın ilk belirtileri ile yüzbinlerce işçimiz memlekete dönmek zorunda kalacaktır.

Bu işçiler daha yüksek bir hayat standardına almış, daha da şuurlanmışlardır. Böyle bir geri tepme şüphe yok ki, Türkiye'de çok derin, politik, ekonomik ve sosyal meseleler yaratacaktır. İşçi sınıfı

fının bu meselelere ne yönde bir çözüm bulabileceği ise şimdiden üzerinde eğilmeyi gerektiren çok önemli, fakat ayrı bir konudur.

Batı Almanyadaki işçilerimizin başlıca meseleleri. Batı Almanya ile Türkiye arasında imzalanmış olan çalışma anlaşmasına göre, Federal Almanyada çalışan Türk işçisi Batı Almanya işçisinin bütün haklarına sahiptir. Fakat anlaşmanın bu hükmü, bu güne kadar ölü olarak kalmıştır. Ne Batı Almanya hükümeti, ne Batı Alman patronları bu hükmü uygulamış ne de Türk hükümeti bu maddenin uygulanmasını sağlamak için çaba göstermiştir.

Batı Almanyada işçilerimiz kendi öz teşkilâtlarını kurma, politik, ekonomik sosyal savaşlarını yürütme hakkını kullanamıyorlar. Batı Alman hükümeti, Türkiye ile imzaladığı anlaşmayı çiğneyerek, patronların ve polisin Türk işçisinin teşkilâtlanma hakkını baltalamasına yardımcı oluyor. Türk hükümeti, Bon büyük elçiliği, konsolosluklar, gizli açık polis ajanları vasıtası ile bu anlaşmanın çiğnenmesine, işçilerimizin teşkilâtlanma ve haklarını koruma ve elde etme savaşını bağımsız bir teşkilâtla yürütmelerine engel olan Batı Alman hükümet ve patronlarına yardım ediyor. Türk resmi makamları, işçilerimizin kendi öz bağımsız teşkilâtlarını kurarak haklarını arama imkânlarını engellerken, işçilerimizi bir yandan da, Batı Alman patronlarının ve resmi makamların kurdurduğu derneklere çekme yönünde büyük bir çaba göstermektedirler. Bu, işçiyi şaşırtmak, onun savaşını körletmek, hakkını aramaktan alıkoymak ve teşkilâtlanmak gibi demokratik bir haktan yoksun etmektir.

Ayrıca Batı Alman burjuvasının de bu yöndeki çalışmaları önemli bir yer tutuyor. Batı Alman patronları ve hükümeti Türk işçilerini şaşırtma ve onların savaşını körleştirme ödevini ARBEITER-WOHLFAHRT (işçilere yardım teşkilâtı) adında eski bir Alman cemiyetine vermişlerdir. Bu Alman cemiyeti Bon hükümetinden yılda yüzbinlerce mark para yardımı alır ve yüksek maaşlı bir bürokrat kadro besler. Bu alman cemiyetinin himayesi altında Batı Almanyanın, Türk işçisi bulunan hemen hemen bütün belli başlı bölgelerinde Türk işçi dernekleri ve danışma büroları (Türkdanış) kurulmuştur. Arbeiterwohlfahrt Alman cemiyetinin himayesinde kurulan bu Türk işçi derneklerinin yapısı demokratik değildir. Netüzükleri var ne programları. Alman cemiyetinin merkezinden tâyin edilen memur, aynı zamanda o bölgenin işçi derneği başkanı ünvanın da otomatik olarak alır. Bu şahıs etrafına birçok kişi toplar ve onlardan bir idare heyeti kurar. Maaşı yüksek, çıkarı bol olan bu bürokrat kadronun Batı Almanyadaki işçilerimizle ilişkisi pek zayıftır. Bunlar işçilerimizin gerçek dertleri ile uğraşmak ve onlara çözüm yolları aramak için değil de, patronların genel menfaatlerini korumak için kurulmuşlardır. Bundan ötürü de işçilerimizin ezici çoğunluğu, dâvalarının çözülmediği Alman Arbeiterwohlfahrt derneklerinin dışında kal-

mıştır. Bu bakımdan Batı Almanyadaki işçilerimizin çoğunluğu bir merkez teşkilatından yoksundur, dağınıktır. Bu dağınıklık yüzünden işçilerimizin Batı Alman patronları tarafından istismarı, İspanyol, İtalyan, Yunan ve Kuzey Afrikalı, yani, öteki yabancı işçilerden daha kolay ve daha rahat olmaktadır. Bu istismar Hamburg civarındaki tuğla harmanlarında olduğu gibi Türk işçilerinden ayda 50 mark kilise vergisi kesmek gibi bazan gülünç haller de almaktadır.

Batı Alman kapitalistleri işçilerimizin kendi menfaatlerini korumak üzere teşkilatlanmalarını önlemekle, Türkiye-Batı Almanya çalışma anlaşmasının eşitlik hükmünü başka alanlarda da çiğneyebiliyorlar. Hukuki garantiler, anlaşma hükümleri işçinin teşkilâtlı mücadele imkânlarının kısıtlandığı yerlerde kolayca çiğnenebiliyor, bazan da tamamen ortadan kaldırılıyor. Batı Almanyada işçilerimizin teşkilâtlı hürriyetleri çiğnendiğinden, anlaşma hükümlerine aykırı olarak, onların, gündelik, sosyal haklar ve çalışma şartları bakımından Batı Alman işçisi ile eşit hakları yoktur. Ve böyle teşkilâtsiz kalmaları, sosyal ekonomik savaşlarını yürütememeleri için işçilerimiz devamlı ve sistemli olarak Batı Alman ve Türk polisinin, resmi makamlarının baskısı altında bulunuyor. Patron veya temsilcisi mukavele şartlarını çiğnesede, işçilerimizin, mukavele ile bağlandıkları firmalarda çalışma zorluğu, bu zorluğa haklı olarak karşı gelenlerin derhal hudut dışı edilmeleri, işçilerimizi çoğu zaman köle durumuna düşürmektedir. Teşkilâtsiz ve spontane grevler, aktif veya pasif mücadele hareketleri, çoğu zaman işçilerimizin Batı Alman ve Türk polisinin baskısına uğraması ile sonuçlanıyor. İşçinin demoralize olmasına, şuurlu ve savaşı işçilerin ezilmesine ve dağıtılmasına sebep oluyor. İşçilerimiz, Alman sendikalarının kendilerini savunduğu veya teşkilâtlı ve dayanışma halinde oldukları yerlerde bu baskıdan kurtulup patron ve polisi geriletebiliyor, hiç olmazsa haklarından bir kısmını elde edebiliyorlar. Bu bakımdan işçilerimizin Batı Almanyada teşkilatlanması ve B. Alman sendikaları ile münasebeti ilk plânda gelen önemli bir meseledir.

Türk işçileri ve Batı Alman sendikaları. — İşçilerimizin Batı Alman sendikalarında teşkilatlanmaları, Batı Alman işçi sınıfının savaşlarına aktif olarak katılmaları ve onunla savaş birliği yapmaları, Alman monopollerine karşı işçi sınıfının savaş birliğini parçalamamak ve kendi savaşlarını başarı ile sonuçlandırmak bakımlarından çok önemlidir. Alman kapitalistleri, işçi sınıfının birliğini ve dayanışmasını parçalamak için sık sık yabancı işçileri, bu arada, Türk işçilerini Alınan işçisine karşı çıkarmaktadırlar. Bunun örneğini 1964 yılının Mayıs-Haziran aylarında Köln'deki Taunus (Ford) fabrikasındaki genel grev teşebbüsünde gördük. Tanunus Alman-Amerikan otomobil monopolünün temsilcileri, firmada ça-

lısan beş bin kadar Türk işçisini Batı Alman işçisine karşı kullanmaya kalkıştılar. Türk işçileri Alman işçilerine kıyasla daha ağır şartlar altında çalıştıkları halde monopol temsilcileri, işçilerimizin başsız ve dağınık olmalarından faydalanarak, onları Alman işçilerine ve sendikalarına karşı kullanma işinde bir hayli başarı gösterebildiler. Batı Alman tekelleri yabancı işçileri Batı Alman işçilerine karşı çıkarmakla, hem yabacıları hem de Batı Alman işçilerini daha kolay sömürüyorlar. Buna engel olmanın çaresi Türk işçilerinin Batı Alman sendikalarında teşkilâtlanmalarını sağlamaktır. Prensip bakımından doğru olan bu iş ne yazık ki uygulama bakımından büyük zorluklara uğramaktadır. Bu zorluklar arasında dil bilmemek ve gelenek ayrılıkları da vardır. Almanca bilmeyen işçilerimiz sendikalara gitmek ve dertlerini anlatmakta büyük zorluklara uğruyor. Dil bilen aydınların çoğunu ya Arbeiterwohlfaht bol maaşla ve rahat iş vaadi ile kadrolarına alıyor, ya da patronlar maaşlı tecüman olarak kullanıyorlar.

İşçilerimizin Alman sendikalarına büyük ölçüde girmemelerinin sebeplerini şöyle sıralayabiliriz: Teşkilâtlı savaşın lüzûmu şuuruna ulaşmamış olmak. Dil bilmemek. Sendika aidatlarını (9—15 mark) kazançlara kıyasla fazla bulmak. Sendikaların işçilerimizin kendilerine has dertleri ile uğraşamamaları. Çoğu iki yıllık anlaşmalarla giden işçilerimizin, sendikaların uzun vadeli ekonomik savaşlarının müsbet sonuçlarını çoğu zaman belirli bir şekilde görememeleri. Batı Alman sendikalarında sorumlu yöneticilerin seçiminin, nisbi usulle değil de, çoğunluk sistemi ile yapılması, bundan ötürü de yabancı işçilerin, bu arada işçilerimizin sendikalarda sorumlu mevkilere seçilememeleri. Bazı Batı Alman sendikacılarının yabancı işçilere, geçici, hattâ kapkaç işçi gözü ile bakmaları ve onların sendikalarda teşkilâtlanmalarına önem vermemeleri. Sendikalarda bu görüşün hâkim olması, sendikalar da yabancı işçilerin kendilerine has dertleri ile uğraşacak büroların açılmasını önlemiştir. Bu ilgisizlik işçilerimizin Batı Alman sendikalarından uzak kalmasına sebep olmuştur. Zira işçilerimizin Batı Almanya'da yerli işçilerle ortak problemleri olduğu gibi, kendi özel durumlarıyla ilgili bir gurur meseleleri vardır. Bunları özet olarak şöyle sıralayabiliriz. Patronları, Türkiye'de imzalanmış iş mukavelelerine riayet ettirmek. Türk-Batı Alman çalışma anlaşmasını uygulamak. Fazla mesai ücretlerini zamlı tarife üzerinden ödetmek. (fazla mesai, bayram, cumaertesi, pazar günleri çalışma ücretlerinin normal ücret tarifeleri üzerinden ödenmediği sık sık görülür.) Sosyal sigortalardan istifade edebilmek için gereken evrakı tedarik ve tanzim etmek. Mesleklerinden başka işlerde çalıştırılmamak. Yolluklarını tam olarak almak. Vergi hesaplarında aldatılmamak. Kilise vergisi gibi haraçlardan kurtulmak. Ailelerini yanlarına almak. İnsan gibi yaşanacak meskenlerde oturmak. v. s.

Batı Almanyaya giden işçilerimizin ilk karşılaştıkları meseleler aşağı yukarı bunlardır. Ve dediğimiz gibi Batı Alman sendikaları bunların çözümü ile uğraşmamaktadırlar. Bundan ötürü de işçilerimizi saflarına geniş öçüde çekememektedirler. Alman sendikalarında yabancı ve Batı Alman işçileri arasında savaş birliğinin kurulması uğrunda ta baştanberi büyük gayretler gösteren samimi sendikacılar çoktur. Fakat bunların gayreti işçilerimizi yığınla sendika saflarına çekmeye yetmiyor. Şunu da kaydetmek gerek ki, Essen, Köln, Duisburg gibi bölgelerde olduğu gibi sendikaların kendi savaşlarında belirli yardımlarını gören işçilerimiz, Batı Alman sendikalarına girmeye başlamışlardır. Bunun daha bir yığın hareketi olduğu söylenemez. Bu durum Batı Almanyadaki işçilerimizin teşkilatlanma meselesinin çözülmediğini gösteriyor. Durumu böyle tesbit ettikten sonra, bazı Türk sendikacıları, Türk işçilerinin teşkilatlanma meselesinin, bağımsız ve yalnız işçi dâvalarının çözümünü hedef edinen merkezi bir işçi derneğinin kurulması ile çözülebileceği kanısını savunmaktadırlar. Bu şekilde kurulacak bağımsız ve merkezi bir işçi derneği sendikalarla yakın bir iş birliği kurabileceği gibi, bir yandan da işçilerimizin kendilerine has özel memseleleri ile uğraşabilecekler. Bu yönde çalışan bir dernek, ancak Batı Almanyadaki işçilerimize teşkilatlanmanın faydalarını belirli bir şekilde gösterebilecek, ve işçilerimiz arasında teşkilatlı savaş geleneğini kuvvetlendirebilecektir. Bu fikri ileri süren Türk sendikacıları gibi, birçok Batı Alman sendikacısı da Türk işçilerinin bu şekilde teşkilatlanmalarını, mevcû şartlara göre doğru bulmaktadır. Bu fikri savunan sendikacıların dayandıkları tezler şunlardır: Batı Almanyadaki işçilerimizin iki türlü meselesi var. İşçinin özel meseleleri. Ve Alman işçisi ile ortak meseleleri. Bunlardan birincisine çözüm yolu bulamayan bir teşkilât, ikincilerinin çözümü için yeter derecede Türk işçisini saflarında toplayıp seferber edemez. Bağımsız bir işçi derneği Türk işçisinin özel meselelerini çözümleyebileceği gibi, Alman sendikaları ile sıkı bağları sayesinde işçinin genel meselelerine de çözüm yolu bulabilecektir. Ayrıca Türk işçisi ile Alman işçisinin savaş birliğini gerçekçi bir alana oturtacağından, dernek, Batı Alman tekellerinin, polisin ve resmi makamların yerli yabancı işçileri parçalamak ve onları birbirine karşı çıkararak, ikisini de daha kolay şartlar altında sömürme manevralarını boşa çıkaracaktır.

Batı Almanyadaki işçilerimizin teşkilatlanma meselesi çözülmeden, işçi meselelerinin çözülemeyeceği ve işçilerimizin bu ülkede büyük sıkıntılara uğrayacağı meydandadır. Bu mesele iyice bilinmekle beraber, davanın kimler tarafından çözülebileceği konusu açık değildir. Resmi makamlarlardan, meselâ çalışma bakanlığından ümidi kesmek gerekiyor. Eski çalışma bakanı Ecevitin Batı Almanya gezisi bu bakımdan çok ilgi çekicidir. Ecevitin Türkiye çalışma bakanı

sıfatı ile, Batı Almanya ile imzalanmış çalışma anlaşmasının uygulanıp uygulanmadığını incelemesi gerekirdi. İşçilerimizin bu anlaşmaya rağmen her alanda aşağılandıkları herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Şikâyetler çoktu. Fakat Ecevit bir çalışma bakanı gibi değil de gizli bir polis şefi gibi davranmış, işçilerimizin neler okuduğunu, neler düşündüğünü kontrole kalkışmıştı. İşçi ve memleket meseleleri ile uğraşan yayınları «gizli yayın» ilân ederek, işçilerimizi kendi davalarından uzaklaştırmaya çalışmıştı. Ecevit Batı Alman hükûmetine jurnaller vermeye kadar işi ileri götürdü. Kıraldan fazla kırılcılık Batı Alman hükûmetinin bile hoşuna gitmedi. Batı Alman hükûmeti Ecevite verdiği cevapta, sözü edilen yayınların Batı Alman kanunlarına aykırı olmadığını ve Batı Almanyada Türk işçileri arasında memleket kanunlarına aykırı hiçbir gizli faaliyetin mevcut olmadığını bildirdi.

Ecevit memlekete döndüğünde hükûmete verdiği raporda işçilerimizin canlı ve çözüm bekleyen davalarından ya hiç bahsetmedi ya da onlara şöyle bir dokunup geçti.

Batı Almanyadaki işçilerimiz nasıl ve kimler tarafından teşkilâtlanabilir? Grev ve teşkilâtlanma hakkının spontane kullanıldığı sıralarda işçilerimizin kimler tarafından teşkilâtlandığını incelerken bu soruya cevap vermeye çalışacağız.

Grev hakkı. — Grev hakkının kullanılması teşkilâtlanma hakkı ile sıkı sıkıya bağlıdır. Çünkü grev hakkının kullanılması geniş ve az çok disiplinli bir teşkilâtın varlığını kaçınılmaz kılar. Grevin hazırlanması uygulanması ve idaresi iyi işler bir teşkilât ister. Batı Almanyada işçilerimiz böyle merkezi bir teşkilâttan yoksun olduklarından pratikte grev hakkını eziyet çekmeden, ağır fedakârlıklara katlanmadan, özellikle polis-patron baskısına uğramadan kullanamıyorlar. Türk-Batı Alman çalışma anlaşması Türk işçisinin Batı Alman işçisi ile eşit haklara sahip olduğunu kaydetmesine rağmen, pratikte işçilerimize grev hakkı tanınmış değildir. Batı Alman patronlarının taktiği, işçi ile imzalanmış iş mukavelelerine, Türkiye-Batı Almanya çalışma anlaşmasına bakmadan, Türk işçisine elden geldiği kadar az gündelik vermek. Fazla mesai için zamlı ücret tarifesi uygulamamak, sosyal haklardan kısıntılar yapmak. Örneğin Türk işçileri Batı Almanyada çalışmaya başladıklarından üç yıl sonra kendilerine aile ve çocuk zamları uygulanmıştır. Bütün yabancı işçilere bu hak tâ baştanberi tanındığı, Türk-Batı Alman çalışma anlaşmasında hak eşitliğinden söz edildiği halde. İşçilerimiz bu hakkı grevler, kollektif protestolar sonunda elde etmişlerdir. Bu bakımdan grev hakkının kullanılması çok önemlidir. Patronların pratikte bu haktan yoksun bir işçiyi hudutsuz sömürebildikleri bu gün artık herkes tarafından bilinen bir gerçektir.

Batı Almanyada işçilerimiz sık sık grev yapmaktadırlar. Grev hareketlerine en çok Ruhr maden bölgelerinde rastlanıyor. İşçilerimiz greve en son çare olarak baş vuruyor. Hareket teşkilatsız ve ani olduğundan, patronlar tarafından kolayca «kanunsuz» ilân ediliyor. Her hangi kırtası bir formalitenin yerine getirilmemesini fırsat bilen Batı Alman patron temsilcileri hareketi hemen «kanunsuz» grev diye polise ihbar ediyor. Patronlarla polis şefleri arasında sıkı iş birliği şaşılacak derecede gelişmiştir Batı Almanyada. Polis şeflerinin patronlardan alıskıları direktiflerle — özellikle yabancı işçiler söz konusu olduğu saman- doğrudan doğruya hem de olağanüstü bir kabalıkla işçilere çullandıkları, onları yaka paça hudut dışına attıkları çok görülmüştür. Polisin işçilerimizin pasportlarına «mukavele ile bağlandığı firmadan başka yerde çalışamaz» diye patronların telkini ile bir şampa vurduğu da çok görülmüştür. Polis bu bu davranışı ile işçilerimizi patronların kölesi haline getirmek amacını güdüyor. Mukavele ile bağlandığı firmadan başka yerde çalışamayan işçi, patronun bütün baskılarına haksızlıklarına ses çıkarmamak zorunda kalıyor. Ses çıkaranlar polis tarafından mukavele şartlarına rağmen hudut dışı ediliyor. İşe sendikalar veya bu işlere aklı eren Türk işçi ve aydınları el koyup da mahkemeye baş vurduklarında, yargıçlar, Batı Alman polisinin bu keyfi hareketine engel olmakta, mukavelenin patronlar tarafından çiğnendiği tesbit edildiğinde, işçilere başka firalarda çalışma hakkı tanınmaktadır. Tabii en iptidai bir hukuk anlayışı bile bunu gerektirir. Devlet tekel-kapitalizminin, hükümet organlarına hükmedişini Batı Almanyada çalışan işçilerimiz günlük hayatlarında sık sık görmekteyiz.

Arbeiterwohlfahrt alman cemiyetinin himayesinde kurulan Türk işçi dernekleri ve Türkdanışların bu güne kadar işçilerimizin ilân etmek istedikleri grevlere öncülük ettikleri, onu teşkilâtlandırıdıkları, yahut ani olarak ilân edimiş grevler benimseyip ona dayanışma gösterdikleri pek görülmemiştir. Batı Alman sendikacılarından, yabancı işçilerle iş birliği ve dayanışma gereğini anlamış olanların, işçilerimize grev konusunda yardım ettikleri, grevcilere karşı polis patron terörünü bertaraf etmeye çalıştıkları, ve işçi haklarını patronlara kabul ettirdikleri sık sık görülmüştür.

Sık sık görülen olaylardan biri de işçilerimizin, grev ve sosyal istekleri savaşında, dayanışma ve yardımlaşma hareketleridir. Bunlar iş teşkilâtı savaş hareketlerinin başlangıcı saymak mümkündür. Kendiliğinden gelme ve olayların zoru ile başarılan teşkilâtlı savaş, son derece ilgi çekici ve üzerinde durmaya değer bir harekettir. İşçilerimizin, toplu olarak bulundukları her yerde, basit şekilde de olsa aralarında teşkilâtlandıkları ve kuvvetli bir dayanışma halinde oldukları bir gerçektir. Türk işçileri arasında görülen grev hareketlerinin esasen önemli bir kısmı dayanışma grevleridir. İsten çıkarı-

lan, haksızlığa uğrayan arkadaşlarını kurtarmak, göz göre haksızlıklara son vermek için işçilerimizin greve gittikleri görülmektedir. Şikâyetlerini patron temsilcilerine bildirmek, çalışma bürolarında, polis, savcı ve yargıç önünde haklarını savunmak üzere, işçilerin aralarında teşkilâtlandıkları, okumuş, Almancayı az çok konuşmaya başlamış şuurlu işçiler etrafında toplandıkları da görülmektedir. Tercümanların işçiden yana olduğu yerlerde bu teşkilâtlanma daha kuvvetli ve belirli olduğu, işçi haklarının nisbeten daha kolayca elde edildiği de bir gerçektir. Memlekette işçi ve sendika hareketine karışmış işçi, aydın ve öğrencilerin bulunduğu yerlerde bu gibi unsurlar etrafında kendiliğinden bir teşkilâtlanma meydana geldiği de görülüyor. Ve bu gibi yurtseverlerin bulunduğu yerlerde patron, polis baskısını geriletmek, işçinin kendine has meselelerini halletmek, ihtiyaçlarını karşılamak, haklarını koparıp almak, patronları mukavele hükümlerine riayete zorlamak niyeten kolaylaşıyor. Bu gibi kendiliğinden gelme teşkilâtlanmaların özelliği işçilerimizin, ekonomik davalarını çözümlemek, uğurunda savaş yürütmek amacı ile, ve bu işleri başarabilecek olanlar etrafında meydana gelmeleridir. İşçiyi ancak kendi dâvalarının, savaşlarının etrafında teşkilâtlandırmak ve onları patron sömürmesine karşı savaşa seferber etmek mümkündür.

Batı Almanyadaki bazı aydınlarımızın devrimci hareketin tâyininde işldikleri bazı hatalar, işçilerimizin teşkilâtlanma hareketini kısmen de olsa aksatmaktadır. Bu iyi niyet sahibi aydınlarımız, devrimciliği, işçilerimizin temiz dini inançları, mesela domuz eti yememek gibi gelenekleri ile uğraşmak ve bu inançlarla savaşmak şeklinde almaktadırlar. Bu aydınlara göre, dini inançlarına, geleneklerine bağlı kalan işçi gericidir. Devrimciliğin bu anlayışı Batı Alman sermayeciliğine karşı savaşmayı ikinci plâna ve bu sermayeciliğe karşı mücadele eden öz işçimize karşı savaşı ön plana aldığı için hiç de ilerici, devrimci bir hareket değildir. Batı Alman sermayeciliğinin sömürmesine karşı işçi-aydın birliğini parçaladığından işçi devrimci hareketini zayıflatır. İşçi, dini ve geleneksel inançları ne olursa olsun, sosyal durumu itibarı ile gericici olamaz. Nasıl ki domuz eti yemeyen bir Türk işçisi Krup, Siemens, Taunus gibi tekellere, irili ufaklı Batı Alman sermayeciliğine karşı savaşında daima devrimcidir. Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi bazı aydınlarımızın devrimci hareketi yanlış vasıflandırmaları, Batı Almanyada işçilerimizin teşkilâtlanma hareketini yer yer zayıflatmaktadır. Bu şekilde düşünen aydınlarımızın bu zaafalarını yenmeleri, işçilerimizin toplumun ekonomik ve sosyal yapısında leryerini iyi tâyin etmeleri gerekiyor. Devrimcilik ve gericilik, toplumun sınıf yapısında tutulan yerle ölçülür. Sömürücüler ve onlara yardım edenler, dini inançları, geleneklere karşı bağlılıkları ne olursa olsun gericidirler. Sömürülen-

ler, sömürülenlerin kurtuluşuna yardımcı olanlar, dini ve geleneksel inançları ne olursa olsun eğer karşı tarafın hizmetine girmemişlerse devrimcidirler.

Teşkilâtlanmadaki bu durumu belirttikten sonra, kendiliğinden gelme teşkilâtların muayyen bir seviyeden öteye geçemediğini de belirtelim. Bunların mahalli teşkilâtlar olarak kalmaları, merkezi bir teşkilâtın yokluğu; çoğu zaman iyi niyetli, fakat işçi ve sendika meseleleri hakkında bilgileri az, Batı Alman kanunları ve gelenekleri hakkında yeteri kadar bilgisi olmıyan gençler tarafından kurulduğundan, bu kendiliğinden gelme teşkilâtlanmaların, işçilerimizin sosyal savaşında ön plânda bir rol oynadıkları iddia edilemez. Bu kendiliğinden gelme teşkilâtlanmayı derli toplu hale getirmek, grupları birleştirmek açık, kanuni bir hareket haline getirmek, tecrübeli, bilgili, geniş görüşlü sendika ve işçi hareketi önderlerinin varlığına bağlıdır. Bu konuda iki elaman Batı Almanyadaki işçilere yardımcı olabilir. Bunlar: Batı Almanyada bulunan öğrenci, tercüman veya çalışmak üzere gelen aydınlar. Ve Türkî gibi memleketteki büyük bir sendika merkezi veya öteki sendikalar. Ne yazık ki Batı Almanyadaki işçilerimizin sosyal ve ekonomik savaşı bu güne kadar bu unsur ve teşkilâtlar tarafından lâiyiki ile benimsenmemiştir. Batı Almanyada bulunan Türk aydınlarının çoğunluğu bir memleket dâvası demek olan işçilerimizin meselelerinin dışında kalmış ve kalmakta ayak diremektedirler. Türkî, öteki sendika ve işçi teşekkülleri de Batı Almanyadaki on binlerce işçinin kadêri ile meşgul olmuş değillerdir.

Tecümanlar meselesi. Batı Alman patronları ve resmi çevreleri tercüman meselesini yabancı işçilerin teşkilâtlanma ve sosyal savaşı çerçevesinde ele alıyorlar. Batı Alman patronları, 'tercümanların genel olarak uyanık ve aydın kişiler olacağından, yabancı işçilere teşkilâtlanma sosyal ekonomik haklarını elde etme savaşında önderlik yapabileceklerini kestirmiş ve ona göre tedbir almışlardır. Tercümanları patronlara bağlı ve onların maaşlı memuru haline getirmişlerdir. Ekmeği ve yarını patronlara bağlı yabancı tecümanlar, bu arada Türkler de, işçimize karşı patron çıkarlarının savunucusu, işçimizi ezmede patron elinde bir araç, bir patron ajanı haline gelmişlerdir. Tercümanların bu hale getirilmesi Batı Alman sermayecilerinin işimizi başsız ve teşkilâtsiz bırakma plânının bir parçasıdır. İddialara göre, patron her hangi bir memuru aylıkla tutup çalıştırdığı gibi, bir tercümanı da istediği gibi aylıkla çalıştırabilir. XIX. yüzyılın liberal görüşünün bir ifadesi olan bu fikrin, zamanımızın sosyal görüşünü inkâr ettiği gibi, Batı Almanyada çalışan yabancı işçilerin özel sosyal, ekonomik durumunu da göz önünde tutmadığı da meydanda. Tercümanların Batı Almanyadaki şartlar altında bir işçi temsilcisi, bir sendika sorumlusu gibi sosyal bir fonksyon taşıdıklarını kimse inkâr edemez. Patrondan yana bir işçi temsilcisinin,

bir sendikacının işçi hareketine büyük zararlar verdiği gibi, patron-
dan yana bir tercümanın Batı Almanyadaki yabancı işçilere çok
büyük zararlar verdiği tecrübelerle görülmüştür. Bundan ötürü bu
meseleyi İtalyan sendikaları ciddiyetle ele almıştır. Batı Almanyada
çalışan İtalyan işçi ve sendikacıları, tercümanları patronun bir
memuru omaktan çıkarmak, bir sendika temsilcisi statüsüne sokmak
için ciddi gayretler sarfetmektedirler. İtalyan sendikacıları yer yer
patronlara tercümanlar için sendika temsilcisi statüsünü kabul ettir-
dikleri de biliniyor. İtalyan sendikacı ve işçileri bunu genelleştirmek
için savaşlarına devam ediyorlar.

İşçi temsilcilerini bir iş yerinde çalışan işçiler seçer. Fakat onun
aylığını patron öder. İşçi temsilcisi arkadaşlarının dâvasını savun-
mak zorundadır. Bu ödevini yerine getirmedi mi bir daha seçilmez.
Sendika temsilcisini sendika gönderir. Maaşını sendika verir. Ödevi
fabrikada işçi haklarını korumak ve sendika harâketini geliştir-
mektir. Tercümanların Batı Almanyada işçi veya sendika temsil-
cileri gibi sosyal bir durumları olduğu meydandadır. İşçilerimiz ara-
sında patron ajanı tercümanlardan şikâyet her yerde, her gün, her
saat işitilmektedir. Alman Arbeiterwohlfaht cemiyetinin himaye-
sinde kurulun Türk İşçi Dernekleri ve Türkdanışlar, bu konudan
devamlı olarak kaçmakta, tercümanları patron memuru olamaktan
çıkarmaya onlara, işçi temsilcisi, sendika memuru statüsü vermeye
çalışmamaktadırlar. Bondaki çalışma ataseliği, çalışma bakanlığı
Türkiş, bu meseleyi ele almış ve işçilerimizi patronların elindeki bu
önemli istismar aracından kurtarmaya koyulmuş değillerdir.

Batı Alman işçisine verilen eşit haklar, grev hakkı, eşit gündelik;
eşit sağlık ve sosyal haklar. Kendi mesleğinden başka işde çalışma-
mak; kanunsuz ve haksız hudut dışı edilmelerin önlenmesi, polis
baskısından kurtulmak, tercüman meselesinin çözümü, Batı Al-
manyada çalışan işçilerimizin çözüm bekleyen önemli meseleleridir.

İÇİNDEKİLER

Walter Ulbricht

Avrupada barış ve Güvenlik davasına önemli bir hizmet . . . 369

Luis Carlos Prestes

Lâtin Amerika halklarının kurtuluş hareketi 376

GÜNÜN AKTÜEL MESELELERİ

Marko Simonetti

Dünya komünist hareketinin birliği uğruna yürütülen
savaşın bazı sorunları 389

A. Tzul

Guatemalada devrimci savaşın başarıları ve perspektifi . . . 396

KOMÜNİST KAHRAMANLAR

Venezuela halkı ona türkü düzüyor 402

KİTAPLAR VE DERGİLER

Komünist Enternasyonalî faşizme karşı 406

«Sizin özel muhabiriniz bildiriyor» 411

YORUMLARIMIZ

Bugünkü dünya 413

Büyük Harb'e doğru adım adım 429

ÖZAL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesinin bildirisi 438

Bütün ülkelerin hükümetlerine, parlâmentolarına ve halklarına
çağrı 440

Ahmet Saydan

Batı Almanyadaki işçilerimizin başlıca meseleleri 446

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1

İtalyancası:

Libreria Rinascita. Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, 1, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» — Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira